ZAKFLORA

WAT IN HET WILD
GROEIT EN BLOEIT
OP CURAÇAO
ARUBA EN BONAIRE

4 =

WAT IN HET WILD GROEIT EN BLOEIT
OP
CURAÇAO, ARUBA EN BONAIRE

Zakflora

In de handel gebracht door
BOEKHANDEL SALAS • Willemstad • Curaçao
voor wat de Nederlandse Antillen betreft
en
MARTINUS NIJHOFF • 's-Gravenhage
(Prijs ƒ 4,— A.Crt)

WAT IN HET WILD GROEIT EN BLOEIT
OP
CURAÇAO, ARUBA EN BONAIRE

Zakflora

door

Fr. M. Arnoldo
(A. N. Broeders)

Uitgaven van de
„Natuurwetenschappelijke Werkgroep Nederlandse Antillen", Curaçao
No. 4, October 1954

Uitgegeven met financiële steun van de
Landsregering der Nederlandse Antillen
en met medewerking van de
„Natuurwetenschappelijke Studiekring
voor Suriname en de Nederlandse Antillen"
te Utrecht

INHOUD

VOORWOORD

Het verlangen van het bestuur van de „Natuurwetenschappelijke Werkgroep Nederlandse Antillen", de groeiende belangstelling op deze eilanden voor de in het wild voorkomende planten, en het ontbreken van een gemakkelijk te gebruiken flora voor de Mulo- en Middelbare Scholen, hebben de schrijver bewogen tot de samenstelling van dit werkje, dat — het zij hier met nadruk verzekerd aan hen die het verschil tussen populaire en wetenschappelijke plantenbeschrijving niet geheel duidelijk mocht zijn — noch wat opzet noch wat inhoud betreft een wetenschappelijke Flora van de Nederlandse Antillen kan vervangen.

De inhoud van deze populaire schoolflora beperkt zich — om voor de hand liggende redenen — tot de bloemdragende planten (*Angiospermae*). Van deze groep werden echter de grassen (*Gramineae*) en de cypergrassen (*Cyperaceae*) uitgesloten.

Alle planten welke in dit werkje voorkomen, zijn door de schrijver zelf gevonden, indien niet — slechts in enkele gevallen — het tegendeel is vermeld. De foto's zijn door hem vervaardigd, met uitzondering van fig. 55, 59-62, 91 en 102-105, die afkomstig zijn van dr Hummelinck.

De botanische termen welke werden gebruikt, zijn in een lijst samengevat en, aan de hand van enkele schetstekeningen, verklaard door B. de Jong, biol. drs, die tevens de korte gebruiksaanwijzing voor deze Flora heeft geschreven.

De inlandse namen zijn òf door de schrijver uit de mond van eilandbewoners opgetekend, òf overgenomen uit de *Flora voor de Nederlandsch West-Indische Eilanden* en *The Flora of Curaçao, Aruba and Bonaire*, van dr I. Boldingh, welke eind 1913 en 1914 verschenen. Wat de schrijfwijze betreft, werden de richtlijnen gevolgd van E. R. Goilo.

Van op- en aanmerkingen van B. de Jong, prof. dr A. A. Pulle, A. L. Stoffers en dr P. Wagenaar Hummelinck is een dankbaar gebruik gemaakt. Mej. dr G. J. H. Amshoff, prof. dr C. E. B. Bremekamp, K. U. Kramer, dr E. C. Leonard, dr V. C. Morton en A. L. Stoffers hielpen met hun determinaties, terwijl W. A. J. Holleman en F. B. M. Staarink steeds bereid gevonden werden te helpen bij het opsporen en verzamelen van de planten.

De Secretaris van de „Natuurwetenschappelijke Studiekring voor Suriname en de Nederlandse Antillen" maakte het manuscript persklaar, rangschikte de foto's en verzorgde — in prettige samenwerking met de N.V. Haagsche Drukkerij en Uitg. Mij — de uitgave.

Het jarenlange veldwerk waarvan deze Flora het resultaat is, had de schrijver nimmer kunnen verrichten zonder de faciliteiten welke hem van de zijde der „Fraters van Tilburg" werden verleend. Bij het bewerken van het verzamelde plantenmateriaal werd medewerking ondervonden van het „Botanisch Museum en Herbarium" te Utrecht en het „Smithsonian Institution" te Washington. Bij de uitgave — die, mede met steun ven de „Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij", financieel werd mogelijk gemaakt door de Landsregering van de Nederlandse Antillen — hielpen de „Studiekring" en de „Werkgroep". Aldus is deze bescheiden zakflora geworden tot een verheugend bewijs van samenwerking ten aanzien van het botanisch onderzoek van onze Antillen.

Curaçao, Juli 1954. DE SCHRIJVER

VERKLARING VAN GEBRUIKTE TERMEN

aangedrukte beharing: de haren liggen tegen het oppervlak van stengel of blad aan.

aar: bloeiwijze bestaande uit één lange as, bezet met ongesteelde of zeer kort gesteelde bloempjes.

ademwortels: groeien uit de grond of het water recht omhoog.

aflopend (eigenlijk versmald): de bladschijf zet zich naast de bladsteel als een smalle strook voort, wordt steeds smaller.

afstaande beharing: de haren maken een hoek met stengel of blad.

areool: bladkussen bezet met als doorns gevormde bladeren en borstelharen.

bast (eigenlijk schors): de buitenste dode laag van een houtige stam of tak.

bes: vlezige vrucht, bestaande uit een vliezig omhulsel, waarin vruchtmoes met verspreid liggende zaden.

blaadje: bladschijfje als onderdeel van een samengesteld blad.

blad: in de regel plat, vaak gesteeld orgaan, dat aan de stengel zit, bestaat uit:

- *bladschede:* verbrede basis van de bladsteel, kan soms de stengel omvatten, ook wel aanhangsels dragen, of ontbreken.
- *bladsteel:* meestal ronde dunne steel die de bladschijf draagt, of, bij een samengesteld blad, met bladschijfjes bezet is; kan vaak ontbreken.
- *bladschijf:* meestal dun, plat, groen gedeelte van het blad, voorzien van steungevende nerven; zie verder: bladrand, -top, -voet en -vorm.

bladoksel: de bovenste hoek tussen bladsteel en stengel; hierin vaak een okselknop, een hulpmiddel ter herkenning van een samengesteld blad. Dit laatste vertoont in de oksels der blaadjes nooit een knop.

bladrand: rand van de bladschijf; deze kan gaaf zijn of ingesneden. Men onderscheidt: gezaagd, getand, gekarteld en gegolfd, wanneer de insnijdingen niet diep zijn en onafhankelijk van de ligging der nerven; gelobd, gespleten en gedeeld, wanneer de insnijdingen dieper zijn en bepaald worden door de ligging der nerven. Zie verder onder de genoemde termen (blz. 11, fig. a-g).

bladstand: de regelmatige rangschikking der bladeren langs de stengel.

bladtop: eindstuk van de bladschijf, kan rond, toegespitst, spits of stekelpuntig zijn.

bladvoet: het gedeelte van de bladschijf bij de bladsteel, kan voorzien zijn van lobben of slippen.

bladvorm: algemene vorm van de bladschijf. Men onderscheidt de volgende groepen en vormen (blz. 11, fig. A 1-D 1):

A. de grootste breedte ligt in het midden van de bladschijf:
1. *(cirkel)rond:* de lengte is gelijk aan de breedte.
2. *elliptisch* of ovaal: de lengte is 1½maal de breedte.
3. *langwerpig:* de lengte is 2½maal de breedte.
4. *lancetvormig:* de lengte is 3-5maal de breedte.
5. *schildvormig:* cirkelrond, maar de bladsteel ongeveer in het midden van de bladschijf aan de onderzijde bevestigd.

B. de grootste breedte ligt onder het midden van de bladschijf:
1. *eirond (eivormig):* lengte 1½-2 maal de grootste breedte.
2. *driehoekig:* vorm van een gelijkbenige driehoek.
3. *ruitvormig:* vorm van een (meetkundige) ruit.
4. *hartvormig:* bladvoet met hartvormige slippen, top spits.
5. *niervormig:* bladvoet met ronde slippen, top afgerond.

C. de grootste breedte boven het midden van de bladschijf:
1. *omgekeerd eirond:* rond aan de basis en aan de top.
2. *spatelvormig:* omgekeerd eirond, maar de bladschijf geleidelijk versmald naar de bladsteel.
3. *omgekeerd hartvormig:* spits aan de basis, de top ingesneden.
4. *wigvormig:* omgekeerd driehoekig.

D. de breedte is over grote afstand gelijk:
1. *lijnvormig:* lange, smalle bladeren.

bloeias: het stengelgedeelte van een bloeiwijze waaruit de bloemstelen ontspringen, of waaraan de zittende bloemen bevestigd zijn; kan enkelvoudig of vertakt zijn.

bloeiwijze: verzameling van bloemen aan een gemeenschappelijke bloeias, zonder bladeren maar soms wel met kleine schutbladeren tussen de bloemen.

bloemen: de voortplantingsorganen van de plant; bestaan meestal uit de bloembekleedsels en de eigenlijke voortplantingsorganen: meeldraden en stampers. Er zijn éénslachtige (mannelijke of vrouwelijke), tweeslachtige en geslachtloze bloemen.

bloembekleedsels: de buitenste bladachtige delen van een bloem, in kransen geplaatst en te onderscheiden in kelk en bloemkroon, of als bloemdek aanwezig. Kelk, kroon of bloemdek kunnen ieder losbladig of vergroeid zijn; zie verder bij: buisvormig.

bloemdek: kransen van bloembekleedsels, die ongeveer gelijk van vorm en kleur zijn, dus niet te onderscheiden in kelk en kroon, of er is maar één krans.

bloemhoofdje: bloeiwijze, die de indruk maakt van één enkele bloem. Een bijzondere vorm hiervan is het bloemkorfje, waar een omwindsel aanwezig is, bestaande uit een aantal spitse groene blaadjes, die niet met een kelk verward moeten worden; langs de rand van de bloeiwijze vindt men vaak zg. lintbloempjes en in het midden zg. buisbloempjes, of er zijn alleen lint- of buisbloempjes. Zie aldaar (fig. op blz. 12).

bloemkroon: gewoonlijk de gekleurde bladachtige delen van een bloem; zie: bloembekleedsels.

bolvormige bloeiwijze: de vele bloempjes zitten bijeen aan het eind van een gemeenschappelijke steel, ze zijn ongesteeld en vormen samen een bolletje.

boom: een plant met een houtige stam, welke zich pas ver boven de grond vertakt.

bovenstandig vruchtbeginsel: is niet vergroeid met de bloembodem.

brandharen: haren die bij aanraking een langdurige prikkeling van de huid, soms met blaarvorming, veroorzaken.

buisbloempjes: regelmatig buisvormige bloempjes in een bloemhoofdje.

buisvormige bloem: is de kroon en/of de kelk vergroeidbladig, dan onderscheidt men aan deze organen de buis (het vergroeide deel), de uit slippen bestaande zoom, en de keel, op de plaats waar de buis in de slippen overgaat. Bij een buisvormige bloem is de buis cylindrisch (fig. op blz. 12).

bijkelk: krans van groene blaadjes vlak onder de kelk (fig. op blz. 12).

corona: krans van smalle aanhangsels van de bloembodem, juist binnen de kroon gelegen.

cyathium: bloeiwijze, speciaal bij het geslacht Euphorbia, bestaande uit enkele mannelijke bloemen, elk met één meeldraad, en een gesteelde vrouwelijke bloem, die omgeven zijn door een klokvormig omwindsel, dat aan de rand klieren draagt (fig. op blz. 12).

deelvruchtjes: de delen waarin een splitvrucht bij rijpheid uiteenvalt.

doorn: puntig aanhangsel van een plant met houtige kern.

doosvrucht: droge, meerzadige, openspringende vrucht.

driehoekig: zie bladvorm B 2 (en fig op blz. 11).

dubbelgekarteld: de grove kartelingen zelf weer gekarteld.

dubbelgeveerd: zie samengesteld blad.

dubbelgezaagd: de grove zaagtanden zelf weer gezaagd.

éénhuizige plant: op één plant mannelijke (meeldraad-)bloemen en vrouwelijke (stamper-)bloemen.

éénslachtige bloem: bevat òf alleen meeldraden (is mannelijk), òf alleen stamper(s) (is vrouwelijk).

eirond (eivormig): zie bladvorm B 1 (en fig. op blz. 11 en 13).

elliptisch: zie bladvorm A 2 (en fig. op blz. 11).

enkelvoudig blad: aan de bladsteel zit maar één bladschijf.

epiphyt: een plant, welke op een andere plant groeit, zonder hieraan met zijn wortels voedsel te onttrekken.

even geveerd: zie samengesteld blad (fig. op blz. 13).

gaaf(randig): zonder insnijdingen in de (blad)rand.

gedeeld blad: met insnijdingen, die tot over het midden der lengte of der halve breedte reiken (blz. 11, fig. g).

gegolfd: de bladrand heeft afgeronde insnijdingen en afgeronde uitsteeksels (blz. 11, fig. d).

gekarteld: de bladrand heeft scherpe insnijdingen en afgeronde uitsteeksels (blz. 11, fig. c).

gelobd: met insnijdingen die vrij diep gaan, echter niet tot het midden der lengte of der halve breedte (blz. 11, fig. e).

gespleten: met insnijdingen die ongeveer tot het midden der lengte of der halve breedte gaan.

getand: de bladrand heeft afgeronde insnijdingen en scherpe uitsteeksels (blz. 11, fig. b).

geveerd: zie samengesteld blad.

gevleugeld: met een vliezige of bladachtige uitstekende lijst of verbreding op de vrucht of aan de bladsteel of nerf.

haar: draadvormig, soms vertakt aanhangsel van het oppervlak van stengel, blad of vrucht.

handdelig: handnervig en gedeeld.

handvormig (samengesteld): zie samengesteld blad.

hartvormig: zie bladvorm B 4 (en fig. op blz. 11).

heester: plant met houtige stam die reeds in de grond of vlak daarboven vertakt is.

helmbindsel: het deel van een meeldraad dat tussen de stuifmeelhokjes ligt.

helmdraad: het draadvormige deel van een meeldraad.

hokken: de holten in het vruchtbeginsel.

hoofdje: zie bloemhoofdje.

hoofdnerf: nerf in het verlengde van de bladsteel, deelt de bladschijf in twee helften en draagt zijnerven.

ineengedrongen bloeiwijze: de bloempjes in de bloeiwijze zijn kort gesteeld en staan, ook al omdat de bloeias kort en vertakt is, dicht opeen; geen bloemhoofdjes.

juk: een paar tegenoverstaande blaadjes van een geveerd blad.

katje: een bloeiwijze van éénslachtige bloempjes, die zittend aan één bloeias gerangschikt zijn. (Het mannelijke katje valt na de bloei in zijn geheel af).

keel: het deel van een buisvormige bloem tussen de buis en de kroonslippen (de zoom).

kelk: krans van meestal groene blaadjes, de buitenste bloembekleedsels; de kelkbladeren kunnen vergroeid zijn.

kleppen: delen van de vruchtwand die bij het openspringen van elkaar loslaten.

klier: knopvormig orgaantje dat een vocht afscheidt; soms gesteeld en dan klierhaar geheten.

klimmend: met hechtorganen zich vasthoudend aan een steunpunt.

klimplant: plant, welke zich met hechtorganen (ranken, e.d.) aan een steunpunt vasthoudt en dus klimt zonder zich met de stengel eromheen te winden.

kluwen: zittende bolvormige hoopjes van bloemen op een vertakte bloeias.

knol: verdikt deel van wortel of stengel onder de grond.

knopen: de plaatsen aan de stengel waar de bladeren of knoppen aangehecht zijn.

knotsvormig: rolrond en naar het einde toe dikker wordend.

kolf (bloeikolf): een aar met vlezige bloeias waar de bloempjes dicht aaneensluitend omheen zitten.

kortloten: korte zijtakjes waarbij de knopen (dus ook de bladeren) vlak op elkaar zitten.

krans: in een cirkel geplaatste reeks van blaadjes of bloembekleedsels.

kransgewijs (kransstandig): er zitten meer dan twee bladeren op dezelfde hoogte (knoop) aan de stengel.

kruid: een plant waarvan de stengel niet houtig is.

kruisgewijs: telkens twee bladeren tegenover elkaar op dezelfde hoogte (knoop) en de opeenvolgende bladparen maken een rechte hoek met elkaar.

lancetvormig: zie bladvorm A 4 (en fig. op blz. 11).

langwerpig: zie bladvorm A 3 (en fig. op blz. 11).

lintbloempje: bloempje uit een bloemhoofdje waarvan het ondereind buisvormig en het overgrote deel een vlak lint is; meestal zijn dit de randbloemen van het hoofdje.

lippen: de twee delen waarin de zoom van een vergroeide kelk of kroon verdeeld kan zijn; elke lip kan uit enige slippen of lobben van de zoom bestaan. Boven- en onderlip. Bij orchideeën is de lip het „onderste" deel van het kroonachtige bloemdek.

lobben: de delen van de bladschijf bij een diep ingesneden blad, te onderscheiden in eind- en zijlobben. Ook: de ronde slippen (zoom) van een grote vergroeide bloemkroon.

luchtwortels: wortels die uit de stam of de takken komen en naar de grond afhangen of erin dringen.

lijnvormig: zie bladvorm D 1 (en fig. op blz. 11).

lijst: een lange smalle verhevenheid bv. op een vrucht of een stengel; zijn er meerdere, dan liggen ze ver uit elkaar.

mannelijke bloem: éénslachtig, met meeldraden, maar zonder stamper(s).

mannelijke plant: plant met alleen mannelijke bloemen; de soort is dan tweehuizig.

meeldraad: mannelijke voortplantingsorganen in een bloem, bestaande uit een helmdraad en een uit helmhokjes opgebouwde helmknop waarin stuifmeel gevormd wordt.

moes: sappige inhoud van vlezige vruchten; ook het weefsel tussen de nerven in een bladschijf.

nerven: meer of minder opvallende, aan de onderzijde vaak duidelijk uitspringende, lijnen in de bladschijf waarin vaatbundels verlopen.

niervormig: zie bladvorm B 5 (en fig. op blz. 11).

ochrea (tuitje): een kokertje om de stengel boven de aanhechtingsplaats van een blad en hieraan vastzittend (in wezen een paar vergroeide steunblaadjes).

okselknop: de knop in de bovenste hoek tussen blad(steel) en stengel.

omgekeerd eivormig: zie bladvorm C 1 (en fig. op blz. 11).

omgekeerd hartvormig: zie bladvorm C 3 (en fig. op blz. 11).

omwindsel: een krans van schutblaadjes onder een bloem of bloeiwijze (fig. op blz. 12).

onderlip: zie lippen.

onderstandig vruchtbeginsel: het vruchtbeginsel bij bloemen waarin de stamper met de schotel- of buisvormig uitgegroeide bloembodem is vergroeid; de bloembekleedsels staan dus schijnbaar op het vruchtbeginsel ingeplant.

oneven geveerd: zie samengesteld blad.

ongedeeld blad: de bladschijf is niet diep ingesneden; de rand behoeft evenwel niet gaaf te zijn.

onvruchtbare meeldraad: vervormde meeldraad die geen stuifmeel voortbrengt.

opgeblazen vrucht: volumineus, maar grotendeels met lucht gevuld.

ovaal: zie bladvorm A 2 (en fig. op blz. 11).

papil: kleine wratachtige knobbeltjes.

peul(vrucht): een langs twee naden (met twee kleppen) openspringende, soms niet openspringende doosvrucht.

pluim: een bloeiwijze met lange bloeias en vertakte zijassen die naar het einde van de pluim korter en minder vertakt zijn.

rank: gekronkeld draadvormig hechtorgaan, geplaatst in de oksel van een blad (takrank) of aan het eind van een blad (bladrank).

ribben: vele lage verhevenheden naast elkaar in de lengte verlopend, bv. over een stengel of een vrucht.

rond (cirkelrond): zie bladvorm A 1 (en fig. op blz. 11).

rozet: een krans van bladeren aan de basis van een stengel (wortelrozet).

rudiment: rest, overblijfsel; onvolledig ontwikkeld deel.

rugnaad: naad van een peul waaraan de zaden in de vrucht niet bevestigd zijn (deze zitten aan de zg. buiknaad).

ruitvormig: zie bladvorm B 3 (en fig. op blz. 11).

samengesteld blad: de bladschijf bestaat uit twee of meer blaadjes. Men onderscheidt:

handvormig (samengesteld): de blaadjes zitten bijeen aan de top van de bladsteel.

geveerd: de blaadjes zitten aan weerszijden van de bladsteel (de hoofdnerf) en vormen een aantal jukken.

even geveerd: er zijn een aantal jukken zonder topblaadje.

oneven geveerd: behalve de jukken is er nog een topblaadje aan het eind.

dubbelgeveerd: de blaadjes zijn zelf nog eens geveerd.

scheef: links en rechts niet gelijk; bv. scheve bladvoet: de bladschijf begint bij de bladvoet links en rechts op een verschillende plaats aan de bladsteel.

scherm: een bloeiwijze waarbij de zij-assen alle op één punt uit de stengel ontspringen; de zij-assen kunnen soms alle aan de top weer een schermpje dragen (samengesteld scherm).

schermvormig: bloeiwijze gelijkt op een scherm; bv. schermvormige tros; tros met bloemstelen dicht opeen en de onderste zo lang, dat alle bloemen nagenoeg in één vlak liggen.

schicht: bloeiwijze, waarvan de bloeias schijnbaar recht is, met de bloempjes opeenvolgend links en rechts; de top van de bloeias is vaak ingerold.

schildvormig blad: zie bladvorm A 5.

schutblad: (klein) blad aan de voet van bloemsteel of bloeiwijze.

schijnknol: bij orchideeën een knolvormig verdikt deel van de stengel, dat enige knoppen bezit.

schijnkrans: een bloeiwijze, die op een halfcirkelvormige krans lijkt, maar waarvan de bloemen niet alle tegelijk bloeien; vaak in de oksels van twee tegenoverstaande bladeren.

schijnvrucht: een vrucht, waarvan de met het vruchtbeginsel uitgegroeide andere delen het hoofdbestanddeel uitmaken; hiertoe worden niet gerekend de onderstandige vruchten waarbij kelk of bloembodem deel neemt aan de vruchtvorming.

slingerend: de stengel windt zich om een steunpunt heen.

slingerplant: een plant, die langs een steunpunt omhoog groeit door er zich omheen te winden met de stengel.

slippen: de vrije uiteinden van een vergroeide kelk of bloemkroon of bloemdek, tezamen de zoom geheten.

snavel: een uitsteeksel aan de top van een vrucht, meestal gevormd door de stijl en dus zonder zaden erin.

spatelvormig: zie bladvorm C 2 (en fig. op blz. 11 en 13).

spatha (bloemschede): groot schutblad, dat een gehele bloemknop of bloeiwijze omgeeft.

splitvrucht: droge meerzadige vrucht die in éénzadige, niet-openspringende delen uiteenvalt.

spoelvormig: langwerpig en rond, naar beide uiteinden dunner wordend.

stamper: het vrouwelijk voortplantingsorgaan van een bloem, dat na bevruchting tot een vrucht kan worden; bestaat uit vruchtbeginsel, stijl (kan ontbreken) en stempel.

steenvrucht: vlezige vrucht, waar de zaden elk in een harde „pit", de steenkern, zitten; de laatste is een deel van de vruchtwand.

stekels: kegelvormige, harde, scherpe aanhangsels van de opperhuid van bladeren en stengel, zonder houtige kern en niet zo regelmatig geplaatst als de doorns.

stempel: meestal kleverig bovenste deel van de stamper; er kunnen meerdere stempels aan één stamper zitten.

stengel: in de regel rolrond en in de lengte ontwikkeld hoofdorgaan van een plant, verdeeld in knopen en daartussen gelegen stengelleden.

steunblaadjes: kleine bladachtige aanhangsels aan de voet van bladsteel of bladschede.

stijl: niet altijd aanwezig deel van de stamper, gelegen tussen vruchtbeginsel en stempel.

takdoorn: doorn in de oksel van een blad, soms met knopjes, bladeren en bloemen eraan.

tallig: met een cijfer ervoor geeft dit aan, hoeveel blaadjes het (handvormig) samengesteld blad telt; bv. 3-, 4-, 5-tallig, enz., ook wel: dubbel 3-tallig; kan ook voor geveerde bladeren gebruikt worden.

tanden: de aan een vergroeide kelk vrij uitstekende, spitse gedeelten.

tegenoverstaande bladeren: twee bladeren staan op gelijke hoogte (op dezelfde knoop) aan weerszijden van de stengel ingeplant (fig. op blz. 13).

toegespitst blad: plotseling uitlopend in een punt.

trompetvormige bloem: de bloembuis is lang en dun en heeft een vlak uitgespreide zoom.

tros: een bloeiwijze met gesteelde bloemen aan één lange bloeias.

tuil: een bloeiwijze, die een samengestelde tros is, waarvan de onderste bloemstelen langer zijn dan de bovenste, zodat de bloemen nagenoeg in één vlak liggen.

tweebroederige meeldraden: de helmdraden zijn tot twee bundels vergroeid; bij vlinderbloemen zijn er vaak negen vergroeid en één is er vrij.

tweehuizige plant: de ene plant heeft alleen mannelijke (meeldraad-) bloemen, de andere alleen vrouwelijke (stamper-) bloemen.

tweeslachtige bloem: bevat meeldraden èn stamper.

veernervig: er is één hoofdnerf, die het blad in twee helften verdeelt; uit deze hoofdnerf ontspringen links en rechts de zijnerven (fig. op blz. 13).

verspreide bladstand: slechts één blad per knoop, de bladeren op regelmatige afstanden van elkaar en door een spiraallijn met elkaar te verbinden.

vlag: het bovenste, meestal grootste, bloemblad van een vlinderbloem.

vleugel: vliezige lijst op de vrucht, of bladachtige verbreding van bladsteel of nerf.

vlezig: het blad is dik en sappig; de vrucht bevat sappig moes.

vlinderbloem: de symmetrische bloem heeft een vijf-bladige kroon; het bovenste heet de vlag (zie aldaar), twee zijdelings geplaatste zijn de zwaarden, de onderste twee, tezamen de kiel geheten, zijn vergroeid of liggen tegen elkaar en omsluiten de tweebroederige meeldraden en de stamper met lange stijl (fig. op blz. 12).

voet: de basis, het onderste deel; bij een blad het deel van de bladschijf bij de steel.

vrouwelijke bloem: éénslachtig, met alleen stamper(s), zonder meeldraden.

vrouwelijke plant: plant met alleen vrouwelijke bloemen; de soort is dan tweehuizig.

vrucht: na de bevruchting tot rijpheid gekomen stamper; de inhoud bestaat uit zaden.

vruchtbeginsel: verdikt, soms gesteeld onderste deel van de stamper; hierin vindt men zaadknoppen, in een of meer hokken.

wigvormig: zie bladvorm C 4 (en fig. op blz. 11).

windend: de stengel windt zich om een steunpunt heen.

wortelstok: onderaardse, meestal horizontaal groeiende stengel, met aan de bovenzijde bladeren, aan de onderzijde wortels; het jongste einde verlengt zich, het oudste einde sterft af.

zaad: na de bevruchtting tot rijpheid gekomen zaadknop, te vinden in een vrucht.

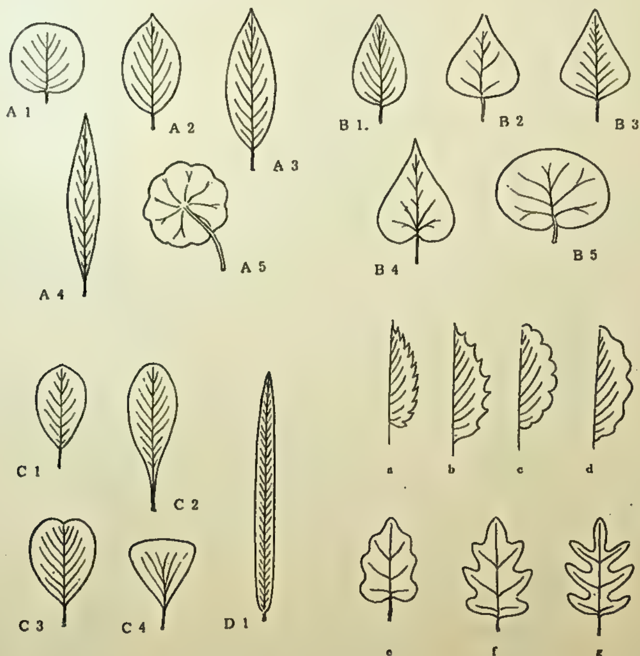
zaadpluis: een laag van pluizige haren om het zaad heen, dus binnen de vrucht gelegen.

zittend: ongesteeld; wordt gebruikt voor bladeren, bloemen, helmknop (meeldraad) en stijl (fig. op blz. 13).

zoom: zie buisvormige bloem.

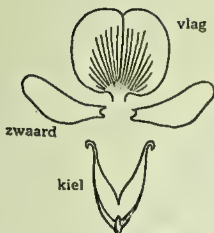
zuigwortels: bij parasieten, dringen in de gastheer en halen daaruit hun voedsel.

zuil: in een bloem kunnen de meeldraden alle tezamen rondom de stijl vergroeid zijn en zo midden in de bloem een zuil(tje) vormen (fig. op blz. 13).

vlinderbloem
van opzij

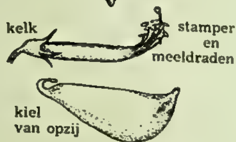

zuiltje van stamper
en meeldraden

bloemhoofdje met
omwindsel in knop

vlinderbloem in delen
uiteengelegd

gevleugelde vrucht

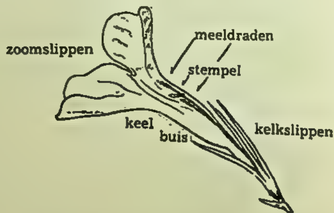
drie opeenvolgende toestanden van een cyathium

bloemknop
met bijkelk

bloemknop met
vertakt omwindsel

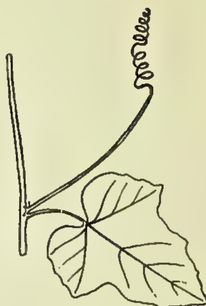

buisvormige bloem overlangs gehalveerd

even geveerd
5-jukkig

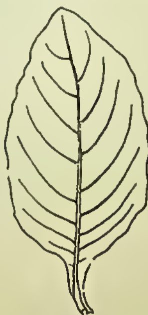

spatelvormig

lancetvormig
hartvormige voet
zittend

hartnervig, gelobd
takrank in bladoksel

zittend, tegenoverstaand

onregelmatig dubbel 3-tallig
gekartelde rand
gevleugelde bladsteel

eivormig, gegolfd,
aflopende voet

veernervig, gedeeld
getande rand

HANDLEIDING VOOR HET GEBRUIK

De bedoeling van dit boekje is de belangstellende niet-vakman met een minimum aan kennis van de plantkunde in staat te stellen de juiste naam van een door hem of haar gevonden wilde plant te weten te komen. Dit opzoeken van de naam wordt aangeduid met het woord: *determineren* en, al klinkt dat wel heel geleerd, in wezen is het niet moeilijk, mits men zich houdt aan bepaalde regels en voorschriften.

1. Neem van een plant niet alleen de bloem mee, maar *verzamel* zo volledig mogelijk. Kruidachtige planten trekke men voorzichtig uit de grond, zodat ook de bladeren, het onderste deel van de stengel en de wortel bekeken kunnen worden. Van een heester of boom neme men verscheidene bebladerde takken, bloeiend en niet bloeiend, en notere men het uiterlijk van de stam. Ook kunnen verschillende stadia van één plant nodig zijn: in knop, bloeiend en met vruchten. Men notere ook bepaalde gegevens over de standplaats: in, nabij of buiten zoet of zout water, op rotsen, op bomen, gewoon in de grond, in de schaduw, enz. Voor het aanleggen van een verzameling gedroogde planten, een herbarium, vermelde men bovendien de vindplaats en de datum; dit laatste kan zijn nut hebben om te komen tot een overzicht van de verspreiding van de planten en hun bloeitijd(en) in de loop van het jaar.

2. Het eigenlijke determineren is een kwestie van waarnemen, vergelijken en beoordelen, hetgeen nodig is om het juiste antwoord te kunnen geven op de gestelde vragen. Steeds is het noodzakelijk om de onder één nummer voorkomende vragen a èn b, en eventueel ook c, door te *lezen* en dàn pas zijn keus te bepalen.

3. De gehele tabel, zoals de lijst heet, is doorlopend genummerd. Men begint dus bij 1, leest 1a en 1b door, *kiest* één van beide en wordt dan verder verwezen naar 2 (a en b) òf naar 5 (a en b). Steeds zorge men het

verwijzingsnummer aan de rechterzijde van de bladzijde, na de stippeltjes, nauwkeurig op te zoeken, verderop in het boek, aan de linkerzijde van de bladzijde.

4. Een *verklaring* van de gebruikte termen, die bij het beschrijven van planten een bepaalde betekenis hebben (soms een geheel andere dan in het dagelijkse leven), is bijgevoegd om duidelijk te maken, wat er in die gevallen met een bepaalde term bedoeld wordt. Al determinerende leert men deze termen meer en meer kennen, zodat die dorre lijst steeds minder vaak behoeft te worden ingekeken. Waar nodig zijn schematische of meer natuurgetrouwe tekeningen ter verduidelijking aangebracht.

5. Komt men tenslotte bij een bepaalde soortnaam uit, dan is een korte, aanvullende beschrijving van de plant gegeven ter *contrôle*. En natuurlijk zijn er ook nog de foto's, waarop men echter niet alleen mag afgaan; hoe fraai en duidelijk ze soms ook mogen zijn, men kan zich als leek soms lelijk vergissen door al te gauw te zeggen: dat is hem! Determineren is geen plaatjes-kijken, maar kijken naar de te determineren plant zèlf. En het in kleinere of grotere „sprongen" doorwerken van de tabel kan tot een spannende bezigheid worden, die soms plotseling, tot de bekroning van het nauwkeurige geduldwerk leidt: dat is hem!

Daar het soms moeilijk is uit te maken of een plant tot de bomen, de heesters, of de kruiden behoort, doet men verstandig een ander van deze groepen te nemen als de tabel waarmede men bezig is niet tot een goede uitkomst leidt.

En mocht men vastlopen, dan opnieuw geprobeerd, van voren af aan. Determineren moet óók geleerd worden en wel door het steeds opnieuw zelf te doen.

De ware liefhebber zal zich deze niet al te grote moeite gaarne willen getroosten, en tenslotte er zijn vreugde aan beleven te kunnen antwoorden op de vraag: Wat bloeit daar?

TABEL TOT HET BEPALEN VAN DE NAMEN

met korte beschrijvingen van de planten

1 a Plant met bladeren 2
(Hieronder worden ook gerekend de zeer kleine, drijvende waterplantjes met een bladvormige stengel).

b Plant zonder bladeren 5

2 a Een palm.

De waaiervormige bladschijf is 50 - 100 cm in doorsnede; de lange bladstelen dragen stekels; de groenachtige bloempjes staan in een pluimvormige bloeiwijze; de bruine vrucht is rond en heeft de grootte van een knikker. (Deze palm is op verscheidene plaatsen verwilderd).
(Op de heuvels van plantage Knip, in West-Curaçao en op de vlakte van Zuid-Bonaire komt een nog onbekende palm voor met een waaiervormige bladschijf, zonder stekels op de bladsteel, waarvan de bijna witte bloempjes in een pluim staan van meer dan één meter lengte).

Palmiet.
Curaçao. Fig. 1

Copernicia tectorum Mart.
Palmae

b Geen palm 3

3 a Boom, heester of heesterachtige plant 4

b Geen boom, heester of heesterachtige plant 220

4 a Boom of boompje 6

b Heester of heesterachtige plant 88

5 a Plant gedoornd; bolvormig, zuilvormig of bestaande uit schijven 82

b Plant niet gedoornd 216

BOMEN

6 a Boom gedoornd 7

b Boom niet gedoornd 24

7 a Blad samengesteld 8

b Blad niet samengesteld, dus enkelvoudig 17

8 a Blad 3-tallig; bloem groot en oranje gekleurd.
De stam en de takken zijn met kegelvormige doornen bezet; de bladeren zijn langgesteeld; de blaadjes zijn ongeveer ruit-

vormig, 10-15 cm lang en breed; de bloemen staan in een tros, waarvan de steel dichtviltig behaard is; de dichtviltig behaarde kelk scheurt aan één zijde open; één blad van de 5 bloemkroonbladeren is zeer sterk ontwikkeld, is tot 6 cm lang en oranje gekleurd, terwijl de 4 andere bruinig zijn en klein; er zijn 10 meeldraden die onderaan vergroeid zijn en zich uitspreiden in een plat vlak; de vrucht is een peul met rode zaden.

Boonchi di cabai, Boonchi di carta, Boonchi de palu.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 31

Erythrina velutina Willd.
Papilionaceae

b Blad geveerd 9

9 a Blad even geveerd 10

b Blad oneven geveerd, met niet-tegenoverstaande blaadjes, 13-17-tallig.

De takken zijn voorzien van doornen; de blaadjes zijn 2-4.5 cm lang en 1,5-2 cm breed; de gele bloemen hebben de vlinderbloemvorm; er zijn 10 meeldraden, die tweebroederig zijn (9 vergroeid en 1 los); de gele, kortbehaarde vrucht is een ovaalvormige steenvrucht, ongeveer 2 cm lang, met groot zaad en zurig moes.

Taki taki, Palu di taki.
Curaçao, Bonaire.

Geoffraea superba H.B.K.
Papilionaceae

10 a Blad eenmaal geveerd 11

b Blad dubbel geveerd 13

11 a Blad 1-jukkig, dus met 2 blaadjes.

Een grote heester of kleine boom; de dik-leerachtige blaadjes zijn elliptisch tot ovaal, 1,5-3,5 cm lang en 1-3 cm breed; de gelig-groene bloemen staan alleen of in schermachtige bundeltjes in de bladoksel, zij zijn 1-1,2 cm in doorsnede, hebben 5 kelkbladeren, 5 bloemkroonbladeren en 10 meeldraden; de ovale vrucht is ongeveer 2,5 cm lang en grijsgroen. (De plant is op Curaçao ingevoerd, doch nu over geheel het oostelijk deel van het eiland sterk verwilderd).

Lamunchi shimarón, Corona di Hesús.
Curaçao. Fig. 22

Balanites aegyptica Delile
Zygophyllaceae

b Blad niet 1-jukkig, dus met meer dan 2 blaadjes 12

12 a Blad 2-4-jukkig, dus met 4-8 blaadjes.

Een boom, soms een heester, met een grillig gegroefde stam; in de bloeitijd vaak bladerloos; de blaadjes zijn gaafrandig, 1-3,5 cm lang en 1-3,5 cm breed; de gele bloemen staan in korte trossen en zijn bijna 2 cm in doorsnede; de kelk is vergroeid en heeft 5 slippen; de bloemkroon heeft 5 bladeren en er zijn 10 meeldraden; de lichtbruine platte peul is tot 6 cm lang en 1,5 cm breed.

Brazia, Campeshi, Stokvishout.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Haematoxylon brasiletto Karst.
Papilionaceae

b Blad 3-6-jukkig, dus met 6-12 blaadjes.

Een grote heester tot grote boom met in de bladoksels zeer kleine doornen; de blaadjes zijn 2-5,5 cm lang en tot 2,6 cm breed; de 1,5 cm lange bloemen staan in trossen, zij hebben een 5-bladige kelk en 5 bloemkroonbladeren, waarvan er 1 sterk gedraaid is, en 10 meeldraden waarvan er 3 onvruchtbaar zijn; de dofzwarte peul is tot 23 cm lang en 1 cm breed.

Curaçao. **Cassia emarginata** L.
Papilionaceae

13 a Blad 1-jukkig en de blaadjes weer 1-jukkig, dus met 4 blaadjes.

Een heester of boom met aan de voet van de bladsteel kegelvormige, grotere of kleinere doornen; de blaadjes zijn zeer scheef, 2-8 cm lang en 2-5 cm breed; de witachtige bloempjes staan in bolvormige bloeiwijzen, die tot sterk vertakte pluimvormige bloeiwijzen verenigd zijn; kelk en kroon zijn zeer klein, doch de vele meeldraden steken ver buiten de bloem uit; de peulvrucht is tot 10 cm lang en sterk in verschillende richtingen gekromd.

Uña di gatu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Pithecellobium unguis-cati Benth.
Mimosaceae

b Blad anders 14

14 a Blad 1-jukkig, met 2 lange, brede nerven, die aan weerszijden bezet zijn met meer dan 30 zeer kleine blaadjes.

De takken zijn voorzien van stevige takdoornen; de bladeren zijn 25-30 cm lang; de blaadjes zijn 3 mm lang en 1-2 mm breed; de gele bloemen staan in 5-20 cm lange trossen, zij

hebben een gelige kelk met 5 teruggeslagen slippen, 5 bloemkroonbladeren en 10 vrije meeldraden; de lijnvormige peulvrucht is 5-15 cm lang.

Boonchi ' strena.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Parkinsonia aculeata L.
Papilionaceae

b Blad anders 15

15 a Blad 2-jukkig en de blaadjes weer 3- of meerjukkig.

Een boom met kleine doornen in de oksels van de zeer dun gesteelde bladeren; de blaadjes zijn scheef en tot 2 cm lang; de bloemen, welke in bolvormige bloeiwijzen staan, lijken wit van kleur door de tot 5 cm lange witte meeldraden, zij hebben een 7 mm lange kelk en 1,3 cm lange bloemkroon; de platte bruine peul is tot 15 cm lang en 2-3 cm breed.

Dabaruida, Uña di gatu, Jaga.

Aruba.

Pithecellobium platylobum Urb.
Mimosaceae

b Blad anders 16

16 a Blad 1-2-jukkig en de blaadjes weer 20- of meerjukkig; bloempjes klein, geligwit, in hangende trossen.

Een boom of heester met doornen aan de voet van het blad; de blaadjes zijn 0,5-1,5 cm lang en 3 mm breed; de hangende bloemtrossen zijn tot 8 cm lang; de zeer kleine kelk heeft 5 tanden en de bloemkroon 5 blaadjes; de bleekgele peul is tot 15 cm lang, al of niet gekromd.

Indju, Qui, Cuida, Kuigi.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Prosopis juliflora DC.
Mimosaceae

b Blad 2-6-jukkig en de blaadjes weer 10-20-jukkig; bloempjes klein, geel, in zuiver bolvormige bloeiwijzen op tamelijk lange steel.

Een heester of boompje met lange lichtgrijze doornen, welke paarsgewijs met de voet tegen elkaar staan; de blaadjes zijn tot 3 mm lang en 1 mm breed; de bolvormige bloeiwijzen zijn 1-1,3 cm in doorsnede; de bloempjes hebben een 5-tandige kelk en 5 kleine bloemkroonbladeren; de vrucht is een bijna zwarte peul.

Wabi, Hobada.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 18

Acacia tortuosa Willd.
Mimosaceae

17 a Doornen tegenover elkaar of in 3-tallige kransen; de ongesteelde bloempjes wit.
Zie de beschrijving onder 108a.
Lele, Palu di lele, Rabu di cabai, Wakura.
Curaçao, Bonaire. Fig. 7
Randia aculeata L.
Rubiaceae

b Doornen niet tegenover elkaar of in kransen 18

18 a Plant 2-huizig. Vrouwelijke boom met kleine groene bloempjes in bolvormige bloeiwijzen, waaruit vele witte draden (stempels) naar buiten steken. Mannelijke boom met groenachtig-witte bloempjes dicht opeen in bloeiwijzen, die op hangende katjes gelijken.
De kortgesteelde bladeren zijn langwerpig, meest grof gezaagd, 4-10 cm lang en 2-5 cm breed; de mannelijke bloemen, in hangende bloeiwijzen van 12 cm lengte, hebben 4 meeldraden; de vrouwelijke bloemen hebben een 4-delig bloemdek, waar de draadvormige stempel ver buiten uitsteekt; de vrucht is een samengestelde vlezige vrucht.
Palu di mora, Palu dushi, Palu dushi di cabei.
Curaçao, Bonaire. Fig. 4
Chlorophora tinctoria Gaud.
Moraceae

b Bloempjes anders 19

19 a Blad met 3 duidelijke hoofdnerven; één korte, kromme en één langere, rechte doorn in bladoksel.
Een kleine boom of een grote heester met dunne afhangende twijgen; de onduidelijk gezaagde bladeren zijn eivormig, 2-5,5 cm lang en 1-3,5 cm breed; de groenig-geelwitte bloempjes, in korte trosvormige bloeiwijzen geplaatst, zijn 6 mm in diameter, zij hebben een 5-slippige kelk, 5 witte, zeer kleine bloemblaadjes en 5 meeldraden; de steenvrucht is gelig tot lichtbruin en lijkt wat op een appeltje.
Apeldam.
Curaçao, Aruba.
Zizyphus spina-christi Willd.
Rhamnaceae

b Blad anders 20

20 a Blad duidelijk spatelvormig 21
b Blad ovaal tot elliptisch 22

21 a Blad klein, 0,7-2 cm lang, breed-spatelvormig.

Een boompje of heester met tot 10 cm lange, zeer scherpe takdoornen; de bladeren staan meestal opeengehoopt op kortloten; de groenige bloempjes met een doorsnede van 5-6 mm, zonder bloemkroon, hebben een 5-slippige kelk en 5 meeldraden; de vrucht is een besvormige steenvrucht van 5-6 mm doorsnede, geliggroen tot roodgroen.

Bèshi, Bèshi di kabritu, Palu di bèshi.

Curaçao, Bonaire. **Condalia henriquezii** Bold.

Rhamnaceae

b Blad niet klein, 2-5 cm lang of langer, spatelvormig; kleine kortloten of takdoornen dicht bezet met viltige, witte haren.

Een boom of heester met dunne bladeren, waarvan de mannelijke en vrouwelijke bloemen op verschillende planten staan (tweehuizig); de kort gesteelde, witte, mannelijke bloempjes staan in bundeltjes en hebben elk 12-15 meeldraden; de groene, vrouwelijke bloempjes zijn hangend en zeer langgesteeld; de vrucht is 3-delig ingesnoerd en bevat 3 ronde zaden.

Curaçao. Fig. 6

Adelia ricinella L.

Euphorbiaceae

22 a Blad 1,5-3 cm lang, leerachtig.

Een boom, soms een heester, met een zeer sterk vertakte kroon, welke in het landschap dadelijk opvalt (bijv. op de Grote Berg, Curaçao); de bladeren zijn 0,5-1,7 cm breed; de witte bloempjes zijn 9 mm in doorsnede, zij staan in schermachtige trosjes, hebben een 5-delige kelk, 5 kleine bloemkroonbladeren en 5 meeldraden.

Placa chiquitu, Palu di lechi, Palu di pluta, Rambèshi.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 2

Bumelia obovata A.DC.

Sapotaceae

b Blad langer dan 3 cm, niet leerachtig 23

23 a Bloem aan de binnenzijde dicht en lang behaard.

Een sterk vertakte heester of kleine boom met witachtige twijgen en stevige takdoornen; de kortgesteelde, dik-vlezige bladeren zijn 2-6 cm lang en 2-4 cm breed; de witte bloemen hebben een doorsnede van 1-1,5 cm, zij staan in schermachtige trosjes en hebben een 4-bladig bloemdek; de gele steenvrucht is bijna bolvormig, 3 cm groot, geurig en eetbaar.

Ishiri?

Bonaire. **Ximenia americana** L.

Olacaceae

b Bloem aan de binnenzijde niet dicht behaard.

Boom of heester met, vooral op de stam en de oudere takken, tot 1 cm dikke, kegelvormige doornen; de bladeren zijn 5-13 cm lang en 3,5-6 cm breed; de kleine, witte bloempjes staan in korte pluimen; de vrucht is ongeveer 6 mm in doorsnede en bevat glimmend zwarte zaden.

Bosúa, Kaubati?
Curaçao, Bonaire.

Fagara monophylla Lam.
Rutaceae

24 a Blad samengesteld 25
b Blad niet samengesteld, dus enkelvoudig 40

25 a Blad handvormig, 3- of 3-5-tallig 26
b Blad geveerd 29

26 a Blad 3-tallig 27
b Blad 3-5-tallig 28

27 a Blaadjes 5-10 cm of meer lang, dik-vlezig.

Een boom met langgesteelde bladeren, waarvan de blaadjes 5-15 cm lang en 5-9 cm breed zijn; de witte bloemen staan in vlakke, zeer rijkbloemige, tuilvormige bloeiwijzen, zij hebben een 4-bladige kelk, 4 bloemkroonbladeren, die aan één zijde van de bloem rechtop staan, tot 20 of meer lange meeldraden en een vruchtbeginsel dat op de top van een steel staat; de vrucht is bolvormig en groen.

Surun di mondi.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 34

Crataeva gynandra L.
Capparidaceae

b Blaadjes 2-7 cm lang, niet dik-vlezig.

Een boompje of heester waarvan de twijgen dicht bezet zijn met licht-gekleurde streepjes (lenticellen); het 4-8,5 cm lange topblaadje is bijna 2 maal zo lang als de zijblaadjes; de witte bloempjes staan in korte trosjes in de bladoksel, zij hebben een 5-tandige kelk, 5 bloemkroonbladeren en 10 meeldraden, waarvan de helmdraden tot een buis vergroeid zijn; de vrucht is afgeplat bolvormig, 5-10 mm in doorsnede, springt met 3 kleppen open en bevat witte zaadjes met oranje arillus.

Cerashi machu, Shimarucu machu.
Curaçao.

Trichilia trifolia L.
Meliaceae

28 a Bloemen blauw, in pluimen staand.

Een boom met sterk vertakte kroon en tegenoverstaande bladeren; de blaadjes zijn 5-12 cm lang en 2,5-5 cm breed; de bloemen hebben een trechtervormige kelk met 5 tanden, een buisvormige bloemkroon met 5-delige zoom, waarvan één lob veel groter is, 4 meeldraden en een bolvormige vrucht van 1-2 cm in doorsnede.

Fuma.

Curaçao. **Vitex umbrosa** Sw.

Verbenaceae

b Bloemen geel, in korte trossen staand.

Een boom met sterk vertakte kroon; de langgesteelde bladeren hebben blaadjes die draaddun gesteeld, 6-11,5 cm lang en 3-3,5 cm breed zijn; de afgeplat buisvormige bloemen staan in korte trossen, zij zijn 5-6 cm lang, hebben een 5-lobbige zoom en 4 meeldraden; de vrucht is lijnvormig.

Kibrahacha.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 8, 9

Tabebuia chrysantha (Jacq.) Nichols.

Bignoniaceae

29 a Blad eenmaal geveerd 30

b Blad dubbel geveerd 38

c Blad twee- tot driemaal geveerd.

Een boom of heester met bladeren die meer dan 30 cm lang zijn; de witte bloemen staan in rijkbloemige pluimen, zij hebben een witte kelk met 5 teruggeslagen slippen, 5 bloemkroonbladeren en 10 meeldraden waarvan er 5 vruchtbaar en 5 onvruchtbaar (staminodiaal) zijn; de vrucht is 20-40 cm lang en driekantig, zij springt met 3 kleppen open en bevat ronde zaden, welke voorzien zijn van 3 vleugels. (De plant wordt gekweekt en is verwilderd).

Benbom, Brenolli, Orenga, Orselli, Salaster.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 11

Moringa oleifera Lam.

Moringaceae

30 a Blad oneven geveerd 31

b Blad even geveerd 36

31 a Blad 2-5-tallig, blaadjes gaafrandig 32

b Blad 5- of meertallig 33

32 a Bloem klein, wit, in kleine trossen staand.

Een boom met lichtgekleurde, soms iets roodachtig-groene, gladde stam; de bladeren zijn 3-tallig of 5-tallig, maar er kunnen ook enkelvoudige bladeren voorkomen; de blaadjes zijn 5-10 cm lang en 3-6 cm breed; de witte bloempjes zijn ongeveer 7 mm in diameter, zij kunnen een verschillend aantal kroonbladeren hebben zoals 3, 4 of 5; zo ook meeldraden 6, 8 of 10; de vrucht is bijna bolvormig, ongeveer 7 mm in doorsnede.

Palu di sía dushi, Sía dushi, Palu di sía machu, Palu di sía blancu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Bursera simaruba Sarg.
Burseraceae

b Bloem klein, wit tot lichtgeel, in tamelijk grote pluimen staand.

Een boom of heester met 3- en 5-tallige bladeren aan dezelfde plant; de blaadjes zijn 5-9 cm lang en 4-5 cm breed; de witte, later geel-wordende, bloempjes staan in rijkbloemige pluimen aan het eind van de twijgen of tegenover een blad, zij zijn 1 cm in doorsnede en hebben een komvormige kelk met 5 korte tanden, 5 bloemkroonbladeren en 5 meeldraden; de lichtbruine, langwerpige, 1-1,5 cm lange vruchten staan in pluimen.

Manzaliña bobo.

Curaçao, Bonaire. Fig. 14

Metopium brownei Urb.
Anacardiaceae

33 a Blaadjes gaafrandig 34

b Blaadjes gekarteld 35

34 a Blad 5-9-tallig; witte bloempjes in kleine pluimen.

Een grote boom met gladde stam en roodachtige bast welke in dunne velletjes loslaat; bij de grote bladeren staan de bladparen ver van elkaar; de blaadjes zijn 8-13 cm lang en 3,5-7 cm breed; de bloempjes kunnen 3 of 5 bloemkroonbladeren hebben en 8-9-10 meeldraden; de vrucht is roodbruin, ongeveer 12 mm lang en stomp driekantig.

Palu di sía corrá.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 15

Bursera bonairensis Bold.
Burseraceae

b Blad 11-15-tallig; witte bloempjes in grote, rijkbloemige pluimen.

Een grote boom met ruwe bast, soms met stekels op de stam; de bladeren zijn tot 40 cm lang, met langwerpige blaadjes die 6-12 cm lang en 3-4,5 cm breed zijn; de bloempjes hebben een zeer kleine kelk, 5 bloemkroonbladeren, welke geheel naar achter zijn teruggeslagen en 10 meeldraden; de vrucht is een gele, ongeveer 3 cm lange, eetbare, zurig smakende steenvrucht.

Hoba.

Curaçao, Bonaire.

Spondias lutea L.
Anacardiaceae

35 a Bladsteel, vooral tussen de bladparen, duidelijk gevleugeld; blad 5-11-tallig, zacht behaard.

Een boom met gladde stam en meest lichtgekleurde bast; de blaadjes zijn 3-6 cm lang en 2-4 cm breed; de kleine witte bloemen staan in kleine trossen, zij hebben een behaarde kelk met 4 tanden, 4 behaarde bloemkroonbladeren en [illegible] meeldraden; de vrucht is ongeveer 7 mm groot.

Takamahak.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Bursera tomentosa Trian. & Planch.
Burseraceae

b Bladsteel niet gevleugeld; blad 5-11-tallig; blaadjes dikleerachtig.

Een tot 13 m hoge boom waarvan de jongste twijgen viltig behaard zijn; de blaadjes zijn ei- tot lancetvormig, meest met scheve voet, 5-12 cm lang; de iets groenig-witte bloempjes staan in pluimen, zij hebben 4 of 5 bloemkroonbladeren en 4 of 5 meeldraden; de ongeveer 5 mm grote vrucht bevat 1 of 2 glimmend zwarte zaden.

Kalabari.

Bonaire.

Fagara flava Kr. & Urb.
Rutaceae

36 a Blad 2-3-jukkig; bloem zeer licht lilablauw of blauw.

Een boom met gladde, soms zeer dikke stam; de glanzend donkergroene blaadjes zijn 1,5-5 cm lang en 1,5-2,5 cm breed; de bloemen staan schermvormig in de vorkachtige vertakkingen van de jongste twijgen en hebben een doorsnede van ongeveer 1,5 cm, zij bezitten een 5-bladige kelk, 5 bloemkroonbladeren en 10 meeldraden; de vrucht is 2-hokkig en

bevat 1 of 2 rode zaden. (Deze boom levert het bekende pokhout).

Wayacá, Pokhout.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Guaiacum officinale L.
Zygophyllaceae

b Blad 3-4-jukkig; bloem blauw of donkerblauw.

Een kleine boom met gladde stam; de blaadjes zijn 1,8-2,8 cm lang en 1-1,8 cm breed; de bloemen zijn ongeveer 2 cm in doorsnede, zij hebben een 5-bladige kelk, 5 bloemkroonbladeren en 10 blauwe meeldraden; de 3-5-hokkige vrucht, met tot 5 rode zaden, lijkt op een 5-ribbig kegeltje.

Bera, Bulabari, Wayacá shimarón, Wayacá machu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Guaiacum sanctum L.
Zygophyllaceae

c Blad meer dan 3-4-jukkig 37

37 a Blad 3-6-jukkig; bloemen in trossen staand; peulen tot 23 cm lang.

Zie de beschrijving onder 12b.

Curaçao.

Cassia emarginata L.
Papilionaceae

b Blad 8-25-jukkig; bloemen in hangende trossen; peulen belangrijk korter.

Een grote boom; de blaadjes zijn 0,8-2 cm lang en 4-8 mm breed; de bloemen hebben een gele kelk met 4 slippen, een 5-bladige bloemkroon, waarvan 2 bladeren niet tot ontwikkeling komen en als 2 zeer kleine stompjes te zien zijn; er zijn 3 vruchtbare en 4 onvruchtbare meeldraden; de niet openspringende vrucht bevat een zurig, bruin moes, waarin donkerbruine zaden liggen. (Gekweekt, soms verwilderd).

Tamarijn.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Tamarindus indica L.
Papilionaceae

38 a Bloemen in bolvormige bloeiwijzen geplaatst, zeer licht groenachtig-wit; de meeldraden zeer lang.

Een grote boom waarvan de bladeren 2-4-8-jukkig zijn en deze weer 5-9-12-jukkig met 2-4 cm lange en 0,8-2 cm brede blaadjes; de groenige bloempjes zijn zeer klein maar hebben zeer vele meeldraden die het sterkst opvallen; de platte

geligwitte peulen, 10-30 cm lang en 4-5,5 cm breed, maken een rammelend geluid in de wind, een geruis als van een regenbui.

Barba di jonkuman.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 10

Albizzia lebbeck Benth.

Mimosaceae

b Bloemen niet in bolvormige bloeiwijzen geplaatst 39

39 a Bloemen wit, soms iets gelig, in tamelijk ineengedrongen pluimen; peul sterk gekromd.

Een kleine boom met 5-6-jukkige, en deze weer 15-16-jukkige bladeren, welke blaadjes van 5 mm lengte en 1 mm breedte bezitten; de bloemen zijn geurig; de tot 5 cm lange en 3 cm brede peulen bevatten veel looistof.

Watapana, Dividivi.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Caesalpinia coriaria Willd.

Papilionaceae

b Bloemen geel, in meestal rechtopstaande trossen.

Een boom met gladde stam; de grote bladeren zijn 2-3-jukkig en deze weer 7-8-jukkig met blaadjes van 4-7 cm lengte en 1,3-3,5 cm breedte; de bloemen hebben een roodbruine kelk met 5 teruggeslagen slippen, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden; de donkerbruine leerachtige peul is plat, tot 9 cm lang en 3 cm breed.

Curahout.

Curaçao, Aruba.

Peltophorum suringari Urb.

Papilionaceae

40 a Blad diep handdelig, met 3 of 5 lobben.

Een grote heester of boomheester met weinig vertakte kroon en gladde stam; de zeer langgesteelde bladeren zijn 12-20 cm lang en breed; de groenig-gele, paarsig aangelopen bloemen hebben een vergroeid bloemdek met 5 slippen; er zijn mannelijke en vrouwelijke bloemen, de eerste hebben 5 lange en 5 korte meeldraden.

Yuca amara, Casabi di mondi, Marihuri, Casabi marga.

Curaçao, Bonaire.

Manihot carthaginensis Müll.-Arg.

Euphorbiaceae

b Blad niet diep gedeeld 41

41 a Bladeren in 3-tallige kransen.

Een heester of boomachtige heester met langgesteelde, breed ovale of bijna ronde, 4-8 cm lange, lichtgroene bladeren, die soms tegenoverstaand zijn, maar meestal voorkomen in 3-tallige kransen; de bloemen staan in groenig-witte, 3-4 mm lange cyathiën, welke weer tot schermachtige bloeiwijzen verenigd zijn en aan de top witte bladachtige aanhangsels hebben; alle delen van de plant bevatten wit melksap.

Manzaliña bobo.
Curaçao, Bonaire.

Euphorbia cotinifolia L.
Euphorbiaceae

b Bladeren niet in 3-tallige kransen 42

42 a Bladeren tegenoverstaand 43

b Bladeren niet tegenoverstaand 54

43 a Boom met steltwortels.

Boom met hoge knievormig gebogen steltwortels, in het zoute water staand, en met luchtwortels die uit de takken recht naar beneden hangen; de langwerpige bladeren zijn gaafrandig, 5-10 cm lang en 2,5-5 cm breed; de bloemen staan in vorkachtig vertakte, armbloemige bloeiwijzen en hebben een geliggroene kelk met 4 slippen, 4 witte bloemkroonbladeren, die aan de binnenzijde sterk behaard zijn, en 8 meeldraden; de aan de boom hangende, 2-30 cm of meer lange, cylindervormige organen zijn jonge kiemplantjes die met hun top in het vruchtbeginsel bevestigd zijn.

Manguel tan.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 19

Rhizophora mangle L.
Rhizophoraceae

b Boom zonder steltwortels 44

44 a Blad groot, dik en leerachtig, top zeer verbreed, voet wigvormig in de bladsteel overgaand.

Een grote boom met luchtwortels, welke tot stammen uitgroeien; de kort- en dik-gesteelde bladeren zijn 8-15 cm lang en 5-11 cm breed; de grote bloemen, met een doorsnede van ongeveer 10 cm, hebben meestal 8 witte bloemkroonbladeren met iets rose randen (de bloem is zelden open te zien); de vele korte meeldraden staan in een bruine ring rond de voet van het grote vruchtbeginsel; de vrucht springt met 8

kleppen open en bevat vele kleine, witte zaadjes welke door een oranjekleurig moes zijn omgeven. (Deze boom is op Curaçao alleen op de Christoffelberg te vinden).

Dam machu, Tam machu, Cuchiú, Kopijk.

Curaçao, Bonaire.

Fig. 23, 24

Clusia rosea L.

Guttiferae

b Blad anders 45

45 a Blad lancetvormig 46

b Blad niet lancetvormig 47

46 a Blad 1,5-3,5, soms tot 6 cm lang; bloem met veel meeldraden.

Een heester of boompje met gladde stam en gaafrandige leerachtige bladeren, welke omgekrulde randen hebben en 0,6-1,3 soms tot 2,5 cm breed zijn; de witte bloemen, met een doorsnede van 7-8 mm, staan meestal met 3-tallen op een dun steeltje en hebben een 4-bladige, witte bloemkroon; de vrucht is een 1 cm grote, zwarte bes. (Alleen in het Christoffelgebied te vinden).

Curaçao.

Aulomyrcia curassavica Amsh.

Myrtaceae

b Blad 4-8 cm lang; bloem met 4 meeldraden.

Een meestal in het zout water groeiende boom of heester; rondom de plant staan dikwijls honderden ademwortels met de toppen boven het water uit; de bladeren zijn aan de onderzijde grijs behaard en 1,5-3,5 cm breed; de witte bloemen zijn ongeveer 8 mm lang, zij hebben een buisvormige bloemkroon met een 4-slippige zoom en staan min of meer in pluimvormige bloeiwijzen aan het eind van de twijgen; de vrucht is plat en bevat 1 zaad.

Manguel blancu.

Curaçao, Bonaire.

Fig. 3

Avicennia nitida Jacq.

Verbenaceae

47 a Blad omgekeerd-eivormig of ovaal; bladsteel draagt vlak bij de bladvoet 2 klieren (als donkere vlekjes te zien).

Een boom of heester met meestal olijfgroene, 2,5-8,5 cm lange bladeren; de 4 mm lange, witte bloempjes staan in aren,

zij hebben een 5-tandige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden; de vrucht is afgeplat en zijdeachtig behaard.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 27

Laguncularia racemosa Gärtn.
Combretaceae

b Blad anders 48

48 a Bloem geel.
Een heester of boompje waarvan de jonge twijgen dicht en roodbruin behaard zijn; de dik-leerachtige, gaafrandige bladeren, welke aan de onderzijde bruin behaard zijn, zijn elliptisch tot omgekeerd-eivormig, 7-11 cm lang en 3-5 cm breed; de 1,5 cm grote bloemen staan in trossen, hebben een gele kelk, welke van brede klieren voorzien is, 5 bloemkroonbladeren en 10 meeldraden; de gele steenvrucht heeft een doorsnede van omstreeks 8 mm. (Deze plant is alleen op de heuvels van Knip te vinden).
Curaçao.

Byrsonima crassifolia H.B.K.
Malpighiaceae

b Bloem niet geel 49

49 a Bloem lila.
Een heester of boom met kortgesteelde, elliptische tot lancetvormige, 2-6 cm lange en 1-3 cm brede bladeren; de bloemen staan in 3-5-tallige schermpjes in de bladoksel, zij hebben 5 kelkbladeren, die met lange klieren bezet zijn, 5 gekroesde bloemkroonbladeren en 10 meeldraden; de rode afgeplat-bolvormige steenvrucht is tot 1,5 cm in doorsnede, zij is sappig en eetbaar.
Shimarucu.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 20

Malpighia punicifolia L.
Malpighiaceae

b Bloem niet lila 50

50 a Bloem wit.
Een heester of boompje met elliptische, iets leerachtige bladeren, welke 2,5-5 cm lang en 1-2,5 cm breed zijn; de bloemen, 6-7 mm in doorsnede, staan in bundeltjes in de bladoksel, zij hebben een kelk met 4 slippen, een bloemkroon met 4 bloemkroonbladeren en veel (meer dan 20) meel-

draden; de vrucht is een bolvormige, ongeveer 7-10 mm grote, zwarte bes. (Vooral in het Christoffelgebied te vinden).

Curaçao.

Eugenia rhombea Kr. & Urb.
Myrtaceae

b Bloem niet wit 51

51 a Bloem zeer klein, aan de top rood.

Een heester of boompje met onbehaarde, leerachtige. kortgesteelde, 1-3,5 cm lange en 1-2,5 cm brede bladeren, die vanaf de halve lengte naar de top toe zeer zwak gekarteld zijn; de 2-3 mm grote bloempjes staan in schermachtige trosjes in de bladoksel, zij hebben 4 bloemkroonbladeren en 4 meeldraden; de vrucht is een 5 mm grote, ronde, roodachtige bes.

Placa chiquitu.

Curaçao, Bonaire.

Rhacoma crossopetalum L.
Celastraceae

b Bloem anders 52

52 a Bloem gelig-groen met een vlak uitgespreid, 5-6-delig bloemdek en 5 of 6 meeldraden.

Een kleine boom met verspreide of tegenoverstaande bladeren, die eivormig of elliptisch zijn, 2,5-5 cm lang en 1,2-2,5 cm breed; de 7 mm grote bloempjes staan in bundeltjes in de bladoksel; de vrucht is een besachtige steenvrucht met een doorsnede van 8 mm.

Kaubati?

Curaçao, Bonaire.

Krugiodendron ferreum Urb.
Rhamnaceae

b Bloem anders 53

53 a Bloem gelig, bloemdek trechtervormig.

Een kleine boom met kortgesteelde, elliptische, 4-5 cm lange of langere bladeren, die iets vlezig zijn; de bloemen staan in pluimvormige trossen, zij hebben 6-7-8 meeldraden; de vrucht is een ovaalvormige zwarte bes van 1 cm lengte met dwarsribben.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Fig. 51**

Pisonia fragrans Dumont
Nyctaginaceae

b Bloem groen, bloemdek trechtervormig, 6-8 meeldraden,

òf de vrouwelijke bloem heeft een buisvormig bloemdek met een haarvormig verdeelde stempel, welke iets buiten de bloem uitsteekt.

Een heester of boom met onbehaarde, 3,5-12,5 cm lange en 2-5,5 cm brede, dunne bladeren; de bloempjes staan schermachtig op een lange steel in de bladoksel.

Labra, Mahubari, Mashibari, Musti samber,
Manguel shimarón.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Pisonia bonairensis Bold.
Nyctaginaceae

54 a Blad lancetvormig; duidelijk 2-lippige bloem alleen in bladoksel.

Een heester of kleine boom met kortgesteelde, 4,5-10 cm lange en 1-2 cm brede bladeren; de bloemen zijn lichtgroen, bruiniggeel met op de onderlip paarse haren, zij zijn ongeveer 2 cm lang en hebben 4 meeldraden; de geliggroene vrucht is tot 1,5 cm lang.

Olijfi, Olijfje.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 21
Bontia daphnoides L.
Myoporaceae

b Blad en bloem anders 55

55 a Blad lijnvormig, 8-12 cm lang en 0,5-1 cm breed.

Meestal een kleine boom; de hard-leerachtige bladeren zijn glanzend donkergroen; de witte bloemen staan in trossen, zij hebben 4 kelkbladeren, 4 bloemkroonbladeren en 15-20 meeldraden die ver buiten de bloem uitsteken; het vruchtbeginsel staat op een korte steel; de 3 cm lange vrucht springt met 2 kleppen open en is aan de binnenzijde oranjegeel.

Kedebèshi.
Curaçao, Aruba.

Capparis linearis Jacq.
Capparidaceae

b Blad anders 56

56 a Blad mooi hartvormig; bloem groot en geel.

Een dichtbebladerde boom met langgesteelde gaafrandige bladeren, 8-15 cm lang en 7-10 cm breed, die behalve de hoofdnerf nog 5 of 6 minder duidelijke hoofdnerven hebben; de 5-6 cm lange bloem staat alleen in de bladoksel, zij heeft

een komvormige kelk, 5 losse of iets aan de voet vergroeide bloemkroonbladeren met binnen aan de voet een donkerrode vlek, en veel meeldraden die met de stijl vergroeid zijn; de leerachtige, niet openspringende vrucht is afgeplat-bolvormig.

Otaheita, Palu santu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 39

Thespesia populnea Soland.
Malvaceae

b Blad en bloem anders 57

57 a Blad onregelmatig getand; bloemen in grote tuilen.

Een heester of boomachtige heester met aan de bovenzijde ruw behaarde, 4,5-14 cm lange en 2-9 cm brede bladeren; de witte of iets geelachtige bloemen zijn ongeveer 1,5 cm in doorsnede, zij hebben een viertallige kelk, een vergroeide bloemkroon en 5 meeldraden; de vrucht is een glimmend witte bes.

Cawara, Cawara di mondi.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 28

Cordia alba R. & Sch.
Boraginaceae

b Blad niet onregelmatig getand; bloemen anders 58

58 a Blad zwak gezaagd; bloempjes gelig.

Een heester of grote boom met licht-gekleurde bast en langgesteelde, elliptische, 6-8 cm lange en 4-6 cm brede bladeren, die aan de voet een zittende klier dragen; de eenslachtige, gelige bloempjes staan in groepjes in aarvormige bloeiwijzen van 5-10 cm lengte; de groene vrucht heeft de vorm van een kleine appel. (Giftig!)

Manzaliña.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Hippomane mancinella L.
Euphorbiaceae

b Blad en bloem anders 59

59 a Blad zwak gekarteld; bloem witachtig

Een hoge heester, soms een klein boompje, met ovale tot elliptisch, 4,5-10 cm lange en 2-5 cm brede bladeren; de witte, iets groenige bloemen staan in bundeltjes, hebben een wisselend aantal (6-9) bloembladen en 16-24 meeldraden; de vrucht is een bolvormige, vlezige, openspringende vrucht, 3-3,5 cm in doorsnede, welke van binnen rood is en zaden

heeft die door een donkergeel moes omgeven zijn. (Naar men zegt: giftig!)

Palu di Bonaire, Palu di veneno, Geelhout, Guyaba baster.
Curaçao, Bonaire. Fig. 30

Casearea tremula Wright
Flacourtiaceae

b Blad en bloem anders 60

60 a Blad duidelijk spatelvormig; bloem en vrucht groot.

Een kleine boom met 4-20 cm lange en 1-6 cm brede bladeren; de gelig-groene, paarsig aangelopen bloemen staan aan de oudere takken en op de stam, alleen of in groepjes; de kelk is tot bijna aan de voet in tweeën gespleten; de afgeplat-klokvormige kroon heeft 5-6 slippen die onregelmatig getand zijn; er zijn 4 meeldraden en nog een draadvormig rudiment van de vijfde; de vrucht heeft een harde schaal, is rond of ovaal en 10-25 cm groot.

Calbás, Calbás rondó.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 41

Crescentia cujete L.
Bignoniaceae

b Blad anders; bloem en vrucht kleiner 61

61 a Blad zeer kort gesteeld, bijna rond of niervormig, dik-leerachtig, 13-21 cm lang en 15-30 cm breed.

Een heester of boomheester met gaafrandige bladeren; aan de voet van de bladsteel bevindt zich een ochrea (vergroeide steunblaadjes boven de bladschede ingeplant); de witte bloemen, met een doorsnede van 5 mm, hebben een 5-lobbig bloemdek en staan in 12-25 cm lange trossen; de sappige blauw-paarse steenvruchten hangen in een lange tros, zij hebben de grootte van kleine druiven en zijn eetbaar.

Dreifi di lamán, Zeedreifi.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 71

Coccoloba uvifera Jacq.
Polygonaceae

b Blad anders 62

62 a Blad aan onderzijde met zilverglanzende schubben bezet, elliptisch, 6-12 cm lang; bloemknop bruin zilverglanzend.

Een heester of boom, met gaafrandige bladeren, die een iets hartvormige voet hebben; de witte bloemen, in ongeveer 4 cm lange trossen, zijn eenslachtig (de plant is tweehuizig), zij zijn ongeveer 6 mm in doorsnede; de mannelijke bloem

heeft een kelk met 5 slippen, 5 bloemkroonbladeren en ongeveer 20 meeldraden.

Bara blancu, Kiviti, Lumbra blancu.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Croton niveus Jacq.
Euphorbiaceae

b Blad en bloemknop anders 63

63 a Takken met dunne luchtwortels; blad elliptisch tot langwerpig; geen bloemen te zien, maar wel groene, bolvormige vruchtjes (schijnvruchten) in tweetallen in bladoksel.

Een boom met onbehaarde, gaafrandige, 3-13 cm lange en 1,5-5 cm brede bladeren; het jonge blad zit opgesloten in een steunblad, dat met het ontrollen van het blad afvalt; de eenslachtige bloempjes zitten aan de binnenwand van de holle vlezige bollen, die met tweetallen in de bladoksel staan en uitgroeien tot afgeplat-bolvormige gesteelde vijgjes met een doorsnede van 5 mm.

Mata palu, Mahok di mondi.
Curaçao, Bonaire.

Ficus brittonii Bold.
Moraceae

b Takken zonder luchtwortels; blad en bloem anders 64

64 a Bloemen zeer klein, in bolvormige bloeiwijzen van ongeveer 1 cm doorsnede en deze weer tot pluimen verenigd.

Een heester of boom welke voornamelijk in de nabijheid van zout water groeit; de zittende of zeer kort gesteelde bladeren zijn onbehaard, lancetvormig, 1,5-9,5 cm lang en 0,6-3,5 cm breed; de bloempjes zijn witachtig-geel en hebben 5 meeldraden; de vruchtjes vormen een bruin, bolvormig geheel van iets meer dan 1 cm doorsnede.

Grijze manguel, Manguel, Manguel blancu.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 40

Conocarpus erecta L.
Combretaceae

b Bloemen niet in bolvormige bloeiwijzen 65

65 a Bloem wit òf iets groenachtig wit, maar dan in dit tweede geval met zeer lange, geheel witte meeldraden 66

b Bloem niet wit 76

66 a Bloemkroon vergroeid 67

b Bloemkroon losbladig 70

67 a Bloemen in pluimvormige bloeiwijzen; vrucht geel tot oranje-rood, later bijna zwart.

Een boom met donkergroene, glimmende, omgekeerd-eivormige of elliptische bladeren van 4-9,5 cm lengte en 2,5-5 cm breedte; de witte geurige bloemen, 2 cm in doorsnede, hebben een buisvormige 5-tandige kelk, een trechtervormige bloemkroon met vlakke 5-lobbige zoom en 5 meeldraden; de vrucht is ruim 1 cm in diameter.

Watakeli, Watakeri, Guana, Shimarucu di baca.
Curaçao, Bonaire.

Beureria succulenta Jacq.
Boraginaceae

b Bloemen in trossen (soms zo ineengedrongen dat ze lijken op kluwenvormige bloeiwijzen; dit is te wijten aan de slechte groeiplaats) 68

68 a Bloemkroon 5-slippig 69

b Bloemkroon 6-slippig.

Een heester tot grote boom; tweehuizig (op één boom staan de mannelijke en op een andere de vrouwelijke bloemen); de zeer kortgesteelde bladeren zijn 3-10 cm lang en 1,5-5 cm breed; de kleine, 2-3 mm lange bloempjes hebben een buisvormig bloemdek met 6 slippen en 9 meeldraden; voor de vrouwelijke boom zie de bescrhijvingen onder 79b en 80a.

Manguel di sabana.
Curaçao.

Fig. 32

Ruprechtia coriacea Karst.
Polygonaceae

69 a Bloem met bloemdek; 8 meeldraden.

Een boom of, meestal, een heester; de kortgesteelde bladeren kunnen zeer verschillend van grootte zijn, 4,5-9(-25) cm lang en 2,5-5,5(-15) cm breed; de bloempjes hebben een doorsnede van 3 mm en de meeldraden zijn aan de voet tot een ring vergroeid; de vrucht is een zwarte bes met een diameter van 5 mm.

Bèshi di kalakuna, Dreifi shimarón, Kamalia, Kamari, Manguel di sabana, Palu di lamán, Red mangel.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 16

Coccoloba diversifolia Jacq.
Polygonaceae

b Bloem met kelk en kroon; 10 meeldraden, waarvan 5 wit en bladachtig en op bloemkroon ingeplant.

Een zeer kleine boom met sterk vertakte kroon; de lichtgroene hard-leerachtige bladeren, die meestal aan het eind der twijgen dicht opeengehoopt staan, zijn aan de top het breedst, hebben een in de bladsteel aflopende bladvoet en zijn tot 5 cm lang of langer; de bladranden zijn meestal naar beneden omgekruld; de bloemen, in rechtopstaande trossen, zijn 7-10 mm lang, hebben een 5-bladige kelk en een buisvormige bloemkroon met 5 lobben; de vrucht is bijna bolvormig met een spitsje en geel tot oranje-rood van kleur.

Mata di piscá, Palu huku, Steenhout.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Jacquinia barbasco Loefl.
Theophrastaceae

70 a Bloemkroon 5-bladig 71

b Bloemkroon 4-bladig 72

71 a Blad 1,5-2,5 cm lang en 0,7-1,5 cm breed; 5 meeldraden.

Zie de beschrijving onder 22a.

Placa chiquita, Palu di lechi, Palu di pluta, Rambèshi.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 2
Bumelia obovata A. DC.
Sapotaceae

b Blad 2-6,5 cm lang en 1,5-3 cm breed; 10 meeldraden.

Een boom die gemakkelijk te herkennen is aan de bruine afgeplatte kortloten, welke dicht bezet zijn met verharde, zeer kleine steunblaadjes; de zeer kortgesteelde bladeren zijn langwerpig, nabij de top iets verbreed; de bloempjes, met een doorsnede van 6 mm, hebben 5 bloemkroonblaadjes, met op elk blaadje een wit bladachtig aanhangsel; de vrucht is helderrood, langwerpig, ongeveer 1 cm lang. (Deze boom is vooral op de Christoffelberg en omgeving te vinden).

Curaçao.

Erythroxylon brevipes DC.
Erythroxylaceae

72 a Bloembladeren groenigwit; meeldraden zeer lang en veel meer dan 20.

Een boom (komt meestal als klimmende heester voor) met kortgesteelde, leerachtige, ovale tot langwerpige, donkergroene bladeren die 4-12,5 cm lang en 3-6,5 cm breed zijn; de bloemen staan in een tros, zij hebben een vierbladige

kelk, 4 naar achter teruggeslagen bloemkroonbladeren en tot 4 cm lange, witte meeldraden; de vrucht is rolrond en ingesnoerd, verschillend van grootte.

Palu di lora.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Capparis flexuosa L.
Capparidaceae

b Bloembladeren en meeldraden anders 73

73 a Bloemen in rechtopstaande trossen; ongeveer 20 meeldraden die ver boven de bloem uitsteken.

Een heester of boom met breed-elliptische, 5-15 cm lange en 3-9 cm brede bladeren; de witte bloem heeft een 2 mm grote kelk en 4 bloemkroonbladeren; de rolronde vrucht is tot 20 cm lang en 2-4 mm breed (Komt veel voor op en in de omgeving van de Christoffelberg, Curaçao).

Curaçao, Bonaire.

Capparis tenuisiliqua Jacq.
Capparidaceae

b Bloemen niet in rechtopstaande, maar in meer schermachtige trossen 74

74 a Meeldraden steken niet of heel weinig buiten de bloem uit 75

b Meeldraden steken ver buiten de bloem uit.

Een kleine boom met kortgesteelde, leerachtige, langwerpige, aan de top iets verbrede bladeren, die 4-9 cm lang en 1-3 cm breed zijn; de witte bloemen, die later een iets chroomgele tint krijgen, hebben een zeer kleine viertandige kelk, 4 zachtbehaarde bloemkroonbladeren van 8-11 mm lengte, en 8-14 meeldraden die ver buiten de bloem uitsteken; de vrucht is rolrond rozenkransachtig ingesnoerd en tot 15 cm lang.

Yerba di mosterd, Oliba machu, Palu pretu, Raba.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 29

Capparis indica Fawc. & Rendle
Capparidaceae

75 a Blad kortgesteeld, 4-8 cm lang en 1-3 cm breed, aan de bovenzijde glanzend donkergroen.

Een dicht bebladerde boom met leerachtige, elliptische tot langwerpige tot lancetvormige bladeren, die aan de onderzijde bedekt zijn met grijzige schubben (jonge planten hebben lijnvormige bladeren); de witte bloemen, die later lila tot donkerpaars verkleuren, zijn 1,5 cm in diameter, hebben een 4-slippige kelk, een 4-bladige bloemkroon en meer dan

20 meeldraden; de vrucht is rolrond, tot 20 cm lang, openspringend met 2 kleppen en aan de binnenzijde oranjerood.
Oliba.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 52
Capparis cynophallophora L.
Capparidaceae

b Blad zeer langgesteeld, 8-25 cm lang en 2,5-10 cm breed.
Een heester of kleine boom met ovale, leerachtige bladeren; de bloemen staan in een schermachtige tros en hebben een kelk, die 2-delig openscheurt, 4 bloemkroonbladeren van ruim 1 cm lengte en 12-20 meeldraden, die korter zijn dan de bloemkroon; de vrucht is bolvormig, 3,5-5 cm in diameter.
Aruba. **Morisonia americana** L.
Capparidaceae

76 a Bloem chroomgeel, tamelijk groot, alleen in bladokstel staand.
Een boom met tamelijk kortgesteelde, gaafrandige, 5-11,5 cm lange en 3-5,5 cm brede bladeren; de bloemen hebben een zeer kleine 3-bladige kelk en 6 zeer dikke bloemkroonbladeren in 2 kransen, waarvan de buitenste drie aan de binnenzijde, aan de voet een donkerrode vlek hebben; de vrucht is eivormig, tot 15 cm lang en 10 cm dik; in een geel moes liggen de vele zaden. (Enkele verwilderde planten zijn te vinden bij Pos Kayuda, Knip).
Kayuda.
Curaçao. **Annona palustris** L.
Annonaceae

b Bloem anders, klein 77

77 a Bloem gelig, met oranje aan de top.
Een kleine boom, met kortgesteelde, onbehaarde, leerachtige, gaafrandige, elliptische tot langwerpige, 4-9,5 cm lange en 2-4 cm brede bladeren; de 5 mm lange bloempjes zitten met 2- of 3-tallen op een korte, dikke, gemeenschappelijke steel, zij hebben een 1 mm grote, komvormige kelk, een hoekig-klokvormige kroon met 4-6 lobben en 4 meeldraden; onder de kelk bevindt zich nog een tweede kelkachtig orgaan; de langwerpige besachtige vrucht is tot 1 cm lang en donker roodpaars.
Curaçao, Aruba, Bonaire.
Schoepfia schreberi J.F.Gmel.
Olaceae

b Bloem anders gekleurd 78

78 a Bloempjes rood 79
b Bloempjes gelig-groen of groen 80

79 a Bloempjes dicht opeen in zeer korte of langere tros; vergroeid bloemdek met 6 slippen; 9 meeldraden.

Zie de beschrijving onder 68b.

Manguel di sabana. Fig. 32

Curaçao. **Ruprechtia coriacea** Karst.

Polygonaceae

b Bloempjes in kort-trosvormige of gedrongen bloeiwijzen in bladoksel; vergroeid bloemdek met 3 slippen; donkerrood vruchtbeginsel met 3 stempels.

De 3 slippen groeien uit tot 3 rode of witachtige vleugels van ongeveer 2 cm lengte. Een vrouwelijke boom.

Zie de beschrijvivng onder 68b.

Manguel di sabana. Fig. 32

Curaçao. **Ruprechtia coriacea** Karst.

Polygonaceae

80 a Bloemdelen 5-tallig 81
b Bloemdelen niet 5-tallig.

Zie de beschrijving onder 79b.

Manguel di sabana. Fig. 32

Curaçao. **Ruprechtia coriacea** Karst.

Polygonaceae

81 a Blad aan top en voet afgerond.

Een heester of zeer kleine boom met kortgesteelde, dikleerachtige, onbehaarde, licht-groene, 2,5-6 cm lange en brede bladeren die aan de top zwak gekarteld zijn; de bloempjes zijn 3-4 mm in doorsnede en hebben een zeer kleine 5-delige kelk, een 5-tallige bloemkroon en 5 meeldraden; de vrucht is knots- tot peervormig en tot 1,5 cm lang.

Curaçao, Bonaire. Fig. 17

Maytenus versluysii Bold.

Celastraceae

b Blad aan top en voet spits toelopend.

Een heester of boompje met kortgesteelde, dik-leerachtige, 2,5-8 cm lange en 1,5-4 cm brede bladeren; de oranjegele vrucht is bolvormig, peer- of knotsvormig en bevat 1 zaad.

Bonaire.

Maytenus sieberiana Kr. & Urb.

Celastraceae

82 a Plant zuil- of kandelabervormig 83
b Plant bestaande uit schijfvormige, of ovale tot langwerpige leden 84
c Plant anders 86

83 a Vrucht min of meer cylindrisch, kaal; doornen grijsachtig; stamdelen meestal met insnoeringen, met ongeveer 9 ribben.

Een boomvormige cactus van 6-10 m hoogte, waarvan vooral de oudere exemplaren zeer sterk vertakt zijn; de grijsgroene takken zijn op de ribben bezet met areolen die 8-20 doornen dragen van 2-8,5 cm lengte; de bloem ontstaat op een areool, gaat in de avond open, heeft witte of groenachtige, soms roseachtige bloembladen, en 500-600 meeldraden; de vrucht is cylindrisch of langwerpig, tot 5,5 cm lang, ongedoornd, rood, violet of lichtgroen.

Cadushi, Brebe.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 58, 62, 67

Cereus repandus (L.) Mill.

Cactaceae

b Vrucht bolvormig, gedoornd; doornen witachtig met donkere top; stamdelen meestal zonder insnoeringen, met ongeveer 7 ribben.

Een boomvormige cactus met forse rechtopgaande takken, waarvan de ribben bezet zijn met areolen die 7-13, stevige, 2-5 cm lange doornen dragen; de 6-8 cm lange bloem ontstaat op een areool, gaat in de avond open, heeft roomkleurige, rose of witachtige bloembladen en 600-800 meeldraden; de 2,5-5 cm grote bolvormige vrucht met donkerrood vruchtvlees is bezet met areolen die tot 1,2 cm lange doornen dragen; bij rijpe vruchten zijn de doornen gemakkelijk te verwijderen. (Er zijn vruchten met witachtig vruchtvlees, Datu skalijn genaamd).

Datu, Jatu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 60, 63, 65

Lemaireocereus griseus (Haw.) Br. & R.

Cactaceae

c Vrucht afgeplat-bolvormig, kaal, met rondom dichte plukken haren; doornen, vooral aan de top der takken, geel met daartussen vele lange haren.

Een boomvormige cactus die meestal weinig vertakt is en dikwijls zeer lange, rechtopgroeiende, groene tot zeegroene

takken heeft; er zijn ongeveer 8-10 ribben, bezet met areolen die 10-20 doornen dragen van 1-5 cm lengte; de ongeveer 6 cm lange bloem ontstaat op een areool, gaat in de avond open, heeft roomachtige tot groenigwitte bloembladen en 400-500 meeldraden; de ongedoornde, zeegroene, rose of roodpaarsig aangelopen vrucht heeft roodachtig vruchtvlees.

Cadushi di pushi, Brebe di pushi, Foño, Funfún.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 57, 59, 61, 64

Cephalocereus lanuginosus (L.) Br. & R.
Cactaceae

84 a Plant neerliggend (soms gedeeltelijk rechtopgroeiend); leden langwerpig tot langwerpig-ovaal.

Een kleine plant waarvan de gemakkelijk loslatende leden 3-8,5 cm lang zijn en bezet met areolen, die 4-14 witte doornen van 2 cm lengte dragen; de gele bloem (er zijn maar enkele exemplaren in bloei gezien) is 4,5-5 cm lang, gaat in de morgen open en heeft 250-300 meeldraden; de vrucht is onbekend.

Librá, Infrou.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 56

Opuntia curassavica (L.) Mill.
Cactaceae

b Plant rechtopgroeiend; leden schijfvormig 85

85 a Schijven grijziggroen; doornen witachtig; bloem geel.

Een weinig tot zeer sterk vertakte plant van 0,5-2 m hoogte, bestaande uit omgekeerd-eivormige of ovale, dikvlezige schijven, die bezet zijn met areolen welke 4-7 grijzige of witachtige doornen van 1-5 cm lengte dragen; de 4-6 cm lange bloem gaat 's morgens open, heeft vlak-uitgespreide bloembladen en 250-300 meeldraden; de 2,5-5 cm lange, rode vrucht is meestal peervormig. (Soms komen iets roodachtige bloemen voor).

Tuna, Infrou, Spaanse juffer.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 53

Opuntia wentiana Br. & R.
Cactaceae

b Schijven zeegroen, groter; doornen bruin; bloemen donkergeel met wijnrood.

Een zeer sterk vertakte, 1,5-4 m hoge plant, met talrijke omgekeerd-eivormige, vlezige, glimmende, zeegroene schijven, bezet met areolen die 4-8 of meer bruine doornen dragen

die 2-7 cm lang zijn; de 5-6 cm lange bloem gaat 's morgens open, heeft donkergele bloembladen met zalmkleurige of wijnrode streep en 200-300 meeldraden; de donkerrode vrucht is bijna bolvormig, 2,5-3,5 cm lang.

Tuna, Shangran.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 55, 74

Opuntia elatior Mill.
Cactaceae

86 a Plant bolvormig 87

b Plant bestaat uit lange, driekantige stengels.

De driekantige stamleden (jonge leden kunnen 6-7 ribben hebben en kleine bruine doornen) zijn tot 2 m lang en hebben naar de top toe gerichte uitbochtingen die elk één areool dragen; elk areool heeft 6-8 grijze doornen; de 14-19 cm lange bloem gaat in de avond open, heeft witte bloembladen en 700-900 meeldraden; de helderrode vrucht is eivormig tot omgekeerd-eivormig en tot 8 cm lang.

Cadushi di colebra.

Curaçao, Aruba. Fig. 68, 69, 70

Acanthocereus tetragonus (L.) Humlnk
Cactaceae

87 a Areolen met doornen op de ribben.

Een bijna bolvormige plant, tot 20 cm of meer hoog, met ongeveer 12 ribben die bezet zijn met areolen welke 9-12, witte, roodbruine of bruine, rechte of soms gekromde, 1,5-5 cm lange, stevige doornen dragen; op de top van de plant ontstaat het cephalium, dat uit een dichte massa witwollige haren bestaat met daartussen bruinachtige stijve haren; dit cephalium kan tot 20 cm hoog worden; de rose gekleurde, kleine bloempjes gaan in de namiddag open en worden grotendeels door het cephalium verborgen; de kegelvormige lichtrode vrucht is tot 2 cm lang. (Van dit plantengeslacht zijn van de eilanden vele soorten beschreven die moeilijk uit elkaar te houden zijn).

Milon di ceru, Bushi, Cabez di indján.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 54

Melocactus
Cactaceae

b Areolen met doornen op de top van kegelvormige verhevenheden.

Een neergedrukt-bolvormig of bolvormig plantje van 4-7 cm hoogte, met knobbels of kegelvormige verhevenheden die

spiraalsgewijs staan en aan de top een areool dragen; elke areool is bezet met 13-24 roodachtigbruine, 7-8 mm lange doornen; de witachtige, iets roomkleurige, kleine bloempjes staan in de oksels van de knobbels; de vrucht is rood, omgekeerd-kegelvormig en 1-2 cm lang.

Curaçao. Fig. 66

Mammillaria simplex Haw.
Cactaceae

HEESTERS

88 a Heesterachtige plant welke op bomen groeit.

Een halfparasiet met groene tegenoverstaande bladeren die het breedst zijn aan de top en in een versmalde voet uitlopen; de zeer kleine, eenslachtige, groenige bloempjes zijn geplaatst in aren; de vruchtjes zijn kleine, kleverige, oranje bessen.

Curaçao, Bonaire.

Phoradendron trinervium Gris.
Loranthaceae

b Heester of heesterachtige plant welke niet op een andere plant groeit 89

89 a Heester welke in zout water groeit; bladeren tegenoverstaand 90

b Heester of heesterachtige plant welke in zoet water groeit 91

c Heester of heesterachtige plant welke niet in zout, noch in zoet water groeit 92

90 a Bladeren glanzend-groen, onbehaard; bloem wit, aan de binnenzijde sterk behaard.

Zie de beschrijving onder 43a.

Manguel tan.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 19

Rhizophora mangle L.
Rhizophoraceae

b Bladeren grijsgroen, vooral aan de onderzijde witachtig behaard; bloem wit, niet sterk behaard, buisvormig met 4 slippen.

Zie de beschrijving onder 46b.

Manguel blancu.

Curaçao, Bonaire. Fig. 3

Avicennia nitida Jacq.
Verbenaceae

c Bladeren glanzend-groen, onbehaard; bloempjes klein, in aren staand, met 5 bloemkroonbladeren.

Zie de beschrijving onder 47a.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 27

Laguncularia racemosa Gärtn.
Combretaceae

91 a Blad eenmaal veervormig samengesteld, 12-40-jukkig; bloem vlinderbloemvormig, geel.

Een ijle, dikwijls meer dan 2 m hoge, heesterachtige plant, waarvan de stengels soms van stekels voorzien zijn; de bloemen staan in armbloemige trossen en zijn ongeveer 1,5 cm lang; de meeldraden zijn 2-broederig (9 vergroeid en 1 los); de peul is tot 25 cm lang en 2 mm breed.

Curaçao, Bonaire. Fig. 44

Sesbania bispinosa Steud.
Papilionaceae

b Blad dubbel veervormig samengesteld, 3-5-jukkig, en deze weer 12-40-jukkig; bloem niet vlinderbloemvormig.

Een soms zeer hoog opgroeiende heesterachtige plant die het liefst in het water of op zeer vochtige plaatsen groeit; de blaadjes zijn 2-7 mm lang en 2 mm breed; de bloemen zijn geplaatst in bolvormige bloeiwijzen op een zeer lange steel die 1 of meer zittende, hartvormige blaadjes draagt; de bloempjes van de buitenste rij zijn geel, onvruchtbaar en hebben een 10-tandige kroon; de meer naar binnen gelegen, groenige bloempjes hebben 10 meeldraden; de peul is 4-5 cm lang en 1 cm breed.

Curaçao, Aruba. Fig. 46

Neptunia plena Benth.
Mimosaceae

92 a Doornen op takken of stam 93
b Geen doornen op takken of stam 111

93 a Blad samengesteld 94
b Blad enkelvoudig 100

94 a Blad eenmaal geveerd 95
b Blad dubbel geveerd 98

95 a Blad 1-jukkig of 2-4-jukkig 96
b Blad 3-6-jukkig of 12-40-jukkig 97

96 a Blad 1-jukkig; bloemen gelig-groen, alleenstaand of in schermachtige trosjes.

Zie de beschrijving onder 11a.

Lamunchi shimarón, Corona di Hesús.

Curaçao. Fig. 22

Balanites aegyptica Delile

Zygophyllaceae

b Blad 2-4-jukkig; bloemen geel, in korte trossen.

Zie de beschrijving onder 12a.

Brazia, Campeshi, Stokvishout.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Haematoxylon brasiletto Karst.

Papilionaceae

97 a Blad 3-6-jukkig; bloemen geel, in trossen.

Zie de beschrijving onder 12b.

Curaçao.

Cassia emarginata L.

Papilionaceae

b Blad 12-40-jukkig; bloemen lichtgeel, in korte trossen.

Zie de beschrijving onder 91a.

Curaçao, Bonaire. Fig. 44

Sesbania bispinosa Steud.

Papilionaceae

98 a Blad 1-jukkig en de blaadjes weer 1-jukkig; bloemen in bolvormige bloeiwijzen, met lange meeldraden.

Zie de beschrijving onder 13a.

Uña di gatu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Pithecellobium unguis-cati Benth.

Mimosaceae

b Blad 1- of 2-jukkig en de blaadjes weer 20- of meerjukkig; bloempjes in hangende, trosvormige bloeiwijzen.

Zie de beschrijving onder 16a.

Indju, Qui, Cuida, Kuigi.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Prosopis juliflora DC.

Mimosaceae

c Blad en bloemen anders 99

99 a Blad 2- of 3-jukkig en de blaadjes weer 3- of 4-jukkig; lila bloempjes in 2-3 cm lange, op katjes gelijkende bloeiwijzen.

Een sterk vertakte, 1-2 m hoge heester met korte, brede, zeer scherpe doornen; de blaadjes zijn 3-9 mm lang en 3-6 mm breed; de lila bloempjes zijn zeer klein, en de meeldraden steken ver buiten de bloemkroon uit; de peul is perkamentachtig, tot 4 cm lang en 7 mm breed.

Uña di gatu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 43

Mimosa distachya Cav.
Mimosaceae

b Blad 2-6-jukkig en deze weer 10-20-jukkig; gele bloempjes in zuiver bolvormige bloeiwijzen van 1-1,3 cm in diameter.

Zie de beschrijving onder 16b.

Wabi, Hobada.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 18

Acacia tortuosa Willd.
Mimosaceae

c Blad 5-6-jukkig en deze weer 5- of meerjukkig; gele bloemen in niet vertakte trossen.

Een heester met gestekelde bladstelen; de blaadjes zijn 1,5-2,5 cm lang en 1-2 cm breed; de 1-1,4 cm lange bloemen hebben de vlinderbloemvorm; 10 meeldraden; de 4-8 cm lange peul is met zeer scherpe stekels bezet; de tamelijk grote ronde zaden zijn oranjegeel. (Zeer zeldzaam).

Djuku.

Curaçao, Bonaire.

Caesalpinia ciliata Urb.
Papilionaceae

100 a Bladeren tegenoverstaand 101

b Bladeren niet tegenoverstaand, dus verspreid 102

101 a Bladrand gaaf.

Een hoge heester met elliptische tot lancetvormige, 2,5-8 cm (meest 4 cm) lange en 0,3-3 cm brede bladeren; de 8 mm lange, witte bloempjes staan in zeer rijkbloemige dichte pluimen aan het eind der twijgen; de takken der pluimen zijn zachtviltig behaard; de kelk is zacht behaard; de bloemkroon is 5-bladig; 5 meeldraden.

Palu di heru.

Curaçao, Bonaire. Fig. 146

Machaonia ottonis Urb.
Rubiaceae

b Bladrand gekarteld-gezaagd.

Een heesterachtige plant met dikwijls steunzoekende vierkante twijgen, die soms met doornen bezet zijn en zeer ruw

aanvoelen; de bladeren zijn eivormig of driehoekig, 2,5-7 cm lang en 1,5-4,5 cm breed; de kleine gele, geeloranje of geel-rode bloempjes staan in afgeplat-bolvormige bloeiwijzen aan het eind van de twijgjes; de ongeveer 8 mm grote bloemkroon is buisvormig met een ongelijk 5-delige zoom; de vrucht is een blauwzwarte steenvrucht van 5 mm doorsnede.

Flor di sanguer.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 37

Lantana camara L.
Verbenaceae

102 a Bloem aan buitenzijde groen, aan binnenzijde wit en daar zeer sterk behaard; vrucht bolvormig, geel.

Zie de beschrijving onder 23a.

Ishiri?

Bonaire.

Ximenia americana L.
Olacaceae

b Bloem en vrucht anders 103

103 a Blad zittend (ongesteeld), of met een zo kleine steel dat het blad zittend lijkt, hard-leerachtig en klein.

Een zeer sterk vertakte heester met scherpe takdoornen; de bladeren zijn eivormig tot langwerpig, 0,5-1,5 cm lang en 2-5 cm breed, met omgekrulde randen; de ongesteelde, zeer kleine bloempjes zijn roodachtig, zij bezitten een 4-slippige kelk en 4 bloemkroonbladeren; de mannelijke bloemen hebben 8 meeldraden en de vrouwelijke 4 vruchtbeginsels; de vrucht is een rode, 1 cm lange bes. (Alleen op de Kleine Berg te vinden).

Curaçao.

Castela erecta Turp.
Simarubaceae

b Blad duidelijk gesteeld 104

104 a Blad met 3 duidelijke hoofdnerven (behalve de hoofdnerf ontspringen nog 2 andere nerven aan de voet van het blad) 105

b Blad niet met 3 hoofdnerven 106

105 a Blad 4-12 cm lang en 3-6 cm breed, elliptisch met een iets hartvormige voet.

Een heester met zeer lange, overhangende, steunzoekende takken die aan de top soms klimmend zijn; de bladeren

hebben een plotseling toegespitste top; de zeer kleine groenige bloempjes staan in korte samengestelde trossen in de bladoksel, ze zijn 4 mm in doorsnede, hebben een 5-delig bloemdek en 5 meeldraden; de ongeveer 1 cm lange ovale vrucht is oranjegeel.

Bèshi di juana, Yerba di juana, Rambèshi.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Celtis iguanaea Sarg.
Ulmaceae

b Blad 2-5 cm lang en 1-3,5 cm breed, elliptisch maar zonder hartvormige voet, met zwak gezaagde rand.

Zie de beschrijving onder 19a.

Apeldam.

Curaçao.

Zizyphus spina-christi Willd.
Rhamnaceae

106 a Bladeren voor het merendeel 1-2,5 cm lang, gaafrandig, leerachtig, elliptisch of breed-spatelvormig 107

b Bladeren duidelijk groter 109

107 a Bloem wit 108

b Bloem groeniggeel.

Zie de beschrijving onder 21a.

Bèshi, Bèshi di kabritu, Palu di bèshi.

Curaçao, Bonaire.

Condalia henriquezii Bold.
Rhamnaceae

108 a Bloem ongesteeld, alleen of in groepjes, 0,7-1 cm in doorsnede.

Een hoge heester, waarvan de twijgen dikwijls in 3-tallige kransen staan; de dikke doornen staan tegenover elkaar of ook in 3-tallige kransen; de 1-5 cm lange (meestal kleinere) bladeren staan dikwijls in groepjes op de kortloten; de bloemen hebben een 2 mm lange kelk, een kort-buisvormige kroon met brede 5-slippige zoom en 5 meeldraden zonder helmdraad; de vrucht is bolvormig ter grootte van een knikker.

Lele, Palu di lele, Rabu di cabai, Wakura.

Curaçao, Bonaire.

Fig. 7
Randia aculeata L.
Rubiaceae

b Bloem gesteeld, in schermachtige bundeltjes.

Zie de beschrijving onder 22a.

Placa chiquita, Palu di lechi, Palu di pluta, Rambèshi.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 2
Bumelia obovata A.DC.
Sapotaceae

109 a Blad gaafrandig 110

b Blad scherp gezaagd.

Een hoge heester met tot 4 cm lange scherpe doornen; de kortgesteelde bladeren zijn eivormig, 1-3,5 cm lang en 1-2 cm breed; de groenig-geel-rode bloempjes staan in bundeltjes; tweehuizig; de groenrode vrucht is een bes met een doorsnede van 5 mm.

Curaçao.

Fig. 12
Xylosma arnoldii Monach.
Flacourtiaceae

110 a Blad spatelvormig; bloem eenslachtig; vruchten aan lange stelen.

Zie de beschrijving onder 21b.

Curaçao.

Fig. 6
Adelia ricinella L.
Euphorbiaceae

b Blad omgekeerd-eivormig tot elliptisch, 3-10 cm lang; bloempjes in trossen.

Zie de beschrijving onder 23b.

Bosua, Kaubati?
Curaçao, Bonaire.

Fagara monophylla Lam.
Rutaceae

111 a Klimmende heester 112

b Geen klimmende heester 130

112 a Ranken aanwezig 113

b Geen ranken aanwezig 120

113 a Blad samengesteld 114

b Blad enkelvoudig 117

114 a Bladsteel niet gevleugeld 115

b Bladsteel gevleugeld 116

115 a Blad 3-tallig, dikvlezig.

De zittende blaadjes hebben een wigvormige voet en een zeer duidelijk getande top, ze zijn 2-3,5 cm lang en 1-3 cm breed; de zeer lichtgroene bloempjes, met een doorsnede van 8 mm, bezitten 4 bloemkroonbladeren en 4 meeldraden.

Wareru cruz.

Aruba.

Cissus trifoliata L.
Vitaceae

b Blad 3-tallig en de blaadjes weer 3-tallig.

De zachtbehaarde, onregelmatig gekartelde blaadjes zijn tot 4 cm (of meer) lang en 3 cm breed; de witte bloemen staan in schermachtige bloeiwijzen en hebben 4 ongelijke kelkbladeren, 4 ongelijke bloemkroonbladeren en 8 meeldraden; de sterk opgeblazen vrucht is vliezig, tot 3 cm lang en heeft geen vleugels.

Cabuya di macutu.

Curaçao, Bonaire.

Cardiospermum corindum L.
Sapindaceae

116 a Blad 3-tallig en de blaadjes weer 3-tallig.

De gekartelde blaadjes zijn 1,5-6 cm lang en 1-4 cm breed; de witte bloemen staan in langgerekte of pluimvormige trossen met dichtbehaarde stelen, zij hebben 5 kelkbladeren, 4 bloemkroonbladeren en 8 meeldraden; de opgezwollen vruchten hebben drie vleugels, die tot 1 cm breed zijn.

Behuku.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 35

Serjania curassavica Radlk.
Sapindaceae

b Blad 5-tallig, niet handvormig.

Een hoog klimmende heester; de blaadjes zijn 4-8 cm lang en 2-4,5 cm breed, grof onregelmatig gekarteld; de witte bloemen staan in rijkbloemige trossen en hebben 5 kelkbladeren, 4 bloemkroonbladeren en 8 meeldraden; de rode peervormige doosvrucht springt met 3 kleppen open en is 1,5-2 cm lang.

Curaçao.

Paullinia pinnata L.
Sapindaceae

117 a Blad gelobd.

Een tot 5 m lange behaarde klimheester met drielobbige, zachtbehaarde bladeren, die 4-8 cm lang en 4-8 cm breed zijn;

de wit-lila-paarse bloem, met een doorsnede van 3-4 cm, staat alleen in de bladoksel; onder de bloem staan 3 gedeelde schutbladen; de kelk is 5-bladig, groen met aan de zijkanten lila; de kroon bestaat uit 5 lichtlila bladeren; er zijn 5 meeldraden en een aantal draadvormige blaadjes, die de paarsige corona vormen; de vrucht is een bes van 3 cm lengte.

Corona di La Birgen, Kruizebloem, Maraca, Marcusá, Shoshori, Shonshon, Sosoro, Yerba di cruz.

Fig. 87

Passiflora foetida L.
Passifloraceae

b Blad niet gelobd 118

118 a Blad niervormig.

Een klimmende heesterachtige plant met 1 cm lang gesteelde bladeren die 6 cm lang en 9 cm breed zijn; de witte bloem, met een doorsnede van ongeveer 6 cm, heeft 3 geelgroene schutbladeren, een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon die iets kleiner is dan de kelk, 5 meeldraden, en een corona van zeer vele draadvormige blaadjes die groenig-paars gestippeld zijn en aan de top haarvormig verdeeld.

Curaçao.

Passiflora pulchella H.B.K.
Passifloraceae

b Blad niet niervormig 119

119 a Blad hartvormig, met gave rand; bloemen roserood (soms wit).

Een heesterachtige klimplant waarvan de oudere gedeelten houtig zijn; de bladeren zijn 6-14 cm lang en 3-9 cm breed; de roserode of soms witte (maar dan gekweekte) bloemen staan in rijkbloemige trossen, zij hebben een 5-bladig bloemdek en 8 meeldraden; de vrucht is een nootje dat omgeven wordt door de bruin geworden bloemdekbladeren.

Bellisima.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 33

Antigonon leptopus Hook. & Ar.
Polygonaceae

b Blad meestal enigszins driehoekig, met onduidelijk gezaagde rand, vlezig; bloempjes lichtgeel.

Een iets heesterachtige klimplant met dikwijls zeer lange luchtwortels die als dunne koorden uit de bomen naar beneden hangen; tegenover het blad staat een rank; de bladeren zijn 3-8(-13) cm lang en 3-7(-11,5) cm breed; de bloempjes, met een doorsnede van 3 mm, staan in rijkbloemige scherm-

achtige bloeiwijzen, zij hebben een kleine vergroeide kelk, 4 zeer kleine kroonblaadjes en 4 meeldraden; de vrucht is een 7 mm grote bolvormige bes.

Cabuya di klimop, Cabuya di tranqué, Cabuya corrá, Cabuya macutu, Wateru, Klimop.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Cissus sicyoides L.
Vitaceae

120 a Blad samengesteld 121

b Blad niet samengesteld 123

121 a Blad 3-tallig.

Een windende plant die onderaan houtig is; de behaarde blaadjes zijn eivormig, 3-6 cm lang en 1-3,5 cm breed; de 1 cm lange purper bloemen staan in een korte tros, zij hebben een vergroeide 4-slippige kelk en een bloemkroon in vlinderbloemvorm; de behaarde peul is iets gekromd, 5-6 cm lang en 6-9 mm breed. (Komt vooral in het Christoffelgebied voor).

Curaçao.

Galactia striata Urb.
Papilionaceae

b Blad méér dan 3-tallig 122

122 a Blad 5-7-tallig; bloem ongeveer 4,5 cm lang, lichtblauw, blauw of donkerblauw.

Een windende plant, die onderaan houtig wordt, het eindblaadje is het grootst; de blaadjes zijn 2,5-5,5 cm lang en 1,5-3 cm breed; de bloemen staan in een armbloemige tros. zij hebben een vergroeide kelk met 5 slippen en een bloemkroon in vlinderbloemvorm, waarvan de vlag zeer groot is; de peul is 6-10 cm lang en 1 cm breed.

Zapata di la reina, Blomchi di kokolishi. Boonchi di palomba, Jamani tabacu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 36

Clitoria ternatea L
Papilionaceae

b Blad 13-20- of meerjukkig; bloem ongeveer 1,5 cm lang, lila in dichte tros.

Een windende plant die onderaan houtig wordt; de blaadjes zijn 0,7-1,7 cm lang en 4-7 mm breed; de bloemen hebben een kleine kelk met 5 kleine tanden, een bloemkroon die de vlinderbloemvorm heeft, en 9 meeldraden die tot een open

buis vergroeid zijn; de perkamentachtige peul is 2,5 cm lang en bevat rode zaadjes met een zwarte vlek.

Makura.

Curaçao, Bonaire.

Abrus precatorius L.
Papilionaceae

123 a Bladeren tegenoverstaand 124

b Bladeren niet tegenoverstaand 127

124 a Bloem tot 7 cm lang, wit tot lichtlila.

Een wit melksap bevattende heester met zeer lange, klimmende twijgen; de gaafrandige, eivormige tot elliptische bladeren zijn 4-8 cm lang en 2-5,5 cm breed; de tot 7 cm lange bloemen staan in vorkachtig vertakte, armbloemige bloeiwijzen, zij hebben een 5-bladige kelk en een diep ingesneden, klokvormige bloemkroon met 5-slippige zoom; de vrucht is 2-delig, driehoekig op doorsnede, deze 2 delen liggen in elkaars verlengde, ze zijn samen tot 26 cm lang en bevatten vele zaden met lang zaadpluis.

Palu di lechi.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 84, 125

Cryptostegia grandiflora R. Br.
Asclepiadaceae

b Bloemen veel kleiner, niet wit tot lichtlila 125

125 a Bloempjes helder wit, vormen een bolvormige bloeiwijze.

Een soms enigszins klimmende heester met lancetvormige bladeren die 5-14 cm lang en 1,5-4 cm breed zijn; de bloemkroon is buisvormig met een 5-slippige zoom, ongeveer 8 mm lang; de vruchtbeginsels groeien uit tot een gele, vlezige, samengestelde vrucht van ongeveer 3 cm lengte en 2 cm dikte.

Pan di diabel, Batata geel, Lumbra machu, Palu zapatero.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Morinda royoc L.
Rubiaceae

b Bloemen niet helder wit, vormen geen bolvormige bloeiwijze 126

126 a Bloemen groter dan 1 cm, witachtig met donkerbruine strepen.

Een wit melksap bevattende klimplant met witachtige stengels; de bladeren zijn hartvormig, gaafrandig, 3-8 cm lang en 3-6 cm breed; de zittende bloemen staan met enkele bijeen

in de bladoksel en vormen aan het eind der stengels dikwijls een schijnaar, ze zijn 1,2-1,4 cm in doorsnede en hebben een vergroeide bloemkroon met 5 slippen, waarvan toppen naar binnen gebogen zijn; de vrucht is ei- of omgekeerd peervormig en bezet met stekelachtige organen die aan de top afgeplat zijn; de zaden hebben zaadpluis.

Maripompun.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 49

Omphalophthalmum ruber Karst.

Asclepiadaceae

b Bloemen kleiner dan 1 cm, witachtig zonder donkerbruine strepen, in schermachtige bloeiwijzen.

Een klimmende plant met onderaan verhoute stengels; de hartvormige tot driehoekige bladeren zijn 1,5-5(-7) cm lang en 1,3-4,5(-6) cm breed; de kleine, 5 mm lange bloempjes hebben een trechtervormig bloemdek en 2 meeldraden; de kleverige vrucht is 8 mm lang, knotsvormig en aan de top voorzien van een krans kleverige klieren.

Yerba di pipa, Yerba di cangreu, Kwareel.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Commicarpus scandens (L.) Standley

Nyctaginaceae

127 a Blad kort en zacht behaard 128

b Blad niet zacht behaard 129

128 a Bloem blauw.

Een klimplant met windende stengels die fluwelig behaard zijn en onderaan houtig worden; de tamelijk langgesteelde, gaafrandige bladeren zijn beiderzijds kort fluwelig behaard; de bloemen met een doorsnede van 2-2,5 cm staan met 2-6 of meer op een tamelijk lange algemene steel, zij hebben een 5-bladige kelk, een vergroeide bloemkroon en 5 witte meeldraden.

Yerba di pataca.

Curaçao, Bonaire. Fig. 88

Jacquemontia cumanensis O.Ktze

Convolvulaceae

b Bloem wit.

Een windende plant met zeer lange, zachtbehaarde stengels; de gaafrandige, beiderzijds behaarde, eivormige bladeren zijn 1,5-4,5(-7) cm lang en 1-3(-4) cm breed; de bloemen, met een doorsnede van 1,5 cm, staan in kluwenvormige, rijk-

bloemige bloeiwijzen, zij hebben een 5-bladige kelk, een vergroeide bloemkroon en 5 meeldraden.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 89

Jacquemontia nodiflora G.Don
Convolvulaceae

129 a Bloemen zeer klein, donkergeel of groenig, afwisselend rechts en links op de bloeias staande, met 5 meeldraden.

Een klimmende, vooral steunzoekende heester met zeer dunne twijgen; de beiderzijds ruw aanvoelende, kortgesteelde, eivormige tot lancetvormige bladeren zijn gaafrandig, 2-9,5 cm lang en 0,5-5 cm breed; de bloempjes staan in een schicht, ze zijn ongeveer 5 mm groot, zij hebben een vergroeide 5-tandige kelk en een buisvormige bloemkroon met 5 lijnvormige slippen; de witte besvrucht heeft 4 bolvormige, zwarte zaden.

Klaas mulatu, Rabu di cabai.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Tournefortia volubilis L.
Boraginaceae

b Bloemen tamelijk groot, groenigwit, in een tros staande, met zeer vele en zeer lange meeldraden.

Een klimmende heester met dikwijls zeer dikke, slangachtig gekronkelde, gedeeltelijk op de grond liggende stammen; de kale, kortgesteelde, leerachtige bladeren zijn ovaal tot langwerpig, met dikwijls ingesnoerde top, 4-12,5 cm lang en 3-6,5 cm breed; de bloemen hebben een ongelijk vierbladige kelk, 4 naar achter teruggeslagen bloemkroonbladeren en tot 4 cm lange witte meeldraden; de vrucht is rolrond en ingesnoerd, verschillend van grootte. (Op Bonaire, en misschien ook op de andere eilanden, komt dezelfde plant als boom voor en heet daar Palu di lora).

Stokki, Hurihuri, Yerba di mosterd, Palu di lora, Raba.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Capparis flexuosa L.
Capparidaceae

130 a Blad samengesteld 131

b Blad niet samengesteld 147

131 a Blad 3-tallig 132

b Blad geveerd 133

132 a Hoge heester met witte bloempjes en zandkleurige, afgeplatbolvormige vruchtjes.

Zie de beschrijving onder 27b.
Cerashi machu, Shimarucu machu.
Curaçao. **Trichilia trifolia** L.
Meliaceae

b Lage heester met zeer donkerrode bloempjes en vruchtjes in de vorm van een helm.

De langwerpige blaadjes, tot 10 cm lang en 3 cm breed, hebben doorschijnende puntjes; de bloemen, met een doorsnede van 1 cm, staan in trossen, zij hebben een zeer kleine vergroeide kelk, 5 bloemkroonbladeren en 5 meeldraden. (Zeldzaam op Curaçao).
Burachi, Palu cayente.
Curaçao, Aruba. **Pilocarpus racemosus** Vahl
Rutaceae

c Lage heester met roodpaarse bloempjes en als vrucht een tot bijna aan de rugnaad ingesnoerde peul.

Zie de beschrijving onder 280b.
Curaçao.
Desmodium canum Schinz & Thellung

133 a Blad oneven geveerd 134
b Blad even geveerd 138

134 a Plant met 3- en 5-tallige bladeren.

Zie de beschrijving onder 32b.
Manzaliña bobo. Fig. 14
Curaçao, Bonaire. **Metopium brownei** Urb.
Anacardiaceae

b Plant met andere bladeren 135

135 a Bloempjes rose en in trossen staand 136
b Bloemen anders 137

136 a Peul iets meer dan 1 cm lang, gekromd.

De bladeren zijn 9-15-tallig, wit behaard (de haren zijn in het midden bevestigd, hebben dus 2 losse einden; loupe gebruiken), 1,2-4 cm lang en 0,7-2,3 cm breed; de bloempjes staan in een eindelingse tros en hebben de vlinderbloemvorm.
Yerba di seis.
Curaçao, Aruba, Bonaire.
Indigofera suffruticosa Mill.
Papilionaceae

b Peul 2,5-3 cm lang, iets kantig en een weinig gebogen.

Een tot 1,5 m hoge heester welke geheel grijsachtig behaard is; de bladeren zijn 9-15-tallig; de blaadjes zijn wit behaard; de bloempjes zijn 7 mm lang en hebben de vlinderbloemvorm.

Curaçao.

Indigofera tinctoria L.
Papilionaceae

137 a Bloem wit tot paars en ongeveer 1 cm lang, in groepjes staand.

Een sterk vertakte, tot bijna 2 m hoge heester met zeer dunne twijgen; de bladeren zijn 5-11-tallig; de blaadjes zijn aan de onderkant dicht bezet met zwarte ronde kliertjes, 4-8 mm lang en 2-5 mm breed; de bloemen hebben de vlinderbloemvorm; 10 meeldraden die tot een open buis vergroeid zijn; de peul bevat 1 zaad.

Yerba di soño.

Curaçao.

Dalea carthaginensis (Jacq.) Macbr.
Papilionaceae

b Bloem zwavelgeel tot geel en meestal groter, in tot 16 cm lange eindelingse trossen staand.

Een tot 75 cm hoge heesterachtige plant, geheel grijsachtig door de beharing; de bladeren zijn 11-17-tallig; de blaadjes zijn zeer dicht behaard, 1-3,5 cm lang en 1,2-3 cm breed; de bloemen zijn tot 2 cm lang en hebben de vlinderbloemvorm; de peul is tot 15 cm lang en rozenkransachtig ingesnoerd.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Sophora tomentosa L.
Papilionaceae

138 a Blad eenmaal geveerd 139

b Blad tweemaal geveerd 144

139 a Blad 2-4-jukkig.

Een heester met soms iets klimmende twijgen; de bladeren zijn meest 3-jukkig met blaadjes die aan de top het breedst zijn, 1,5-3,5 cm lang en 1-1,8 cm breed; de bloemen staan in trossen en zijn ongeveer 2,5 cm groot, zij hebben een 5-slippige geliggroene kelk, 5 bloemkroonbladeren en 10 meeldraden waarvan er 3 onvruchtbaar zijn.

Brusca dushi, Tamarijn shimarón, Trommelstok shimarón.

Curaçao, Bonaire.

Cassia bicapsularis L.
Papilionaceae

b Blad anders 140

140 a Blad 3-6-jukkig 141

b Blad méér dan 3-6-jukkig 143

141 a Kruidachtige tot heesterachtige plant met gele bloemen; peulen niet hangend 142

b Hoge heester met gele bloemen en lange lijnvormige, hangende peulen, die tot 23 cm lang en 1 cm breed zijn.

Zie de beschrijving onder 12b.

Curaçao.

Cassia emarginata L.
Papilionaceae

142 a (Het verschil tussen de volgende twee planten is zo gering dat een gezamenlijke beschrijving gegeven wordt).

Een tot 2 m hoge, iets heesterachtige plant, met elliptische tot lancetvormige blaadjes van 2,5-9 cm lengte en 1-3,5 cm breedte; de 1,3 cm grote bloemen staan in trossen, zij hebben een 5-slippige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden waarvan er 4 onvruchtbaar zijn; de peul is tot 12 cm lang en 8-10 mm breed.

Brusca.

Aruba.

Cassia occidentalis L.
Papilionaceae

b Beschrijving als boven.

Brusca.

Curaçao, Bonaire.

Cassia sophera L.
Papilionaceae

143 a Blad 12-25-jukkig, met zeer smalle, lijnvormige blaadjes; algemene bladsteel met een gesteelde klier in het midden tussen voet en eerste bladpaar.

Een kleine heesterachtige plant met behaarde, dikwijls bijna neerliggende stengels; de blaadjes zijn 1,2 cm lang en 3 mm breed; de 1 cm grote gele bloemen staan in bundeltjes, meestal niet in de bladoksel, zij hebben een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden; de peulen zijn behaard en van duidelijke dwarsstrepen voorzien.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Cassia nictitans L.
Papilionaceae

b Blad 12-40-jukkig; geen klier op de bladsteel.

Zie de beschrijving onder 91a.

Curaçao, Bonaire. Fig. 44

Sesbania bispinosa Steud.

Papilionaceae

144 a Heester, neerliggend en klein; blad 2-3-jukkig en de blaadjes weer 11-19-jukkig.

De blaadjes zijn 3-6 mm lang en 1,5-3 mm breed; de witachtige bloempjes staan in armbloemige bolvormige bloeiwijzen, zij hebben een 5-tandige kelk, een 5-bladige bloemkroon en lange meeldraden.

Montaña.

Curaçao.

Desmanthus depressus H. & B.

Mimosaceae

b Heester of heesterachtige plant, rechtopgroeiend; blad anders 145

145 a Bloemsteel voorzien van 1 of meer hartvormige, zittende blaadjes en opvallend lang.

Zie de beschrijving onder 91b.

Curaçao, Aruba. Fig. 46

Neptunia plena Benth.

Mimosaceae

b Bloemsteel zonder hartvormige blaadjes 146

146 a Heester tot meer dan 2 m hoog, met witte, bolvormige bloeiwijzen die samen een pluim vormen.

Een heester met lichtbruine takken; de bladeren zijn 5-10-jukkig en deze weer 10-25-jukkig, met blaadjes van 5-8 mm lengte en 2 mm breedte; de bloempjes, die wit zijn door de vele meeldraden, hebben een 1 mm lange kelk en een 3 mm lange bloemkroon met 5 slippen; de peul is perkamentachtig, bruin, tot 4 cm lang en 1-1,5 cm breed.

Mata di galiña, Negrita di malpais, Watapana shimarón, Dividivi sjimarón.

Curaçao, Bonaire. Fig. 75

Acacia villosa Willd.

Mimosaceae

b Heesterachtige plant, tot 1 m hoog, met witachtige bloempjes in armbloemige, bolvormige bloeiwijzen.

De bladeren zijn 3-5-jukkig en deze weer 10-20-jukkig met

blaadjes van 3-6 mm lengte en 1,5-3 mm breedte; de zeer kleine bloempjes zijn groenig, lijken echter witachtig door de lange meeldraden; de peul is ongeveer 5 cm lang en 3 mm breed.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Desmanthus virgatus Willd.
Mimosaceae

147 a Bladeren in drietallige kransen 148
b Bladeren tegenoverstaand 151
c Bladeren verspreid 166

148 a Bladeren veel groter dan 3 cm 149
b Bladeren ongeveer 3 cm lang of kleiner 150

149 a Blad bijna rond of breed ovaal, langgesteeld, 4-8 cm lang en breed.

Zie de beschrijving onder 41a.

Manzaliña bobo.

Curaçao, Bonaire.

Euphorbia cotinifolia L.
Euphorbiaceae

b Blad ovaal tot lancetvormig, 8-12 cm lang en 2,5-4,5 cm breed.

De witte bloem heeft een 3 mm lange buis en is 6-7 mm in doorsnede; de vrucht bestaat uit 2 bolvormige tot 4 mm grote deelvruchten.

Aruba.

Rauwolfia lamarkii DC.
Apocynaceae

150 a Heesterachtig plantje met bloempjes afwisselend rechts en links op de bloeias.

Een dikwijls neerliggend plantje met zittende of zeer kortgesteelde, lancetvormige, 1-2,5 cm lange en 2-6 mm brede bladeren, zij zijn dicht bezet met zilvergrijze haren, hebben omgekrulde randen en staan dicht op elkaar, enigszins tegen de stengel aangedrukt; de witte bloempjes, met vergroeide bloemkroon, staan in een tot 6 cm lange schicht die aan de top naar beneden is omgekruld.

Sali.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Heliotropium ternatum Vahl
Boraginaceae

b Heestertje met bloempjes in kleine trossen.

De stengeltjes zijn ruw door de resten van de afgevallen bladeren en steunblaadjes; de bladeren zijn lancetvormig, 1-3 cm lang en 2-3 mm breed en hebben een sterk naar beneden omgekrulde rand; de witte bloempjes hebben een lilarode streep, zij bezitten een zeer kleine 5-tandige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 5 meeldraden; de vrucht is een witte besachtige steenvrucht van 4 mm doorsnede. (Deze plant is alleen te vinden op en tegen rotsen vlak aan de zee).

Bai no bolbe.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Strumpfia maritima Jacq.
Rubiaceae

151 a Blad ongesteeld, of zo kort gesteeld dat het zittend lijkt 152

b Blad gesteeld 154

152 a Bloem ongesteeld, alleen in de bladoksel.

Een kleine sterk vertakte heester (soms van de rotsen afhangend) met twijgen die ruw zijn door de resten van bladstelen en steunblaadjes; de bladeren zijn gaafrandig, hard-leerachtig, lancetvormig, 1,5-4 cm lang en 1,5-1 cm breed; de witte bloem is tot 13 mm lang, zij heeft een 4-slippige kelk en een buisvormige bloemkroon met 4 teruggeslagen slippen waar de stijl en de meeldraden buiten uit steken; de vrucht is bolvormig.

Bonaire. **Ernodea litoralis** Sw.
Rubiaceae

b Bloem anders 153

153 a Heester hoog; grote bladeren.

De stam en de takken zijn bijna wit, de jonge twijgen zijn vlezig en de gehele plant bevat wit melksap; de ovaalvormige bladeren zijn 12-23 cm lang en 8-17 cm breed en aan de onderzijde wit-viltig behaard; de wit-paarse bloemen staan in langgesteelde, schermachtige bloeiwijzen in de bladoksel, zij zijn 2.5 cm in doorsnede, hebben een 5-bladige kelk en een vergroeide, schotelvormige bloemkroon met 5 slippen; de vrucht (puïtu geheten) is sterk opgeblazen en bevat vele zaden in zaadpluis.

Katuna di seda, Zijkatoen.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 76

Calotropis procera R.Br.
Asclepiadaceae

b Heesterachtig plantje; kleine blaadjes.

Een kleine, heesterachtige plant met wit melksap. De bladeren zijn min of meer gevouwen en staan dicht op elkaar, zij zijn gaafrandig, grijsgroen, langwerpig-elliptisch, 0,5-1,2 cm lang en 4-7 mm breed; de bloempjes staan in kleine cyathiën in de bladoksel; deze cyathiën zijn voorzien van klieren en 4 witte, bladachtige aanhangsels. (Groeit nabij de zee).

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Euphorbia buxifolia Lam.
Euphorbiaceae

154 a Bloemen in bloemhoofdjes.

Een kleine, dikwijls sterk vertakte heester met soms zeer lange twijgen die steun zoeken; de ruw aanvoelende bladeren zijn gaafrandig (maar soms ook scherp gezaagd), eivormig tot lancetvormig, 1,5-7 cm lang en 0,5-4 cm breed, of nog groter; de langgesteelde, gele bloemhoofdjes staan in de bladoksel, ze zijn 2-3 cm breed, hebben vele buisbloempjes en 1 rij lintbloemen.

Fig. 86

Curaçao.

Wedelia jacquini L.C.Rich.
Compositae

b Bloemen in cyathiën; blad langgesteeld, bijna rond of breed-ovaal, 4-8 cm lang en breed.

Zie de beschrijving onder 41a.

Manzaliña bobo.

Curaçao, Bonaire.

Euphorbia cotinifolia L.
Euphorbiaceae

c Bloeiwijze anders 155

155 a Bloemen groen.

Zie de beschrijving onder 53b.

Labra, Mahubari, Mashibari, Musti samber, Manguel shimarón.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Pisonia bonairensis Bold.
Nyctaginaceae

b Bloemen lila 156

c Bloemen anders 157

156 a Blad lancetvormig tot elliptisch, met wigvormige voet en spits toelopende top; vrucht niet afgeplat-bolvormig.

Een heester, soms een boompje, met bladeren van 3-9 cm lengte en 0,7-3,5 cm breedte; de lila bloempjes staan in groepjes in de bladoksel, zij hebben een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden; de donkerrode vrucht is ongeveer 1 cm groot.

Shimarucu machu.

Bonaire. **Malpighia glabra L.**

Malpighiaceae

b Blad langwerpig tot omgekeerd-eivormig met afgeronde top; vrucht afgeplat-bolvormig.

Zie de beschrijvving onder 49a.

Shimarucu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 20

Malpighia punicifolia L.

Malpighiaceae

157 a Bloemen groen met rode top en zeer klein.

Zie de beschrijving onder 51a.

Placa chiquitu.

Curaçao, Bonaire. **Rhacoma crossopetalum L.**

Celastraceae

b Bloemen niet groen met rode top 158

158 a Bloemen geel, geel-oranje of geel-rood 159

b Bloemen wit, soms wit met een weinig lila 160

159 a Bloemen geel, met 5 losse bloemkroonbladeren, in trossen staand; blad gaafrandig.

Zie de beschrijving onder 48a.

Curaçao.

Byrsonima crassifolia H.B.K.

Malpighiaceae

b Bloemen geel-oranje of geel-rood, met vergroeide bloemkroon, in afgeplat-bolvormige bloeiwijzen staand; blad gekarteld-gezaagd.

Zie de beschrijving onder 101b.

Flor di sanguer.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 37

Lantana camara L.

Verbenaceae

160 a Blad lancetvormig, bloem wit 161

b Blad niet lancetvormig, bloem meestal wit 162

161 a Bloemen buisvormig met 5 slippen, in vorkachtig vertakte trossen; elke bloem vormt een bolvormige steenvrucht.

Een tot 2 m hoge heester met gaafrandige, leerachtige bladeren, 2-4 cm lang en 0,8-1 cm breed, die vooral aan het eind van de twijgen opeengehoopt staan en een omgekrulde rand hebben; de 1 cm lange bloemen staan in eenmaal vorkachtig vertakte, schermachtige trossen in de bladoksel en hebben 5 meeldraden; de vrucht is 6 mm groot.

Cuchara, Placa chiquitu.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Antirrhoea acutata Urb.
Rubiaceae

b Bloemen buisvormig met 5 slippen; zij vormen met de onderstandige vruchtbeginsels een bolvormige samengestelde vrucht.

Zie de beschrijving onder 125a.
Batata geel, Lumbra machu, Palu zapatero, Pan di diabel.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Morinda royoc L.
Rubiaceae

c Bloemen met losbladige bloemkroon en veel meeldraden; elke bloem vormt een besvrucht.

Zie de beschrijving onder 46a.
Curaçao.

Aulomyrcia curassavica Amsh.
Myrtaceae

162 a Bloemen in zeer afgeplat-bolvormige bloeiwijzen staand, wit tot iets lila van kleur.

Een meestal heesterachtige plant met driehoekige tot eivormige, 3-5,5 cm lange en 2-2,5 cm brede bladeren, die een gekarteld-gezaagde rand hebben; de buisvormige bloempjes hebben een ongelijke 5-lobbige zoom en staan in bloeiwijzen van 1-1,5 cm doorsnede.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 81
Lantana canescens H.B.K.
Verbenaceae

b Bloemen in bloeiwijzen van andere vorm, wit van kleur 163

163 a Bloemen in zeer dichte, rijkbloemige, sterk vertakte pluimen aan het eind van de twijgen staand.

Zie de beschrijving onder 101a.
Palu di heru.
Curaçao, Bonaire.
Fig. 146
Machaonia ottonis Urb.
Rubiaceae

b Bloemen niet in pluimen staand 164

164 a Bloemen in aren.
Zie de beschrijving onder 47a.
Curaçao, Aruba, Bonaire.
Fig. 27
Laguncularia racemosa Gärtn.
Combretaceae

b Bloemen in bundeltjes of in schermachtige trossen .. 165

165 a Bloemkroon vergroeid, met 5 slippen.
Een kleine of tamelijk grote heester, met gaafrandige, leerachtige, aan de bovenzijde glimmende bladeren, die 5-7 cm lang en 3-4 cm breed zijn en een in de bladsteel aflopende bladvoet hebben; de bloemen staan in zeer langgesteelde schermachtige trossen, zij hebben een vergroeide kelk met gave zoom en 5 meeldraden; de vrucht is een zwarte, besachtige steenvrucht van 5 mm lengte.
Lumbra blancu.
Curaçao, Aruba, Bonaire.
Fig. 42
Erithalis fruticosa L.
Rubiaceae

b Bloemkroon losbladig, 4-tallig.
Zie de beschrijving onder 50a.
Curaçao.
Eugenia rhombea Kr. & Urb.
Myrtaceae

166 a Blad diep 3-5-delig; bloem klein en zeer donker rood.
Een heesterachtige plant met dikke stengels; de bladrand en de bladsteel zijn bezet met klierharen; de langgesteelde bladeren zijn 6-12 cm lang en breed; de bloemen, met een doorsnede van 7 mm, staan in schermachtige trossen; er zijn mannelijke en vrouwelijke bloemen die 5 bloemkroonbladeren hebben; de 1 cm lange vrucht bevat 3 zaden. (Een vorm met bruinpaarse bladeren wordt gekweekt onder de naam Tua-tua).
Flaira, Tua-tua.
Curaçao, Aruba, Bonaire.
Jatropha gossypifolia L.
Euphorbiaceae

b Blad niet diep gedeeld 167

167 a Blad gelobd 168

b Blad niet gelobd 169

168 a Blad 3-lobbig, 4-8 cm lang; bloem lichtpaars.

Een houtige, viltig behaarde plant, met langgesteelde, 3,5-7 cm brede bladeren, die een gezaagde rand hebben; de 3 cm grote bloemen staan alleen of in armbloemige groepjes in de bladoksel, zij hebben een bijkelk; de bolvormige 5-delige vrucht is met stekelachtige haren bezet.

Aruba.

Urena lobata L.
Malvaceae

b Blad 3-5-lobbig, 10-20 cm lang; bloem geel.

Een heester met langgesteelde, 10-20 cm brede bladeren; de 4,5 cm lange bloem staat alleen in de bladoksel, zij is omgeven door 3 diep ingesneden schutbladen, heeft een komvormige kelk, 5 bloemkroonbladeren en veel meeldraden die met de stijl vergroeid zijn; de openspringende doosvrucht bevat een groot aantal zaden met lang wit zaadpluis (katoen), dat niet gemakkelijk van de zaden loslaat.

Katuna.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Gossypium hirsutum L.
Malvaceae

c Blad 7- of meerlobbig, 12-40 cm groot; bloem groenig of groeniggeel.

Een tot 7 m hoog opgroeiende heesterachtige plant met zeer langgesteelde, in omtrek ronde, 12-40 cm grote bladeren, de eenslachtige bloemen staan in pluimvormige bloeiwijzen, waarvan de vrouwelijke boven en de mannelijke, die veel meeldraden hebben, beneden staan; de vrucht is bedekt met gekromde, dikke haren. (Verwilderd).

Karpata.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 72

Ricinus communis L.
Euphorbiaceae

169 a Blad gaafrandig 170

b Blad gekarteld, gezaagd of getand 188

170 a Bloemen in bloemhoofdjes 171

b Bloemen niet in bloemhoofdjes 172

171 a Bloemhoofdje wit of geligwit; blad lijnvormig, vlezig.

Een heesterachtige plant met 2,5-4 cm lange en 0,5-1,2 cm brede bladeren die vooral aan de top van de jonge twijgen dicht opeengehoopt staan; de ongeveer 8 mm lange bloemhoofdjes staan in sterk vertakte schermachtige pluimen of tuilen aan het eind van de stengels en hebben weinig, zeer kleine lintbloempjes.

Curaçao, Aruba.

Gundlachia corymbosa Britton
Compositae

b Bloemhoofdje zeer lichtlila tot bijna wit; blad lancetvormig.

Een tot 2 m hoge heester waarvan de jongste twijgen dichtviltig behaard zijn, met tamelijk kortgesteelde, lancetvormige, 5,5-11 cm lange en 1,5-4 cm brede bladeren, waarvan de rand meestal bezet is met niet ver van elkaar staande, zeer kleine tanden; de ongeveer 5 mm lange bloemhoofdjes, zonder lintbloempjes, staan in schermachtige bloeiwijzen die tot grote tuilen verenigd zijn. (Zeldzaam).

Curaçao.

Pluchea odorata Cass.
Compositae

172 a Bloemen in een schicht staand 173

b Bloeiwijze anders 174

173 a Bloem donkergeel of groenig; plant niet zilvergrijs behaard.

Zie de beschrijving onder 129a.

Klaas mulatu, Rabu di cabai.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Tournefortia volubilis L.
Boraginaceae

b Bloem wit; plant geheel zilvergrijs behaard.

Een tamelijk hoge heesterachtige plant met lijnvormige, 3-7 cm lange en 3-7 mm brede, dikvlezige bladeren; de witte bloempjes staan in vorkachtig vertakte bloeiwijzen, zij hebben een vergroeide bloemkroon en 5 meeldraden. (Nabij de zee groeiend).

Kokorobana, Tabacu di piscador.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Tournefortia gnaphaloides R.Br.
Boraginaceae

174 a Bloem alleen in de bladoksel staand 175

b Bloem niet alleen in de bladoksel staand 176

175 a Bloemkroon buisvormig, duidelijk 2-lippig, de onderlip bezet met paarse haren.

Zie de beschrijving onder 54a.
Olijfi, Olijfje.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 21
Bontia daphnoides L.
Myoporaceae

b Bloemkroon losbladig.

Een hoge heester met langwerpige 6-16 cm lange en tot 6 cm brede bladeren; de tot 2,5 cm lange bloemen hebben een zeer kleine kelk en 3 zeer dikke bloemkroonbladeren die op doorsnede driehoekig zijn, en vele meeldraden; de tot 10 cm grote vrucht is kogelvormig en met bolvormige verhevenheden bezet. (Meestal wordt deze plant gekweekt om de eetbare vrucht).
Skopapel.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 73
Annona squamosa L.
Annonaceae

176 a Bloem lila, groot, met vergroeide bloemkroon.

Een hoge heester met grijzige stammen en hartvormige, 10-14 cm lange en 5-7 cm brede, of nog grotere bladeren; de tot 7 cm lange bloemen staan in rijkbloemige schermachtige bloeiwijzen aan het eind van de stengels, zij hebben een zeer brede trompetvormige bloemkroon en 5 meeldraden. (Deze plant is in het wild zeldzaam maar wordt op Curaçao de laatste tijd veel gekweekt).
Curaçao. Fig. 82
Ipomoea carnea Jacq.
Convolvulaceae

b Bloem geel, klein, met losbladige bloemkroon.

Een heester met grijs- tot zwartbruin behaarde stengels en zacht-behaarde, lijnvormige, 1,5-3 cm lange en 3-4 mm brede bladeren die vooral aan de uiteinden van de twijgen dicht opeengehoopt staan; de bloemen, met een diameter van 1 cm, staan in weinig-bloemige ineengedrongen trossen in de bladoksel, zij hebben een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon,

en 10 meeldraden; de vrucht is 5-delig en bruin behaard. (Groeit meestal nabij de zee).

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 26

Suriana maritima L.
Simarubaceae

c Bloem anders gekleurd 177

177 a Bloem donkerrood 178
b Bloem niet rood 180

178 a Bloemkroon vergroeid 179
b Bloemkroon losbladig; bolvormige vrucht met stekels bezet.
Een heestertje waarvan de jonge twijgen dicht-viltig behaard zijn, met dik-leerachtige, elliptische tot lancetvormige, 1-2 cm lange en 5-7 cm brede bladeren, die beiderzijds behaard zijn; de zeer donkerrode bloemen staan in een tros, zij hebben een 4-bladige donkerrode kelk en 5 bloemkroonbladeren waarvan er 3 ontwikkeld zijn en 2 tot zeer kleine blaadjes gereduceerd.

Pega saya shimarón, Ratania.
Curaçao, Bonaire. Fig. 47

Krameria ixina L.
Papilionaceae

179 a Bloempjes met een 6-slippig bloemdek en 9 meeldraden. Mannelijke plant.
Zie de beschrijving onder 68b.
Manguel di sabana.
Curaçao. Fig. 32

Ruprechtia coriacea Karst.
Polygonaceae

b Bloempjes met een 3-slippig bloemdek en zonder meeldraden. Vrouwelijke plant.
Zie de beschrijving onder 79b en 80b.
Manguel di sabana.
Curaçao. Fig. 32

Ruprechtia coriacea Karst.
Polygonaceae

180 a Bloemen groenig 181
b Bloem wit of witachtig 182

181 a Heesterachtig plantje, 10-25 cm hoog; onderaan een verhout knoestje waaruit dunne, harde stengeltjes ontspringen.

De dunne stengeltjes dragen aan de uiteinden 3-7 mm lange en 1-3 mm brede blaadjes, die schijnbaar veervormig samengestelde bladeren vormen; in de bladoksels staan de zeer kleine, 1,5 mm grote bloempjes, onderaan de mannelijke, in klein aantal bijeen, en bovenaan de vrouwelijke, die alleen staan; de vrucht is ruim 1 mm in diameter. (Meestal op de kalkrotsen te vinden).

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Phyllanthus polycladus Urb.
Euphorbiaceae

b Heester; bloemen in groepjes, 3 zeer dikke bloemkroonbladeren, die op doorsnede driehoekig zijn.

Zie de beschrijving onder 175b.

Skopapel.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 73

Annona squamosa L.
Annonaceae

c Heester; bloempjes met een 3-slippig bloemdek, in kort ineengedrongen bloeiwijzen, zonder meeldraden.

Zie de beschrijving onder 79b en 80b.

Manguel di sabana.

Curaçao. Fig. 32

Ruprechtia coriacea Karst.
Polygonaceae

182 a Bloemen in trossen, waarvan het onderste gedeelte bezet is met vrouwelijke bloemen en het bovenste gedeelte met mannelijke 183

b Bloemen anders gerangschikt 184

183 a Heestertje, tot 30 cm hoog; blad 1-2,5 cm lang.

De gaafrandige, soms zeer zwak gekartelde bladeren zijn 0,5-1 cm breed en aan de onderzijde bedekt met stervormige haren; de bloemen staan in een korte tros met onderaan 5-6 vrouwelijke en daarboven 8 of meer mannelijke bloemen, die een 5-slippige kelk, 5 witte bloembladeren en 10-12 meeldraden hebben.

Yerba di ceru, Yerba di chubatu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Croton ovalifolius Vahl
Euphorbiaceae

b Heester, 30-200 cm hoog, waarvan alle delen meest dichtviltig grijs behaard zijn; blad 4,5-12 cm lang.

De bladeren zijn langgerekt-eivormig tot lancetvormig, 2-6,5 cm breed; bij de afscheiding van steel en bladschijf staan kleine bruine klieren; de bloemen staan in een tot 14 cm lange tros, met onderaan de weinige vrouwelijke en daarboven de mannelijke bloemen, die een 5-lobbige kelk, 5 witte bloemkroonbladeren en 14 meeldraden hebben.

Welisali.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 78

Croton flavens L.
Euphorbiaceae

184 a Bloem met kelk en kroon 185

b Bloem met bloemdek 186

185 a Bloem met 4 losse, witte bloembladeren; tot 20 of meer meeldraden, die buiten de bloem uitsteken.

Zie de beschrijving onder 73a.

Curaçao, Bonaire.

Capparis tenuisiliqua Jacq.
Capparidaceae

b Bloem buisvormig met 5-lobbige zoom; 5 meeldraden.

Een onbehaarde heesterachtige plant met groene stengels die enigszins steun zoeken; de elliptische, 2,5-9 cm lange en 1-4 cm brede bladeren zijn gaafrandig; de zeer kort gesteelde bloemen staan in trossen, zij hebben een 5-slippige kelk die met gesteelde kleverige klieren bezet is; de vrucht is kleverig door de klieren. (Gekweekt en verwilderd).

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Plumbago scandens L.
Plumbaginaceae

186 a Bloempjes witachtig, iets rose getint, soms groenig, aan dunne, lange steeltjes.

Een tot meer dan 2 m hoge heester, met gaafrandige, kortgesteelde, elliptische tot breed-elliptische, onbehaarde, 1,5-9 cm lange en 1-5 cm brede bladeren; de trosachtige bloeiwijze staat in de bladoksel, zij heeft langgesteelde mannelijke en vrouwelijke bloemen die beide een 6-delig bloemdek hebben; de mannelijke bloemen hebben 6 meeldraden; de driedelig ingesnoerde vrucht hangt aan een lange, dunne steel.

Lokki lokki, Liki lokki, Karkidaki.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Phyllanthus euwensii Bold.
Euphorbiaceae

b Bloempjes anders 187

187 a Bloemen in een tros of kort ineengedrongen tros; 6-slippig bloemdek en 9 meeldraden. Mannelijke plant.

Zie de beschrijving onder 68b.

Manguel di sabana.

Curaçao. Fig. 32

Ruprechtia coriacea Karst.

Polygonaceae

b Bloemen in trossen; 5-slippig bloemdek en 8 meeldraden, die onder tot een ring vergroeid zijn.

Zie de beschrijving onder 69a.

Bèshi di kalakuna, Dreifi shimarón, Kamalia, Kamari, Manguel di sabana, Palu di lamán, Red manguel.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 16

Coccoloba diversifolia Jacq.

Polygonaceae

188 a Bloempjes in zeer lichtlila tot bijna witte bloemhoofdjes staand.

Zie de beschrijving onder 171b.

Curaçao.

Pluchea odorata Cass.

Compositae

b Bloemen niet in bloemhoofdjes staand 189

189 a Bloem groenigwit, aan de top steenrood, het vruchtbeginsel en de zeer kleine meeldraden staan aan de top van een lange steel die zeer ver buiten de bloem uitsteekt.

Een hoge heester met slap overhangende stengels waarvan de jonge stengels dicht-viltig behaard zijn; de dichtbehaarde, eivormige, 5-15 cm lange en 4-10 cm brede bladeren hebben een gekartelde of dubbel-gekartelde rand; de 2,2 cm lange bloemen staan in trosvormige bloeiwijzen in de bladoksel, zij hebben een dicht bruinig-behaarde, iets opgeblazen kelk met 5 slippen, een 5-bladige bloemkroon en een langwerpige, 4,5 cm lange, 5-hokkige vrucht, welke overlangs gegroefd is. (De plant komt in enkele exemplaren op de Christoffelberg voor).

Curaçao.

Helicteres carthaginensis Jacq.

Sterculiaceae

b Bloem roodpaars, 5 meeldraden.

Een 60-200 cm hoge heester met grijsbehaarde 2,5-7,5 cm lange en 1-5 cm brede bladeren, die een gekartelde rand

hebben; de bloemen, met een doorsnede van 1 cm, staan in schermachtige trossen in de bladoksel, zij hebben een vergroeide 5-slippige kelk en een 5-bladige bloemkroon; de vrucht is een 5-delige doosvrucht met 5 vleugels.

Basora corrá, Betonika.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Melochia tomentosa** L.

Sterculiaceae

c Bloemen geel, wit of groen 190

190 a Bloem geel 191

b Bloem wit 199

c Bloem groen 211

191 a Bloemen in gedrongen, kluwenvormige bloeiwijzen in de bladoksel staand.

Een heesterachtige plant met dichtviltig behaarde twijgen en dichtbehaarde, dik aanvoelende, ovale tot langwerpige, 2,5-3,5 cm lange en 1-1,5 cm brede bladeren, die een gezaagde rand hebben; de 5 mm lange bloempjes hebben een buisvormige kelk met 5 slippen, een 5-bladige bloemkroon en 5 meeldraden die tot een buis vergroeid zijn; de pyramidevormige vrucht is 3 mm lang.

Yerba di leba.

Curaçao, Bonaire. **Waltheria americana** L.

Sterculiaceae

b Bloemen niet in kluwenvormige bloeiwijzen staand .. 192

192 a Eerste bloem alleen in de bladoksel, later de bloemen zeer dicht opeen aan het eind van de stengel of in een eindelingse schijnaar.

Een plant van 30-80 cm hoogte, waarvan de stengels bezet zijn met sterharen; de langgesteelde, breed-eironde, behaarde bladeren zijn 2-6 cm lang en 1,5-5 cm breed; de bloeiwijze begint met 1 bloem in de oksel van de bovenste bladeren, daarna krijgt men een groep opeen gedrongen bloemen, die uitgroeit tot een lange, dichte schijnaar; de gele bloem is ongeveer 2 cm in doorsnede, heeft een 3-bladige bijkelk, een vergroeide kelk met 5 slippen en 5 bloemkroonbladeren.

Yerba ia, Yerba grawatadó, Lelekó.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Malvastrum spicatum A.Gray

Malvaceae

b Bloemen anders geplaatst 193

193 a Bloem alleen in de bladoksel staand. (Er is één geval, waarin de bloemen alleen of met 2-3-tallen staan, maar dan niet in de bladoksel, zie dan onder 196b) 194

b Bloem niet alleen staand 197

194 a Bloem groter dan 2 cm in doorsnede 195

b Bloem kleiner dan 2 cm in doorsnede 196

195 a Meeldraden niet vergroeid.

Een heesterachtige plant met ovale tot elliptische of lancetvormige, grof-gekartelde, 2,5-7 cm lange en 1-4 cm brede bladeren, die aan weerszijden van de bladvoet een lichtgekleurde klier hebben; de bloemsteel is vergroeid met de korte bladsteel; de bloem heeft een doorsnede van 3-4 cm, is geel of geel met aan de binnenzijde een donkerpaarse vlek, zij bezit een vergroeide kelk met 5 slippen, 5 bloemkroonbladeren en 5 meeldraden. (De bloemen zijn om 12 uur verwelkt).

Curaçao. Fig. 5

Turnera ulmifolia L.
Turneraceae

b Meeldraden met de stijl vergroeid.

Een iets heesterachtige, geheel kort en dicht behaarde, tot 1 m hoge plant met langgesteelde, ongeveer ronde bladeren, die 4-12 cm lang en breed zijn en waarvan de rand onregelmatig getand is; de gele bloem met donkerrood hart heeft een doorsnede van 3-4 cm, zij bezit een schotelvormige kelk met 5 slippen en 5 bloemkroonbladeren; de vrucht is tot 18-hokkig. (De bloem gaat omstreeks 3 uur in de namiddag open).

Tres or.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 85

Abutilon hirtum Sweet
Malvaceae

196 a Bloemen in bladoksel staand.

Een heesterachtig plantje met elliptische tot lancetvormige, 2,5-4,5 cm lange en 1-1,5 cm brede bladeren, die een scherp gezaagde rand hebben; de lichtgele bloemen hebben een doorsnede van ongeveer 1,5 cm, zij bezitten een 5-slippige kelk en 5 bloembladen met zeer scheve top.

Curaçao.

Sida acuta Burm.
Malvaceae

b Bloemen niet in bladoksel staand.

Een heesterachtige plant met elliptische tot lancetvormige, 3-6 cm lange en 1-2 cm brede bladeren, die een scherp gezaagde rand hebben en een spits toelopende top; de heldergele bloemen hebben een diameter van ongeveer 1 cm, zij bezitten een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en veel gele meeldraden; de rolronde vrucht is 5-10 cm lang en 2 mm dik en springt met 3 kleppen open.

Curaçao, Bonaire.

Corchorus orinocensis H.B.K.
Tiliaceae

197 a Vele meeldraden met de stijl vergroeid 198

b Vele meeldraden niet met de stijl vergroeid.

Een heestertje dat dikwijls liggende twijgen heeft (op Bonaire komen van dezelfde soort tot meer dan 2 m hoge, ijle heesters voor), die bruin-viltig behaard zijn; de zachtviltig behaarde bladeren zijn 1-2,5 cm lang en 0,6-1,5 cm breed; de gele bloemen staan in een armbloemige tros, zij hebben een 5-bladige, behaarde kelk en 5 bloemkroonbladeren; de vrucht is een langgerekte rolronde doosvrucht die met 3 of 4 kleppen openspringt en dicht bezet is met wollige papillen.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Corchorus hirsutus L.
Tiliaceae

198 a Bloemen met een klein aantal (soms alleen) in de bladoksel staand.

Een heesterachtige plant welke zeer kort, dicht, grijsachtig behaard is; de bladeren zijn kort grijsachtig behaard, 2-6,5 cm lang en 2-5 cm breed, en hebben een onregelmatig gezaagde rand; de bleekgele bloem is 1-1,2 cm in doorsnede, zij heeft een diep gedeelde kelk met 5 slippen en 5 bloemkroonbladeren; de 5 mm grote doosvrucht springt met 5 kleppen open. (Op Aruba komen enige exemplaren voor, die lang behaarde stengels hebben en bloemen met een doorsnede van 2 cm op een tot 3,2 cm lange steel).

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Bastardia viscosa H.B.K.
Malvaceae

b Bloemen in meer of minder schermachtige, langgesteelde pluimen, in de bladoksel staand.

Een vrij hoog opgroeiende heesterachtige plant, welke dicht en zacht behaard is en zeer lang gesteelde zachtbehaarde bladeren heeft, 5-11 cm lang en 5-10,5 cm breed, die een grof onregel-

matig gekartelde rand hebben; de bloem is tot 1,8 cm in doorsnede, zij heeft een schotelvormige kelk met 5 slippen en 5 bloemkroonbladeren; de vrucht is een 6-delige deelvrucht, waarvan elk deel in 2-3 tanden eindigt.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Abutilon umbellatum Sweet
Malvaceae

199 a Bloemen in bolvormige bloeiwijzen.

Een heester met zeer ruw aanvoelende twijgen die soms zeer lang worden en dan steun zoeken; de ruw behaarde, grof getand-gezaagde bladeren zijn eivormig tot driehoekig, 1,5-10 cm lang en 1-6 cm breed; de witte bloempjes hebben een buisvormige kelk met 5 slippen, een vergroeide 5-7 mm lange bloemkroon met 5, een weinig teruggeslagen, slippen en 5 meeldraden; de vrucht is een rode bes van 5 mm doorsnede.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Cordia globosa H.B.K.
Boraginaceae

b Bloemen niet in bolvormige bloeiwijzen 200

200 a Bloem alleenstaand 201

b Bloem niet alleenstaand 204

(Is het een hoge heester en heeft de witte bloem een bloemdek, zie dan onder 210b).

201 a Meeldraden talrijk, met de stijl vergroeid 202

b Meeldraden 5, niet vergroeid.

Een kleine, of tamelijk hoog opgroeiende, heesterachtige plant, die geheel zacht behaard is, met kortgesteelde, eivormige, 1,5-6 cm lange en 1-3,5 cm brede bladeren, die een gekartelde rand hebben: de witte bloemen, met gelige adertjes, 1,5 cm in doorsnede, hebben een schotelvormige kelk met 5 slippen en een 5-bladige bloemkroon; de bolvormige, behaarde doosvrucht is 5-7 mm in doorsnede en springt met 3 kleppen open.

Curaçao, Bonaire. Fig. 77

Piriqueta ovata Urb.
Turneraceae

202 a Bloem met 9-11-bladige bijkelk. (Onder de kelk zitten nog 9-11 kelkachtige bladeren).

Een heesterachtige plant met driehoekige tot elliptische bladeren, die soms zijlobben hebben en 2,5-6 cm lang en 1,5-3 cm breed zijn (de 3-lobbige bladeren tot 6 cm), met een

onregelmatig scherp gezaagde rand; de bloem heeft een doorsnede van 2-2,5 cm, een vergroeide kelk met 5 slippen, 5 bloemkroonbladeren en veel meeldraden die met de stijl vergroeid zijn; de vrucht is een bolvormige doosvrucht van 7-10 cm doorsnede, die met 5 kleppen openspringt. (Deze plant wordt op Curaçao en Aruba gekweekt, heeft dan rode bloemen en heet Rosita).

Rosita (gekweekte vorm).

Curaçao. **Hibiscus brasiliensis** L.

Malvaceae

b Bloem zonder bijkelk 203

203 a Blad en bloem kort gesteeld.

Een laag heesterachtig plantje met eivormige tot lancetvormige, tot 4,5 cm lange en 2,5 cm brede bladeren, die een gekarteld-gezaagde rand hebben; de witte bloem, tot 1,7 cm groot, heeft een diep 5-delige kelk, 5 bloemkroonbladeren en veel meeldraden die met de stijl vergroeid zijn. Fig. 83

Curaçao, Bonaire. **Sida jamaicensis** L.

Malvaceae

b Blad en bloem tamelijk lang gesteeld.

Een heesterachtige plant met dunne, grijsachtig behaarde stengels en 3-5 cm lange en 2,5-3(-5) cm brede, beiderzijds behaarde bladeren met gekartelde rand; de bloem, 1,3-1,5 cm in doorsnede, staat op een lange, dunne, behaarde steel, heeft een komvormige kelk met 5 slippen, een 5-bladige bloemkroon en vele meeldraden die met de stijl vergroeid zijn; de vrucht is sterk opgeblazen. (De bloem gaat in de namiddag open. Zeldzaam).

Curaçao. **Gayoides crispum** (L.) Small

Malvaceae

204 a Bloemen meestal met tweetallen in de bladoksel, wit.

Een tot 1,5 m hoog wordende, zeer spaarzaam behaarde plant; de spatelvormige bladeren zijn 1,5-5(-12) cm lang en 0,7-1,5 (-4) cm breed en, behalve bij de voet, zeer scherp gezaagd; de ongeveer 1 cm lange bloemen staan met 2- soms 3-tallen in de bladoksel, zij hebben een vergroeide 5-slippige kroon en 4 meeldraden.

Tanchi.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Capraria biflora** L.

Scrophulariaceae

b Bloemen niet met tweetallen in de bladoksel 205

205 a Bloemen in een onvertakte bloeiwijze, een aar of een tros staand 206

b Bloempjes in kleine trosjes staand, die samen een eindstandige pluim vormen; blad met doorzichtige puntjes.

Een hoge, iets boomachtige heester; de eivormige tot 4 cm lange en 2-2,5 cm brede bladeren bezitten een zwak gekartelde rand; de bloempjes, 7 mm breed, hebben een vergroeide kelk met 4 lobben, 4 bloemkroonbladeren met een naar binnen gebogen top, 8 meeldraden en een oranje vruchtbeginsel. (Zeldzaam).

Curaçao, Bonaire.

Amyris simplicifolia Karst.
Rutaceae

206 a Bloemen in bundeltjes of met enkele bij elkaar in de bladoksel 208

b Bloemen in een tros, de vrouwelijke onderaan, de mannelijke bovenaan 207

c Bloemen in een aar.

Een 0,3-2,5 m hoge heester met bijna zwarte twijgen; de kortgesteelde bladeren zijn elliptisch tot lancetvormig, 4-9 cm lang en 1,5-3,5 cm breed en hebben een zwak gekartelde rand; de 5 mm lange witte bloemen staan dicht opeen langs de bloeias, zij hebben een buisvormige kelk met 5 tanden, een buisvormige bloemkroon met 5 teruggeslagen slippen en 5 meeldraden; de vrucht is een rode bes van 5 mm lengte.

Basora pretu, Karishuri.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 79

Cordia cylindrostachya R. & Sch.
Boraginaceae

207 a Bladrand bezet met kleine tandjes die dicht bij elkaar of ver van elkaar staan, blad meestal dicht behaard.

Zie de beschrijving onder 183b.

Welisali.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 78

Croton flavens L.
Euphorbiaceae

b Bladrand onregelmatig gekarteld, blad helder groen.

Een heestertje met lichtbruine twijgen en langgesteelde, onregelmatig gekartelde, 3,5-5,5(-8) cm lange en 2-4 cm brede bladeren; de vrouwelijke bloemen hebben een diep 5-delige kelk en 3 witte stijlen; de mannelijke bloemen

hebben een 5-delige kelk, 5 witte bloemkroonbladeren en ongeveer 12 meeldraden; de vrucht is ongeveer 5 mm lang.
Curaçao.

Croton curassavica Bold.
Euphorbiaceae

208 a Meeldraden duidelijk met stijl vergroeid 209
b Meeldraden niet met stijl vergroeid 210

209 a Blad iets hartvormig tot driehoekig.
Een kleine heesterachtige plant met 1-4,5 cm lange en 0,6-3 cm brede bladeren die een gekartelde rand hebben; de witte bloemen, met een doorsnede van 1,5 cm, staan met 1-3 in de bladoksel, zij hebben een vergroeide kelk met 5 slippen en een 5-bladige bloemkroon; de vrucht wordt omsloten door de kelk.
Yerba di fuku.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Sida spinosa L.
Malvaceae

b Blad lijn-lancetvormig.
Een klein, dikwijls onvertakt, heesterachtig plantje met 0,5-4 cm lange en 0,3-1 cm brede bladeren, die een gekartelde rand hebben; de witte bloemen, met een doorsnede van 9 mm, staan met enkele bijeen in de bladoksel en hebben een kantig trechtervormige kelk met 5 slippen en 5 bloemkroonbladeren.
Basora di pleinchi, Funfun homber.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Sida salviaefolia Presl
Malvaceae

210 a Bladrand zwak gekarteld, bladoppervlak onbehaard.
Een hoge heester, soms een klein boompje, met ovale tot elliptische, 4,5-10 cm lange en 2-5 cm brede bladeren; de witte, iets groenige bloemen staan in bundeltjes, zij hebben een wisselend aantal (7-9) kelkbladeren, geen bloemkroonbladeren en 16-24 meeldraden; de vrucht is een bolvormige, vlezige, openspringende vrucht, die van binnen roodoranje is, 3-3,5 cm in doorsnede. (Naar men zegt: giftig!).
Palu di Bonaire, Geelhout, Guayba baster, Palu di veneno.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 30
Casearea tremula Wright
Flacourtiaceae

b Bladrand bezet met kleine tandjes, bladonderzijde dicht-viltig behaard.

Een heester waarvan de jonge twijgen roestbruin behaard zijn; de bladeren zijn langwerpig tot elliptisch, 3,5-11,5 cm lang en 1,5-4,5 cm breed; de witte bloemen alleenstaand of in bundeltjes, zij hebben een diameter van 1,5-2 cm, geen bloemkroon, maar een klok-buisvormige kelk met 5 slippen en 10-12 meeldraden die tot een buis vergroeid zijn; de vrucht is langwerpig, ongeveer 2 cm lang, en springt open met 3-4-5 kleppen die aan de binnenzijde rood zijn; de zaden zijn door een geel moes (arillus) omgeven.

Curaçao, Bonaire. **Samyda dodecandra** Jacq.
Flacourtiaceae

211 a Bloem tweeslachtig 212
b Bloem eenslachtig 213

212 a Blad aan voet en top afgerond.
Zie de beschrijvivng onder 81a.
Curaçao, Bonaire.

Fig. 17
Maytenus versluysii Bold.
Celastraceae

b Blad aan voet en top spits toelopend.
Zie de beschrijving onder 81b.
Bonaire. **Maytenus sieberiana** Kr. & Urb.
Celastraceae

213 a Blad duidelijk behaard 214
b Blad niet duidelijk behaard 215

214 a Mannelijke en vrouwelijke bloemen op een gemeenschappelijke bloeias, onderaan enkele vrouwelijke en bovenaan de zeer kleine mannelijke bloemen.

Een tot 1 m hoog opgroeiende heester met zachtbehaarde stengels en tamelijk langgesteelde bladeren die eivormig zijn, 2,5-4,5(-11) cm lang en 1,5-2,5(-8) cm breed, en een grof gekartelde rand hebben; de mannelijke bloemen staan in bundeltjes op de algemene bloeias, de vrouwelijke hebben een kraagvormige kelk en een vruchtbeginsel met 3 stijlen die in bundeltjes draadvormige stempels uitlopen.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Acalypha cuspidata Müll.-Arg.
Euphorbiaceae

b Mannelijke en vrouwelijke bloemen in verschillende bloeiwijzen, dus niet op dezelfde bloeias.

Een tot 2 m hoog opgroeiende heester met dunne twijgen; de eivormige tot lancetvormige bladeren, 1-9 cm lang en 0,5-6,5 cm breed, hebben een iets hartvormige voet, een spitse top en een getand-gezaagde rand; de zeer kleine vrouwelijke bloemen hebben een 5-bladige kelk en 3 stijlen, die elk weer tot bijna aan de basis gespleten zijn; de 2,4 mm grote vruchtjes zijn papilachtig behaard en driedelig ingesnoerd.

Curaçao.

Acalypha villosa Jacq.
Euphorbiaceae

215 a Plant met mannelijke en vrouwelijke bloemen op dezelfde bloeias.

Een heestertje met kortgesteelde lancetvormige bladeren, die zo goed als gaafrandig zijn, en grotere bladeren die kort maar duidelijk scherp gezaagd zijn, 1-5,5 cm lang en 0,6-2,2 cm breed; de mannelijke bloemen zijn 4 mm groot, zij hebben een 5-bladige kelk, 5 witte bloemkroonbladeren en 10 meeldraden die tot een buis vergroeid zijn; de vrouwelijke bloem is als de mannelijke, doch zonder meeldraden en mèt vruchtbeginsel.

Curaçao, Aruba.

Argithamnia candidans Sw.
Euphorbiaceae

b Plant met alleen mannelijke, of alleen vrouwelijke bloemen.

Een heestertje met kortgesteelde, enigszins leerachtige, elliptische, 3-6 cm lange bladeren, die een gezaagde rand hebben; de mannelijke bloemen staan in 3,5 cm lange bloeiwijzen, zij zijn 2 mm groot en haardun gesteeld, hebben een 2-3-4-bladig bloemdek en 6-9 meeldraden, 6 bloempjes worden door één schutblad omgeven; de vrouwelijke bloemen staan in korte, kluwenvormige bloeiwijzen en hebben een dik driebladig bloemdek.

Curaçao, Bonaire.

Bernardia corensis Müll.-Arg.
Euphorbiaceae

216 a Plant bestaat uit gele, geelrode, bruinachtige of witte, draadvormige stengels, die op andere planten groeien .. 217

b Plant bestaat uit iets kegelvormige geledingen, niet op andere planten.

De geledingen zijn 3-8 mm lang, aan de onderzijde bolvormig versmald; de tweeslachtige bloempjes staan in uithollingen van de as en zijn verenigd tot aarvormige bloeiwijzen. (De plant groeit in of nabij zout water en is dikwijls rood gekleurd).

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 48

Salicornia ambigua Michx
Chenopodiaceae

217 a Stengels wit; bloempjes in aren.

Een parasitisch levende plant die zich door middel van zuigwortels (haustoria) aan andere planten vasthecht; de bladeren zijn gereduceerd tot zeer kleine schubben; de witte bloempjes staan in aren; het buisvormig bloemdek heeft 5 slippen; er zijn 9 volkomen meeldraden; de vrucht is bolvormig en omsloten door het vlezige bloemdek. (Zeer zeldzaam).

Curaçao.

Cassytha filiformis L.
Lauraceae

b Stengels niet wit; bloempjes in kluwenvormige bloeiwijzen 218

218 a Bloem bijna niet of zeer kort gesteeld; kelk met 5 stompe lobben.

Een witte bloem met een buisvormige bloemkroon die iets boven de kelk uitsteekt, terwijl de 5 korte lobben afgerond zijn.

Hilu di diabel, Aletria di mondi, Amor di neguer.
Curaçao, Bonaire.

Fig. 123

Cuscuta americana L.
Cuscutaceae

b Bloem anders 219

219 a Bloem duidelijk 2-3 mm lang gesteeld; kelk tot over de helft ingesneden, slippen driehoekig en spits.

Een witte bloem met een kroesvormige en enigszins opgezwollen bloemkroon.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Cuscuta arvensis Beyr.
Cuscutaceae

b Bloem zeer kort gesteeld; 5 losse kelkblaadjes met een zeer spitse top, enigszins omgebogen.

Een witte bloem met een buisvormige bloemkroon met 5 spitse tanden. (Vermeld door Boldingh, maar niet door schrijver gevonden).
Curaçao, Bonaire.

Cuscuta partita Choisy
Cuscutaceae

220 a Varen 221

De eigenlijke stengel is een wortelstok, verborgen in de grond. Bij de jonge bladeren is de top opgerold. Aan de onderzijde der bladeren vindt men bruine hoopjes; dit zijn groepen zeer kleine sporangiënhoopjes. Zij zitten langs de bladrand, langs de nerven of over geheel het blad verspreid. In één geval staan de sporendoosjes aan de top van lange stelen, die uit de voet van het onderste bladpaar ontstaan. *Lisumbein.*

b Geen varen 226

221 a Blad veervormig samengesteld 222

b Blad handvormig samengesteld.

Een klein varentje met tot 25 cm lange glanzend-donkerrode bladstelen en een handvormig gedeelde bladschijf; de delen van het blad zijn weer in lijnvormige slippen verdeeld; de sporangiënhoopjes zijn lijnvormig verenigd langs de bladrand en gedeeltelijk door de omgeslagen bladrand bedekt. (Komt voornamelijk op de Christoffelberg voor, aan de Savonetkant op ongeveer 250-300 m hoogte).
Curaçao, Bonaire.

Doryopteris concolor (Langsd. & Fisch.) Kuhn

222 a Blad eenmaal geveerd 223

b Blad tweemaal geveerd 225

223 a Blad veel langer dan 5 cm; sporangiënhoopjes niet aan top van steel staand 224

b Blad 5 cm of minder lang; sporangiënhoopjes aan top van lange steel staand.

Een klein, tot 15 cm hoog opgroeiend varentje, met tot 4 cm lange bladeren; de 1,5 cm lange bladslippen zijn niet tegenoverstaand, gedeeld en gezaagd; aan de voet van het onderste paar ontstaat een tot 8 cm lange stengel, aan de top daarvan staat een tamelijk lange tros met zeer veel sporangiënhoopjes. (Tot nog toe alleen gevonden op het pad, dat van Savonet naar de top van de Christoffelberg leidt, en op een heuvel bij Pos Kayuda).

Curaçao. Fig. 115

Anemia hirsuta Sw.

Schizaeaceae

224 a Blaadjes ongesteeld, met langs de bladsteel aflopende voet; sporangiënhoopjes in 1 of 2 rijen langs de middennerf staand.

Een tamelijk grote varen met dikke, dicht bruinbehaarde wortelstok; de eenmaal veervormig samengestelde bladeren kunnen tot 1 m lang worden, maar zijn meestal kleiner; de 10-20 cm lange bladslippen lopen langs de bladsteel af; de grote, lichtbruine sporangiënhoopjes liggen in 1 of 2 rijen tamelijk dicht langs de hoofdnerf van de bladslippen. (Komt voor op de top van de Christoffelberg).

Lisumbein.

Curaçao. Fig. 92

Polypodium aureum L.

Polypodiaceae

b Blaadjes zeer kortgesteeld, niet langs de bladsteel aflopend; sporangiënhoopjes langs de bladrand staand.

Een tamelijk grote varen met bladeren die tot 80 cm of meer lang worden en eenmaal veervormig zijn samengesteld; de lancetvormige blaadjes, die niet tegenover elkaar staan, zijn zeer kort gesteeld, 4-11 cm lang, zij hebben een 2 cm brede, iets scheve voet, die aan de naar boven gerichte kant iets geoord is; de rand is dubbel gezaagd; de sporangiënhoopjes staan dicht bij de bladrand. (Deze varen wordt veel gekweekt en is op de Piedra mulina, op de Christoffelberg, in het wild aangetroffen).

Lisumbein.

Curaçao. Fig. 95

Nephrolepis biserrata Schott

Polypodiaceae

225 a Bladsteel zwart.

Een klein varentje met glimmend zwarte bladstelen en tweemaal geveerde bladeren; de sporangiënhoopjes staan langs

de rand van de bladslippen. (Vooral te vinden op beschutte plaatsen boven aan de rand van de kalkrotsen).

Curaçao, Bonaire.

Fig. 93

Cheilanthes microphylla Sw.
Polypodiaceae

b Bladsteel zeer lichtbruin.

Een klimmende varen met tot enige meters lange bladeren; de blaadjes van de eerste orde gevorkt, blaadjes van de tweede orde geveerd met afwisselende, gesteelde, handdelige blaadjes met verlengde middelste en 4-6 kortere, zijdelingse slippen en een fijn gezaagde rand. (Te vinden op de heuvels van Knip).

Curaçao.

Lygodium polymorphum (Cav.) H.B.K.
Schizaeaceae

226 a Kruid een waterplant 227

Met waterplant is bedoeld een plant, die onder water (ondergedoken) groeit, die op het water drijft of voor het grootste gedeelte boven het water uitsteekt. Men kan deze planten ook dikwijls vinden in modderige oevers langs tankies en rooien.

b Kruid geen waterplant 245

227 a Plant met duidelijke stengel (geen bloemsteel) die boven het water uitsteekt en bezet is met bladeren 237

b Plant anders 228

228 a Blad geheel of voor het merendeel ondergedoken 229

b Blad op het water liggend of er boven uitstekend, of klein, losdrijvend plantje 232

229 a Blad ongeveer 1 mm breed 230

b Blad breder dan 1 mm 231

230 a Vruchtbeginsels 4 of meer; de kleine vruchtjes op ongeveer 1 cm lange steeltjes.

Het blad is ongeveer 10 cm lang; de bloemen hebben geen bloembekleedselen, 2 meeldraden.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Ruppia maritima L.
Potamogetonaceae

b Vruchtbeginsels 2, door schedeachtige schutbladen omgeven.

Het blad is 6-11 cm lang; de bloemen hebben geen bloembekleedselen, 2 meeldraden. (Vermeld door Boldingh maar niet door schrijver teruggevonden).
Curaçao.

Cymodocea manatorum Aschers.
Potamogetonaceae

231 a Blad ongesteeld, 1-3 cm lang en 0,1-0,2 cm breed; mannelijke bloem met 1 meeldraad.

Een ondergedoken waterplant met dunne stengels en lijnvormige bladeren, die een enigszins stengelomvattende voet hebben en aan weerszijden voorzien zijn van ongeveer 40 kleine tanden; de bloemen zijn eenslachtig en bestaan uit 1 stamper en 1 meeldraad, zij hebben geen bloembekleedselen en staan in de bladoksel.
Curaçao.

Najas guadalupensis (Spreng.) Morong
Najadaceae

b Blad 5 mm lang gesteeld, 1-2 cm lang en 0,4-0,7 cm breed; mannelijke bloem met 3 meeldraden.

De dunne stengels hebben op grote afstand van elkander geplaatste, dunne, langwerpige bladeren, die duidelijk 3-nervig zijn; aan de voet van de bladeren staan vliezige, schubvormige blaadjes. (Vermeld door Boldingh maar niet door schrijver teruggevonden).
Curaçao.

Halophila baillonis Aschers.
Hydrocharitaceae

c Blad ongesteeld, 15 cm of meer lang en 1 cm breed; mannelijke bloem met 6 meeldraden.

De wortelstok en de stengeldelen zijn dicht bezet met bladresten; de bladeren zijn breed-lijnvormig en zijn in armoedige rozetten geplaatst; de mannelijke bloem is wit.
Yerba di kania.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Thalassia testudinum Sol.
Hydrocharitaceae

232 a Plantje los drijvend 233
b Plant in grond wortelend, blad drijft of steekt boven water uit 234

233 a Plantje een bladvormig stengeltje van 1-2 mm lengte en breedte, met 1 worteltje.

De eenslachtige bloemen bestaan uit 1 meeldraad en 1 stamper.

Curaçao, Bonaire.

Lemna paucicostata Hegelm.
Lemnaceae

b Plantje een stengeltje van 5-8 mm lengte en 3-5 mm breedte, zonder worteltje. (Vermeld door Boldingh maar niet door schrijver teruggevonden).

Curaçao.

Wolffia punctata Gris.
Lemnaceae

234 a Blad groot en drijvend; bloem groot, wit of lichtlila.

De langgesteelde, schildvormige, dikke, ronde of ovale bladeren zijn 15-45 cm lang en tot 40 cm breed, aan de onderkant springen de nerven zeer sterk uit en vormen een grof netwerk; de bloemen staan alleen op een dikke steel, ze zijn 10 cm in doorsnede, zij hebben vele bloembladen, veel meeldraden en een groot aantal vruchtbeginsels; de zaden rijpen onder water.

Leli di awa.
Curaçao, Bonaire.

Nymphaea ampla DC.
Nymphaeceae

b Blad en bloem anders 235

235 a Blad samengesteld, 4 blaadjes aan de top van de steel, drijvend of boven water uitstekend.

Een watervarentje met lange kruipende, dunne wortelstok; de ongeveer 2 cm grote blaadjes drijven op het water of steken er boven uit; bij het terugtrekken van het water groeit het plantje in de modder; de sporangiën zitten in iets langwerpige, bolvormige doosjes.

Bonaire.

Marsilia ernesti A. Br.
Marsiliaceae

b Blad enkelvoudig, ver boven het water uitstekend 236

236 a Blad 10-15 cm lang en breed; bloemen in grote, ijle pluimen, wit.

De bladeren zijn zeer langgesteeld; de bloemen staan in pyramidevormige pluimen, zij hebben 3 kelkachtige en 3 bloemkroonachtige bladeren, 12 of meer meeldraden en een

groot aantal vruchtbeginsels. (De jonge plant gelijkt in het geheel niet op de volwassen plant, zij is ondergedoken en bestaat uit smalle lijnvormige bladeren).

Curaçao, Bonaire.

Echinodorus cordifolius Gris.
Alismaceae

b Blad 1-5 cm lang; bloem lilablauw met lichte vlek, tamelijk groot.

Een waterplant die in het water of in de modder groeit met tot 20 cm lange bladstelen; de bloeiwijze bestaat uit 1 bloem met een 2-6 cm lang bloemdek, waarvan het buisvormig gedeelte 1-4 cm lang is, de 6 lobben worden tot 3,5 cm in doorsnede; er zijn 3 meeldraden; de vrucht is een doosvrucht met grijzige zaadjes.

Bonaire.

Heteranthera limosa (Sw.) Willd.
Pontederiaceae

c Blad meer dan 100 cm lang; bloempjes in cylindervormige bloeiwijze op een lange steel.

Een waterplant met dikke wortelstok en vlezige aan één zijde afgeplatte bladeren, die 1-2 m lang zijn en 1 cm breed; de vrouwelijke bloempjes staan in een zeer dichte, bruine cylinder op een meer dan 1 m lange stengel, daar boven staan de mannelijke bloempjes in een smalle cylinder, deze twee cylinders zijn gescheiden door een 6 cm lang stengeldeel.

Curaçao. Fig. 116

Typha angustifolia L.
Typhaceae

237 a Bladeren samengesteld 238

b Bladeren enkelvoudig 239

238 a Blad eenmaal geveerd.

Zie de beschrijving onder 91a.

Curaçao, Bonaire. Fig. 44

Sesbania bispinosa Steud.
Papilionaceae

b Blad tweemaal geveerd.

Zie de beschrijving onder 91b.

Curaçao, Aruba. Fig. 46

Neptunia plena Benth.
Mimosaceae

239 a Bloemen in bloemhoofdjes.

Zie de beschrijving onder 314b.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Eclipta alba Hassk.
Compositae

b Bloemen niet in bloemhoofdjes 240

240 a Bloem geel, met 4 losse bloemkroonbladeren.

Zie de beschrijving onder 425b.

Curaçao, Bonaire.

Jussieua erecta L.
Oenotheraceae

b Bloem niet geel 241

241 a Blad scherp gezaagd en daarbij bloem niet blauw of paarsblauw.

Een dicht bij het water groeiend plantje met tot 3 cm lange en tot 1,3 cm brede bladeren, die kortgesteeld zijn en een (tot de stengel) aflopende bladvoet hebben; de witgroene tot lila-achtige bloempjes staan op korte steeltjes in de bladoksel, zij hebben een doorsnede van 3 mm en bezitten een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden; de vrucht is bolvormig en bevat vele lichtbruine zaadjes.

Bonaire.

Bergia capensis L.
Elatinaceae

b Blad en bloem niet tegelijk deze kenmerken 242

242 a Bloem rood tot roodpaars 243

b Bloem niet rood tot roodpaars 244

243 a Bloemen staan op een zeer korte dikke steel in de bladoksel.

Zie de beschrijving onder 320a.

Curaçao.

Ammannia coccinea Rottb.
Lythraceae

b Bloemen staan op een zeer dunne steel in de bladoksel.

Een kruid dat in het water of vlak erbij groeit, met gaafrandige tegenoverstaande bladeren die 1-4 cm lang en 1-4 mm breed zijn; de bloemen zijn rood tot roodpaars, zij hebben een buisvormige kelk met 4 korte slippen, een 4-

bladige kroon en 4 meeldraden; de ronde doosvrucht bevat zeer vele kleine zaadjes.

Bonaire. **Ammannia auriculata** Willd.
Lythraceae

244 a Bloem met blauwe of blauwpaarse bloemkroon, alleenstaand in bladoksel.

Zie de beschrijving onder 323b.

Curaçao, Bonaire. **Stemodia durantifolia** Sw.
Scrophulariaceae

b Bloem zonder bloemkroon, maar met buisvormige groene kelk, met 3-tallen in bladoksel.

Zie de beschrijving onder 318a.

Mata comblés.

Curaçao, Bonaire. **Ammannia latifolia** L.
Lythraceae

245 a Kruid groeit op andere plant 246

(Is het een plant met zeer grote, elliptische, tot 50 cm lange bladeren en groenige bloemen in een bloeikolf, die wel eens op een boom voorkomt, zie dan onder 358a).

b Kruid groeit niet op andere plant 250

246 a Bladeren vormen een bolvormig geheel of staan in vogelnestjesvorm.

Het plantje bestaat uit een stengeltje en slechts enkele lijnvormige, grijs geschubde bladeren van 4-7 cm lengte, doch daar de plantjes in kolonies leven vormen ze bolvormig verwarde massa's, waar de bloemstelen ver buiten uitsteken; de bloempjes zijn lichtpaars en hebben 3 kelkachtige en 3 kroonachtige bladeren; de openspringende spoelvormige vrucht bevat vele zeer kleine zaden, die voorzien zijn van lang zaadpluis.

Bàrba di cadushi, Mari di palu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 99
Tillandsia recurvata L.
Bromeliaceae

b Bladeren vormen geen bolvormig geheel en staan ook niet in vogelnestjesvorm 247

247 a Bladeren staan in een rozet 248

b Bladeren staan niet in een rozet 249

248 a Bloemen witachtig, groenigwit of rood; bloeiwijze tamelijk wijd vertakt.

Er zijn 2 vormen (vooral op Curaçao): een kleine, waarvan dikwijls meerdere of soms vele exemplaren bij elkaar staan en een grote vorm, die bijna altijd alleen staat. De vele, tot meer dan 60 cm lange bladeren van de grote soort vormen een regelmatig, groot rozet; de bloeiwijze staat rechtop, kan meer dan 1 m lang worden en is tamelijk sterk vertakt; de bloemen zijn witachtig tot groenigwit. De kleinere soort heeft weinig bladeren, die 12-40 cm lang zijn, en een weinig vertakte, meestal schuin opgaande of overhangende bloeiwijze met witachtige tot rode bloemen. Beide vormen hebben bloemen met 3 kelkachtige en 3 bloemkroonachtige bladeren, die buisvormig gerangschikt staan, en 6 meeldraden; de spoelvormige openspringende vrucht bevat vele zaden die voorzien zijn van zaadpluis.

Tecu di palu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 96, 97

Tillandsia utriculata L.
Bromeliaceae

b Bloemen paars; bloeiwijze gelijkt op een speerpunt.

De 10-40 cm lange bladeren zijn, vooral aan de voet, sterk gootvormig en lopen in een zeer lange spitse punt uit; de ongesteelde bloemen staan zeer dicht opeen en worden voor het grootste gedeelte bedekt door grote schuitvormige schutbladen die elkaar gedeeltelijk overlappen, zij hebben 3 kelkachtige en 3 bloemkroonachtige bloembladen die buisvormig gerangschikt staan; de gehele bloeiwijze gelijkt wel iets op een speerpunt; de vrucht is een openspringende spoelvormige doosvrucht en bevat vele zaadjes, die van zaadpluis voorzien zijn. (Tot nu toe alleen op de Christoffelberg gevonden. Groeit ook op rotsen).

Curaçao. Fig. 98

Tillandsia fasciculata Sw.
Bromeliaceae

249 a Plant met grote kegelvormige schijnknol; bladen min of meer ovaal, plat.

Een epiphytische orchidee; de schijnknol vertoont 4 of meer ringen en is overlangs gegroefd, aan de top staan 2 of 3 dikke hard-leerachtige bladeren; de lila tot paarse bloemen staan in pluimen op een tot meer dan 1 m lange stengel, zij hebben 6 bloemdekbladeren, waarvan er 5 langwerpig zijn en de

zesde (de lip) breed is met 3 lobben, waarvan de rand franje-achtig is ingesneden.

Banana shimarón.

Curaçao, Bonaire. Fig. 90

Schomburgkia tibicinis Batem.

Orchidaceae

b Plant zonder schijnknol; bladen lijnvormig, op doorsnede bijna half cirkelvormig.

Een epiphytische orchidee met tot 15 cm lange en 1 cm brede bladeren; de tamelijk grote, witte bloemen staan met 1-5 op een 10-15 cm lange stengel; de 5 bloemkroonbladeren zijn lancetvormig, iets groenigwit, het zesde bloemdekblad (de lip) is breed hartvormig, wit, met soms kleine paarse stippen.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 91

Brassavola nodosa Lindl.

Orchidaceae

250 a Kruid met stekels op de stengels en de bladeren of met stekelvormige aanhangsels op de stengels 251

b Kruid zonder stekels op stengels en bladeren 259

251 a Kruid windend, stengel rijkelijk voorzien van brede, afgeplatte, weke, stekelvormige aanhangsels.

De langgesteelde, gaafrandige, hartvormige, 8-14(-23) cm lange en 6-9(-19) cm brede bladeren hebben aan de voet soms 2 lobben; de lichtpaarse, in de keel donkerpaarse bloemen zijn 7-8 cm lang, hebben 5 smalle kelkbladeren, een trompetvormige bloemkroon en 5 meeldraden; na de bloei zwelt de 4,5 cm lange bloemsteel op tot een kegelvormige, 8 mm dikke steel; de doosvrucht bevat 4 zaden. (De bloem gaat s' avonds open).

Cabuya di juana.

Curaçao, Bonaire. Fig. 107

Ipomoea muricata Jacq.

Convolvulaceae

b Kruid niet windend; stengels zonder afgeplatte, weke, stekelvormige aanhangsels 252

252 a Bladeren in een rozet 253

b Bladeren niet in een rozet 256

253 a Plant groot, met dikvlezige bladeren waarvan top eindigt in stevige stekel. Fig. 103, 104, 105, 106

Agave

Amaryllidaceae

De bladeren der agaven zijn 25-100 cm of meer lang; de bloeiwijzen zijn kandelabervormig op een 1-10 m lange stengel, met zeer vele rechtopstaande gele bloemen die een 6-slippig bloemdek en 6 meeldraden bezitten; de vrucht is een doosvrucht.

De volgende soorten komen in het wild groeiend voor:

Agave arubensis Humlnk, *Kuki'indjàn*, Aruba.
Agave boldinghiana Trel., *Kuki'indjàn, Kuki spaño, Pita*, Curaçao, Bonaire. (Fig. 104, 105).
Agave cocui Trel., *Pita*, Curaçao, Bonaire.
Agave karatto Mill., *Pita di tranqué*, Curaçao, Aruba, Bonaire.
Agave rutteniae Humlnk, Aruba.
Agave vivipara L., *Kuki'indjàn*, Curaçao, Aruba, Bonaire. (Fig. 103).

A. vivipara komt het meest in het wild voor; *A. karatto*, welke dikwijls in rijen bij wijze van afrastering wordt aangeplant, is, evenals *A. cocui*, misschien verwilderd.

b Plant anders 254

254 a Blad bijna overal even breed met plotseling toegespitste top, duidelijk gootvormig.

De bladeren zijn 50-100 cm lang en ongeveer 5 cm breed, de rand is met kleine stekels bezet. (Voor zover bekend is de plant nog nooit in bloei gezien op Curaçao; zij komt alleen nabij de top van de Christoffelberg voor en vermenigvuldigt zich door uitlopers).

Curaçao.

Fig. 126
cf. **Ananas comosus** (L.) Merrill
Bromeliaceae

b Blad aan basis het breedst, loopt langzaam in spitse punt uit, niet duidelijk gootvormig 255

255 a Blad hard-leerachtig; bloemen paars.

De 20-50 cm lange bladeren zijn langs de rand bezet met scherpe, haakvormig omgebogen stekels; in het hart van de plant ontstaat de afgeplatte, cirkelvormige bloeiwijze; vooral de in het centrum staande bladdelen worden in de bloeitijd helder rood gekleurd. (Een plant, die vooral in de heuvelachtige gedeelten voorkomt en daar, door de uitlopers, soms hele velden vormt).

Tecu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 94, 102
Bromelia lasiantha Willd.
Bromeliaceae

b Blad zeer dikvlezig, sappig, met langs de rand weke stekels; bloemen geel.

De tot 50 cm lange bladeren staan in een wortelrozet om een korte dikke stam, zij bevatten een grote hoeveelheid slijm; de gele bloemen staan in een dichte tros op een lange, meestal onvertakte steel, ze zijn 3 cm lang en hebben een buisvormig bloemdek met 6 slippen en 6 meeldraden; vrucht zetten schijnt de plant hier niet te doen. (Verwilderd).

Sentebibu, Aloë.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 127

Aloe vera L.
Liliaceae

256 a Blad 5-lobbig tot 5-delig.

Een kruidachtige plant met dikke stengels, 20-200 cm hoog, waarvan alle delen, tot zelfs de kelk, bezet zijn met scherpe stekelvormige brandharen; de langgesteelde bladeren zijn 6-16 cm in doorsnede; de helderwitte bloemen staan in sterk vertakte, schermachtige trossen; de mannelijke bloemen hebben een buisvormige kroon met 5 slippen en 8-10 meeldraden; de vrouwelijke bloemen hebben een 5-bladige bloemkroon; de ongeveer 1,3 cm lange vrucht is geheel bedekt met brandharen.

Bringamosa.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 110

Jatropha urens L.
Euphorbiaceae

b Blad anders 257

257 a Blad ongesteeld.

Een geel melksap bevattend kruid van 30-75 cm hoogte, met wit gevlekte en gemarmerde bladeren, 4-20 cm lang en 3-9 cm breed, die veervormig zijn ingesneden; de bladrand is getand, waarbij elke tand in een stekel eindigt; ook op de nerven komen stekels voor; de alleenstaande gele bloem is 4-6 cm in doorsnede, heeft 3 kelkbladeren, 4-6 kroonbladeren en vele meeldraden; de vrucht is een doosvrucht welke aan de top openspringt en zeer vele zwarte zaadjes bevat.

Chimichimi, Polbu shimarón.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 109

Argemone mexicana L.
Papaveraceae

b Blad gesteeld 258

258 a Blad onregelmatig gelobd; bloem groenig.

Een meestal geheel of gedeeltelijk neerliggend kruid, dat op stengels en bladnerven rijkelijk voorzien is van stekels; de langgesteelde, 1,5-5 cm lange en 1-3 cm brede bladeren hebben een scheve voet; de 1-3-bloemige bloeiwijze ontspringt uit de kanten van de stengel; de bloemen hebben een kelk met 5 slippen, een 5-bladige bloemkroon en 5 meeldraden met zeer korte helmdraden en zeer grote helmknoppen; de vrucht is een bes van 2 cm doorsnede en lijkt iets op een kleine patia.

Batata di zumbi, Patía di zumbi, Patía shimarón.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 108

Solanum argillicolum Dunal
Solanaceae

b Blad lancetvormig; bloem paars, zelden wit.

Een tot 50 cm hoog opgroeiend kruid, dat geheel bedekt is met korte, grijze haren; stengels en bladeren zijn bezet met dunne, bruine stekels; de bladeren, 2,5-8 cm lang en 1-2,5 cm breed, hebben een gegolfd-getande rand; de bloemen, met een doorsnede van 2-3 cm, staan in een kleine tros, zij hebben een 5-slippige kelk, een bijna vlak uitgespreide 5-slippige bloemkroon en 5 meeldraden; de vrucht is een gele bes welke ongeveer 1 cm groot is.

Curaçao.

Solanum elaeagnifolium Cav.
Solanaceae

259 a Bladeren in kransen of schijnbaar in kransen 260

b Bladeren niet in kransen 264

260 a Bladeren in 3-tallige kransen 262

b Bladeren in meer dan 3-tallige kransen 261

261 a Blad lijnvormig.

Een rechtopgroeiend of neerliggend kruid met vorkachtig vertakte stengels; de enkelvoudige, gaafrandige, lijnvormige bladeren zijn 1,3-1,6 cm lang en 1-2(-6) mm breed; de 4 mm grote witte bloempjes staan op 1 cm lange steeltjes in een klein aantal in de bladoksel, zij hebben een 5-bladig bloemdek en 3 meeldraden; de vrucht is een kleine doosvrucht welke met kleppen openspringt.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Mollugo verticillata L.
Aizoaceae

b Blad lancetvormig tot smal elliptisch.

Een kruid, dat zich soms aan de voet vertakt en waarvan de stengels meest ontbladerd zijn terwijl aan de top 4 kruiswijs geplaatste bladeren staan; de bladeren zijn 5-9(-12) cm lang en 1,5-4,5(-6) cm breed; de 1 cm lange bloempjes, wit met 5 lila strepen, staan in een 2,5-25 cm lange aar, de kroon is trechtervormig met 5 driehoekige tanden; vrucht bolvormig.

Lenga di baca.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 45

Spigelia anthelmia L.
Loganiaceae

262 a Bloem in een schicht geplaatst.

Zie de beschrijving onder 150a.

Sali.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Heliotropium ternatum Vahl
Boraginaceae

b Bloemen niet in een schicht geplaatst 263

263 a Blad 3-8 mm lang en 1-5 mm breed; bloempjes geel.

Een zeer klein kruid met enkelvoudige, lancetvormige tot elliptische bladeren, die 1-5 mm breed zijn; de bloemen hebben een vergroeide 5-slippige kelk, een, tot bijna aan de voet ingesneden, 4-delige bloemkroon en 4 meeldraden.

Skobia.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Scoparia annua Cham. & Schl.
Scrophulariaceae

b Blad 1-4 cm lang en 0,7-1,2 cm breed; bloemen wit met soms iets lila.

Een vrij hoog opgroeiend kruid met onbehaarde, lancetvormige tot langwerpige bladeren met onregelmatig gezaagde rand; de bloemen, met een doorsnede van 8 mm, staan alleen of in bundeltjes in de bladoksel, zij hebben een 4-delige kelk, een 4-delige bloemkroon en 4 meeldraden; de doosvrucht springt met 4 kleppen open. (Zeldzaam op Curaçao).

Curaçao, Aruba.

Scoparia dulcis L.
Scrophulariaceae

264 a Blad samengesteld 265

b Blad niet samengesteld 294

265 a Plant klimmend of windend 266
b Plant niet klimmend of windend 275

266 a Blad even veervormig.
Zie de beschrijving onder 122b.
Makurá.
Curaçao, Bonaire.

Abrus precatorius L.
Papilionaceae

b Blad oneven samengesteld 267

267 a Blad 3-tallig 268
b Blad 5-7-tallig.
Zie de beschrijving onder 122a.
Zapata di la reina, Blomchi di kokolishi, Boonchi di palomba, Jamani tabacu.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 36

Clitoria ternatea L.
Papilionaceae

268 a Plant zonder ranken 269
b Plant met ranken.
Zie de beschrijving onder 115a.
Wareru cruz.
Aruba.

Cissus trifoliata L.
Vitaceae

269 a Bloemen aan de top van een steel, welke een lengte heeft van 15 cm of meer 270
b Bloemen niet aan de top van een steel, welke een lengte van meer dan 15 cm heeft 272

270 a Bloem rood 271
b Bloem witpaars of paars.
Een windend kruid met zeer lange stengels en langgesteelde bladeren; de blaadjes zijn tot 12 cm of meer lang; de tot 3 cm grote bloemen hebben de vlinderbloemvorm; de peul is 4-7 cm lang en 4-5 mm breed. (Te vinden op de Christoffelberg).
Curaçao.

Phaseolus pedunculatus H.B.K.
Papilionaceae

271 a Peul plat, tot 4,5 cm lang en 2 mm breed.

Een windend kruid met zachtbehaarde stengels; de blaadjes zijn dicht behaard; het eindblaadje is ruitvormig, 2,5-5 cm lang en 1,5-3,5 cm breed; de bloem is ongeveer 1,5 cm lang en heeft de vlinderbloemvorm; de peul is behaard.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Phaseolus longepedunculatus Mart.
Papilionaceae

b Peul rond, 8-10 cm lang en 2-3 mm breed.

Een rechtopgroeiend of windend kruid; de blaadjes zijn elliptisch tot lancetvormig, tot 6 cm lang en 3 cm breed; de donkerrode bloem heeft de vlinderbloemvorm.

Curaçao.

Phaseolus lathyroides L.
Papilionaceae

272 a Bloemen klein, ongeveer 5 mm lang 273
b Bloemen duidelijk groter dan 5 mm 274

273 a Bloempjes geel; peul ongeveer 1 cm lang.

Een windend, soms neerliggend, kruid; de zijblaadjes zijn scheef, het ruitvormige eindblaadje is het grootst, 1-2(-3,5) cm lang en 0,7-1,8 cm breed; de bloempjes staan in een tros, zij zijn 5-6 mm lang en hebben de vlinderbloemvorm; de peul is behaard en bevat 1-2 zaden.

Yerba di lagadishi.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 120
Rhynchosia minima DC.
Papilionaceae

b Bloempjes wit; peul 4-5 cm lang.

Een windende plant, waarvan de blaadjes ongeveer 5 cm lang en 2,5 cm breed zijn; de bloempjes staan in een tros, zij zijn ongeveer 5 mm lang en hebben de vlinderbloemvorm; de platte peulen zijn tot 5 cm lang en 4 mm breed.

Curaçao.

Teramnus labialis Spreng.
Papilionaceae

274 a Bloem rood tot purper, ongeveer 1 cm lang; peul 5-6 cm lang en dicht behaard.

Zie de beschrijving onder 121a.

Curaçao.

Galactia striata Urb.
Papilionaceae

b Bloem wit tot paarsig, ongeveer 2 cm groot; peul 6-9(-12) cm lang en nabij de randen voorzien van een lijst.

Een windend kruid met lijnvormige blaadjes die 3-5,5 cm lang en 0,7-1,5 cm breed zijn; de bloemen staan in 1-3-bloemige trossen en hebben de vlinderbloemvorm, de vlag is zeer groot.

Curaçao.

Centrosema virginianum Benth.
Papilionaceae

275 a Kruid neerliggend 276
b Kruid rechtopgroeiend 285

276 a Blad oneven samengesteld 277
b Blad even veervormig samengesteld 281

277 a Blad 3-tallig 278
b Blad 9-17-tallig, meest 13-tallig.

Een meestal neerliggende plant met lijnvormige, behaarde blaadjes, 0,5-3 cm lang en 0,2-0,5 cm breed; de lila (soms witte) bloemen staan in een tros en hebben de vlinderbloemvorm; de peul is 4,5-5,5 cm lang en 5 mm breed.

Manca mancebu.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Tephrosia cinerea Pers.
Papilionaceae

278 a Blaadjes omgekeerd hartvormig, 7-9 mm breed en lang.

Een klein neerliggend kruid met dichtbehaarde stengeltjes; het eindblaadje is iets groter dan de zijblaadjes; de kleine witte tot lila bloempjes staan alleen of in bundeltjes in de bladoksel; de peul is een weinig gebogen, 1,2-2,5 cm lang en 2,5 mm breed. (Alleen op de Christoffelberg te vinden).

Curaçao.

Desmodium triflorum DC.
Papilionaceae

b Blaadjes niet hartvormig, groter 279

279 a Bloempjes geel.

Een neerliggend, gedeeltelijk opgericht, klein kruid; de 1,2-2,5 cm lange en 5 mm brede blaadjes hebben aan de onderzijde witte nerven; de bloemen staan alleen in de bladoksel, zij zijn 5 mm groot en hebben de vlinderbloemvorm; de peul

is ongeveer 6 mm lang, heeft een haakvormig gekromde snavel en bevat 1 zaad.

Pinda shimarón.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Stylosanthes hamata Taub.
Papilionaceae

b Bloempjes niet geel 280

280 a Bloempjes wit tot zeer licht lila; peul spiraalvormig gewonden.

Een neerliggend, gedeeltelijk opgericht, teer kruid; de blaadjes zijn ruit- tot lancetvormig, tot 3,5 cm lang en 0,7-2 cm breed; de 6 mm grote bloemen staan in een tros en hebben de vlinderbloemvorm; de peul bestaat uit 2-4 of meer ruitvormige, kleine geledingen, die schroefvormig gewonden en allen even groot zijn.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Desmodium procumbens Hitchk
Papilionaceae

b Bloempjes roodpaars; peul niet spiraalvormig gewonden.

Een kruidachtige tot heesterachtige, neerliggende of steunzoekende plant, met ovale tot lancetvormige, 4,5-9 cm lange en 2,5-4 cm brede blaadjes; de bloemen, welke 6-8 mm groot zijn, staan in een lange ijle tros en hebben de vlinderbloemvorm; de peul is tot 3 cm lang en tot aan de rugnaad ingesnoerd, zodat 3 of meer halfcirkelvormige geledingen ontstaan die gemakkelijk afbreken en aan de kleren blijven hangen.

Curaçao.

Desmodium canum Schinz & Thellung
Papilionaceae

281 a Blad 2-3-jukkig (soms komen er 4-jukkige voor) 282

b Blad meer dan 3-jukkig 283

282 a Bloem fletsgeel, 9-15 mm in doorsnede.

Een neerliggend kruid, met behaarde stengels; de langwerpige blaadjes hebben een scheve top en voet; de tot 2 cm lang gesteelde bloemen staan alleen in de bladoksel, zij hebben een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden; de vrucht bestaat uit 10-12 éénzadige deelvruchtjes.

Anglo bobo.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 121

Kallstroemia caribaea Rydb.
Zygophyllaceae

b Bloem geel, tot 8 mm in doorsnede.

Een neerliggend kruid, waarvan de stengels bezet zijn met grove haren; de zeer scheve, enigszins ovale blaadjes zijn 0,6-1,2 cm lang en 3-9 mm breed; de bloem staat alleen in de bladoksel op een 6 mm lange steel, zij heeft een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden; de vrucht valt uiteen in 8-10 deelvruchtjes.

Anglo bobo.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Kallstroemia curta** Rydb.
Zygophyllaceae

283 a Blad 4-5-jukkig.

Een neerliggend kruid met dunne stengels die bezet zijn met afstaande lange haren; de blaadjes, met een zeer scheve voet, zijn 1-1,7 cm lang en 0,6-1 cm breed; de witte, tot 9 mm grote bloemen staan in losse, trosvormige bloeiwijzen in de bladoksel en hebben de vlinderbloemvorm met een grote vlag; de peul is tot de rugnaad ingesnoerd en bestaat uit 2-4 geledingen.

Curaçao. **Aeschynomene falcata** DC.
Papilionaceae

b Blad meer dan 4-5-jukkig 284

284 a Blad 4-7-jukkig; bloemen in een tros staand.

Een meestal neerliggende plant met ovale tot spatelvormige 2-3 cm lange en 1,2-2 cm brede blaadjes; de bleekgele, 1,5 cm grote bloemen staan in een armbloemige, langgesteelde tros, zij hebben een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden waarvan er 3 onvruchtbaar zijn; de peul is sikkelvormig, 4 cm lang en 1,8 cm breed, met overlangs in het midden kamvormig verdikte verhevenheden.

Senneblar.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Cassia obovata** Collad.
Papilionaceae

b Blad 6-8-jukkig; bloemen alleenstaand.

De blaadjes zijn 0,8-2 cm lang en 0,4-0,8 cm breed; de goudgele bloem, met een doorsnede van 2-3,5 cm, heeft een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10 meeldraden; de vrucht is gestekeld en valt uiteen in 5 deelvruchtjes welke elk 3 zaden bevatten.

Anglo. Fig. 122

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Tribulus cistoides** L.
Zygophyllaceae

285 a Blad oneven samengesteld 286
b Blad even veervormig samengesteld 290

286 a Bladeren allen 3-tallig; bloemen in trossen 287
b Bladeren 3-5-tallig; bloemen alleen in de bladoksel .. 289

287 a Bloemen op 15-30 cm lange steel staand, weinig talrijk.

Zie de beschrijving onder 271b.

Curaçao.

Phaseolus lathyroides L.
Papilionaceae

b Bloemen niet op zeer lange steel staand, vrij talrijk .. 288

288 a Blaadjes omgekeerd-eivormig; bloem geel, ongeveer 15 mm lang.

Een tot 1,5 m hoog wordend kruid, met 2,5-3 cm lange en 2-2,5 cm brede blaadjes; de bloemen staan in eindelingse trossen en hebben de vlinderbloemvorm; de dicht behaarde, opgezwollen peul is tot 2,5 cm lang.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Crotalaria incana L.
Papilionaceae

b Blaadjes enigszins ruitvormig; bloemen steenrood (dikwijls bloemblaadjes niet ontwikkeld en bloempje groenig), 4-6 mm lang; laatste lid van vrucht niervormig.

Een 30-70 cm hoog kruid dat kleverig aanvoelt; de zijblaadjes zijn zeer scheef, het eindblaadje is het grootst, 6-12 cm lang en 5-7 cm breed; de bloemen staan in een lange tros en hebben de vlinderbloemvorm; de peul bestaat uit 2-3 kleine ruitvormige geledingen die schroefvormig gewonden zijn, met daarboven een niervormig lid van 9 mm lengte en 6 mm breedte.

Funfún, Gordo capá.
Curaçao, Bonaire. Fig. 130

Desmodium glabrum DC.
Papilionaceae

289 a Bloem geel.

Een rechtopgroeiend, geheel kleverig-behaard kruid; de blaadjes zijn zeer verschillend van grootte en omgekeerd-eivormig; de 0,8-1 cm lange bloemen staan alleen in de bladoksel, zij hebben een 4-bladige kelk, een 4-bladige bloemkroon en een wisselend aantal meeldraden; de rolronde,

schuin opstaande, kleverig-behaarde vrucht is 9 of meer cm lang en springt met 2 kleppen open.

Curaçao. Fig. 129

Polanisia viscosa DC.
Capparidaceae

b Bloem wit, iets lila.

Een rechtopgroeiend tot 80 cm hoog kruid dat spaarzaam behaard is; de blaadjes zijn zeer verschillend van grootte, het grootste tot 7 cm lang, omgekeerd-eivormig; de bloem staat alleen in de bladoksel, zij heeft een 4-bladige kelk, een 4-bladige bloemkroon en 6 meeldraden welke 2-3 cm lang zijn; de rolronde of iets afgeplatte, 8-10 cm lange en 5 mm dikke vrucht springt met 2 kleppen open.

Yerba di caya.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Gynandropsis gynandra Briq.
Capparidaceae

290 a Blad eenmaal geveerd 291

b Bladeren tweemaal geveerd, 3-5-jukkig en deze weer 12-40-jukkig.

Zie de beschrijving onder 91b.

Curaçao, Aruba. Fig. 46

Neptunia plena Benth.
Mimosaceae

291 a Blad 2-jukkig; bloem steenrood.

Een rechtopgroeiend kruid waarvan de stengels en bladstelen lang en afstaand behaard zijn; de blaadjes zijn scheef, 3-4 cm lang en 2 cm breed; de steenrode 8 mm lange bloemen staan in korte trossen, zij hebben de vlinderbloemvorm en 5 meeldraden; de behaarde platte peul is tot 4 cm lang en 7 mm breed.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Cassia absus L.
Papilionaceae

b Blad meer dan 2-jukkig; bloem geel of zalmkleurig .. 292

292 a Blad 2-3-jukkig, meest 3-jukkig; bloem geel.

Een tot 1,2 m hoog wordend kruid; het paar eindblaadjes is het grootst, 5-6 cm lang en tot 3 cm breed; de 1,5 cm grote gele bloemen staan meestal met 2-tallen in de bladoksel, zij hebben een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 10

meeldraden, waarvan er 3 onvruchtbaar zijn; de peul is tot 12 cm lang en 3 mm breed.

Curaçao. **Cassia tora L.**
Papilionaceae

b Blad meer dan 3-jukkig; bloem geel of zalmkleurig 293

293 a Blad 3-5-jukkig; bloem geel.

Zie de beschrijving onder 142a en 142b.

Brusca.
Curaçao, Bonaire. **Cassia sophera L.**
Papilionaceae

Brusca.
Aruba. **Cassia occidentalis L.**
Papilionaceae

b Blad 10-20-jukkig; bloem zalmkleurig.

Een iets heesterachtige plant met dikwijls overhangende stengels; de lijnvormige blaadjes zijn 0,5-1,2 cm lang en 1-2 mm breed; de 7 mm lange bloempjes staan in korte trossen en hebben de vlinderbloemvorm; de tot 2,5 cm lange peul is tot iets over de helft ingesnoerd en vormt 4-7 halfcirkelvormige geledingen.

Curaçao. **Aeschynomene americana L.**
Papilionaceae

294 a Bladeren tegenoverstaand, soms verspreid 295
b Bladeren niet tegenoverstaand, dus verspreid 357

295 a Kruid klimmend 296
b Kruid niet klimmend 298

296 a Blad lancetvormig.

Een windend kruid met tegenoverstaande, onbehaarde, gaafrandige, 0,9-3 cm lange en 1-8 mm brede bladeren; de 3 mm grote, witachtige bloempjes staan in schermachtige bloeiwijzen in de bladoksel, zij hebben een 5-bladige kelk, een vergroeidbladige, 5-delig ingesneden bloemkroon en 5 meeldraden; de lijnvormige vrucht is 2-delig, de delen zijn tot 6,5 cm lang.

Marí di palu.
Curaçao, Bonaire. **Metastelma boldinghii Schltr**
Asclepiadaceae

b Blad niet lancetvormig 297

297 a Bloem trechtervormig, ongeveer 5 mm groot; vruchtje knotsvormig.

Zie de beschrijving onder 126b.

Yerba di pipa, Yerba di cangreu, Kwareel.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Commicarpus scandens (L.) Standley
Nyctaginaceae

b Bloem niet trechtervormig, 12-14 mm in doorsnede; vrucht ei- of omgekeerd-peervormig en bezet met stekelvormige organen.

Zie de beschrijving onder 126a.

Maripompun.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 49

Omphalophthalmum ruber Karst.
Asclepiadaceae

298 a Kruid neerliggend 299

b Kruid rechtopgroeiend 312

299 a Bloemen in bloemhoofdjes staand 300

Wat op het eerste gezicht één bloem lijkt, blijkt bij nader onderzoek, en zeker bij het openbreken, uit een aantal kleine bloempjes te bestaan. Deze worden omgeven door enige of vele blaadjes, die schijnbaar een kelk vormen en omwindselblaadjes genoemd worden. Men onderscheidt buis- en lintbloempjes.

b Bloemen niet in hoofdbloempjes staand 302

300 a Bloemhoofdje geel 301

b Bloemhoofdje wit.

Een neerliggend, zich oprichtend kruid, met zeer kortgesteelde, lancetvormige, 5-10,5 cm lange en 1,5-3,5 cm brede bladeren; de ongeveer 1 cm lange bloemhoofdjes staan op een steel die tot 20 cm lang kan zijn; er zijn geen lintbloempjes aanwezig.

Curaçao.

Spilanthes urens Jacq.
Compositae

301 a Blad 1-1,5 cm lang of iets langer en 0,2-0,3 cm breed.

Het kleine kruid is meest sterk vertakt en heeft zittende

lijnvormige bladeren; de gele, 7,8 mm lange bloemhoofdjes hebben weinig buis- en lintbloempjes.

Tebink machu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Pectis prostrata Cav.
Compositae

b Blad 2-4 cm lang en 1-2 cm breed (grotere bladeren komen ook voor); omwindselbladen voorzien van stekels.

Een ruw behaard kruid, met regelmatig vorkachtig vertakte stengels en zittende of bijna zittende, elliptische tot lancetvormige, onregelmatig gezaagde bladeren; de bloemhoofdjes hebben ongeveer 5 gele buisbloempjes en ongeveer 5 zeer kleine lintbloempjes, die omgeven worden door een schutblad, dat rijkelijk voorzien is van stekels en aan de top 2 grote stekels draagt.

Curaçao.

Fig. 134
Acanthospermum humile DC.
Compositae

302 a Kruid met wit melksap; bloempjes in cyathiën staand 303

Wat een bloem lijkt is een groep van 1 stamperbloem met talrijke mannelijke of meeldraadbloemen, die elk maar uit 1 meeldraad bestaan en achtereenvolgens bloeien; het geheel is omgeven door een buis- of klokvormig omwindseltje van samengegroeide blaadjes op welks rand dikwijls klieren zitten. Het driekantig vruchtbeginsel of vruchtje ziet men meestal aan een dun steeltje er buiten uitsteken, of opzij van de bloeiwijze hangen. Meestal bevat de plant wit melksap.

b Bloemen niet in cyathiën staand 304

303 a Kruid weinig of niet behaard; blad 5-6 mm lang.

De stengeltjes liggen meest straalsgewijs op de grond uitgespreid; de bladeren zijn ongeveer 5 mm lang en 3 mm breed; de zeer kleine cyathiën, met witte of rose gekleurde bladachtige aanhangsels, staan in kluwenvormige bloeiwijzen in de bladoksel.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Euphorbia thymifolia L.
Euphorbiaceae

b Kruid zeer sterk behaard; blad 5-6 mm lang.

De stengeltjes liggen meest straalsgewijs op de grond uitgespreid; de bladeren zijn 5-6 mm lang en 3-4 mm breed; de plant is zeer rijk voorzien van cyathiën, die witte of rose

gekleurde bladachtige aanhangsels hebben en in kleine kluwenvormige bloeiwijzen in de bladoksel staan. (Wil men zeker zijn de goede naam te hebben, dan moet men de vruchtjes onder de loupe bekijken; zijn deze weinig of niet behaard, zie dan onder 303a; zijn ze dicht behaard dan onder 303b).

Yerba di lechi.

Curaçao. **Euphorbia adenoptera** Betol.

Euphorbiaceae

c Kruid ruw behaard; blad 10-35 mm lang.

De plant is weinig vertakt en groeit meestal rechtop; de 1-3,5 cm lange en 0,5-1,5 cm brede bladeren zijn zeer scheef, meest aan de bovenzijde donker gekleurd en aan de onderzijde grijsachtig; de cyathiën staan op een korte steel in kluwenvormige, meest donker gekleurde bloeiwijzen.

Curaçao, Aruba.

Euphorbia hirta L.

Euphorbiaceae

304 a Bloem geel, 2 mm groot.

De ovale tot breed-elliptische bladeren zijn gaafrandig, 1,5-5,5 cm lang en 1-4 cm breed, aan de bovenzijde lichtgroen, aan de onderzijde grijs; de bloempjes hebben een doorsnede van 2 mm en staan in een bolvormige bloeiwijze op een zeer dunne, 1,5-1,8 cm lange steel in de bladoksel, zij hebben een kort trechtervormig bloemdek, 2 meeldraden en een roodpaarse stijl; het onderstandig vruchtbeginsel is bolvormig, kleverig; de vrucht is iets knotsvormig, kleverig, 3 mm lang.

Curaçao.

Boerhaavea viscosa Lag. & Rodr.

Nyctaginaceae

b Bloem rood, 2 mm groot.

Een plant met lange stengels en driehoekige, 1,5-5,5 cm lange en 0,5-5 cm brede bladeren, die aan de onderzijde grijswit zijn; de donkerrode 2 mm grote bloemen staan in weinig- of veelbloemige, bolvormige bloeiwijzen aan het eind der stengels op dunne stelen, die een enigszins pluimvormige bloeiwijze vormen, zij hebben een trechtervormig bloemdek en 1-3 meeldraden; de iets knotsvormige 3 mm lange vruchtjes zijn kleverig.

Curaçao. **Boerhaavea caribaea** Jacq.

Nyctaginaceae

c Bloem anders gekleurd, groter 305

305 a Bloem lila tot paarsig-lila 306

b Bloem helderwit, wit of wit met iets lila 307

306 a Bloem met bloemdek, zeer kort gesteeld.

Een plant die een zeer verschillend aanzien heeft en dicht bij de zee groeit; de dikvlezige bladeren kunnen vlak zijn maar ook rolrond, groen tot rood, of paarsrood, 1-7 cm lang en 2-7 mm dik; de bloem, met een doorsnede van 1-1,5 cm, staat alleen in de bladoksel, zij is aan de buitenzijde groen en aan de binnenzijde lila, heeft een 5-slippig bloemdek en veel meeldraden.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 25

Sesuvium portulacastrum L.
Aizoaceae

b Bloem met kelk en bloemkroon, ongesteeld.

Een sterk vertakt kruid met vlezige, 0,8-3 cm lange en 0,7-2,8 cm brede, meest breed spatelvormige bladeren; de lila bloem heeft 2 kelkbladeren, 5 bloemkroonbladeren en 6-20 meeldraden; de 3 mm grote vrucht heeft 1 of 2 zwarte zaden.

Bembe di porco.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Trianthema portulacastrum L.
Aizoaceae

307 a Bloempjes in een schicht geplaatst.

Een geheel onbehaard, grijsgroenig kruid, met dikvlezige, lijnvormige, 1,5-3,5 cm lange en 0,3-1 cm brede bladeren; de witte bloempjes hebben een buisvormige bloemkroon met 5 slippen en 5 meeldraden; de 3 mm grote vrucht, een 4-delige splitvrucht, is door de kelk omgeven. (De plant groeit hoofdzakelijk nabij de zee of op brakke grond).

Kokolodé shimarón.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Heliotropium curassavicum L.
Boraginaceae

b Bloemen niet in een schicht geplaatst 308

308 a Eén of 2 ongesteelde bloempjes in bladoksel.

Een laagblijvend, meestal neerliggend, ruw aanvoelend plantje; de zittende lancetvormige bladeren zijn 1-2(-3) cm lang en 4-8(-10) mm breed, zij hebben een omgekrulde rand en zijn voorzien van duidelijke steunblaadjes, die eindigen in

7-10 mm lange draadvormige tanden; de witte, soms iets lila, 0,5-1 cm lange bloempjes hebben een trechtervormige bloemkroon met 4 slippen en 4 meeldraden; de vrucht valt uiteen in 2 deelvruchtjes.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Diodia regida Cham. & Schl.
Rubiaceae

b Bloeiwijze anders 309

309 a Blad gaafrandig 310

b Blad niet gaafrandig.

Een kruipend, op de knopen wortelend, zich gedeeltelijk oprichtend kruid, met spatelvormige, 1,5-4 cm lange en 1,2 cm brede bladeren, waarvan de bovenste helft aan weerszijden voorzien is van 5 of meer scherpe tanden; de witte bloempjes staan zeer dicht opeen in cylindrische bloeiwijzen van 1-1,5 cm lengte op tot 4 cm lange stelen; elk bloempje staat binnen een groen, driehoekig schutblaadje.

Kamille shimarón, Maishi di rabu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 100

Lippia reptans H.B.K.
Verbenaceae

310 a Blad smal-lijnvormig, 1-2 mm breed.

Een zeer klein kruid met 0,5-3 cm lange blaadjes; de plantjes vormen dikwijls donker gekleurde of zeer lichtgroene cirkelvormige kussentjes; de witachtige bloempjes, met een 5-bladig bloemdek en 2 meeldraden, staan in bolvormige of tot 1 cm lange, langgerekte bloeiwijzen in de bladoksel.

Yerba di kusinchi, Polet di piedra, Mata comblés.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Lithophila muscoides Sw.
Amaranthaceae

b Blad lijnvormig of elliptisch, 4-35 mm breed 311

311 a Blad lijnvormig, 1,5-4 cm lang en 0,4-1 cm breed, aan de top iets breder dan aan de voet; bloeiwijze gesteeld.

Een kruipend, zich gedeeltelijk oprichtend kruid met vlezige bladeren; de witachtige bloemen, met een 5-bladig bloemdek en 5 meeldraden, staan in bolvormige, gesteelde bloeiwijzen aan het eind van de stengels.

Curaçao, Aruba.

Philoxerus vermicularis R. Br.
Amaranthaceae

b Blad elliptisch, met spitse top, 0,7-4(-9) cm lang en 0,5-1,7 (-3,5) cm breed; bloeiwijze ongesteeld.

Een neerliggend of zich oprichtend, grijsviltig behaard kruid; de witachtige bloemen, met een 5-bladig bloemdek en 5 meeldraden, staan in kort ineengedrongen, bolvormige, ongesteelde bloeiwijzen in de bladoksel.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Achyranthes halimifolia Lam.
Amaranthaceae

312 a Blad duidelijk ongesteeld (zittend) 313

b Blad gesteeld 324

Indien de bladvoet smal afloopt tot aan de stengel wordt het blad als gesteeld gerekend.

313 a Bloempjes verenigd tot bloemhoofdjes 314

b Bloemen niet verenigd tot bloemhoofdjes 317

314 a Bloemhoofdje met gele randbloempjes 315

b Bloemhoofdje met witte randbloempjes.

Een dikwijls in het water groeiend, ruw aanvoelend kruid, met lancetvormige, 3,5-7 cm lange en 0,5-1,3 cm brede bladeren; de bloemhoofdjes, met een doorsnede van 0,8-1 cm, staan alleen of met 2-3-tallen in de bladoksel op een tot 2,5 cm lange steel.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Eclipta alba** Hassk.
Compositae

315 a Plantje, van 8-15 cm hoogte, met zeer dunne stengeltjes; bloemhoofdje 25-35 mm lang gesteeld.

Een soms zeer sterk vertakt kruid, met lijnvormige, 1-2,5 cm lange en tot 2 mm brede bladeren, die aan de voet voorzien zijn van een paar lange haren; de armbloemige bloemhoofdjes zijn ongeveer 6 mm lang en staan op haardunne stelen.

Tebink.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Pectis febrifuga** van Hall
Compositae

b Plantje meestal neerliggend, zonder zeer dunne stengeltjes; bloemhoofdjes 5-9 mm lang gesteeld.

Zie de beschrijving onder 301a.

Tebink machu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Pectis prostrata** Cav.
Compositae

c Kruid veel hoger dan 15 cm 316

316 a Blad lijnvormig.

Een dikwijls paarsbruin gekleurd kruid van 20-40 cm hoogte, met vorkachtig vertakte stengels; de bladeren zijn 1-4 cm lang en 1-3 mm breed; de bloemhoofdjes, waarvan de omwindselblaadjes meest bruinpaars gekleurd zijn, zijn tot 8 mm lang, tot 2 cm gesteeld en bevatten weinig buis- en lintbloempjes.

Tebink machu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Pectis linifolia L.
Compositae

b Blad niet lijnvormig, 2-4 cm lang en 1-2 cm breed of groter.

Zie de beschrijving onder 301b.

Curaçao. Fig. 134

Acanthospermum humile DC.
Compositae

317 a Kruid met dikvlezige, 1-3 cm lange en 3 mm dikke, ronde, stomp-driekante bladeren.

Een kruid dat onderaan iets houtig kan worden; de bladeren zijn meest glanzend lichtgroen; de mannelijke en vrouwelijke groene bloemen staan niet op dezelfde plant (tweehuizig), zij staan in kegelvormige of langgerekte bloeiwijzen in de bladoksel; de mannelijke bloemen hebben 4 vruchtbare meeldraden. (Groeit nabij de zee of op brakke grond).

Banana di rif.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 131

Batis maritima L.
Batidaceae

b Kruid zonder dikvlezige bladeren 318

318 a Bloem groen, zonder bloemkroonbladeren.

Een tamelijk hoog opgroeiend kruid dat meestal in het water groeit; de zittende bladeren zijn gaafrandig, 2-8 cm lang en 0,5-2 cm breed; de bloemen staan op een zeer korte steel, met 3-tallen aan weerszijden van de stengel, in de bladoksel, zij zijn ongeveer 3 mm lang, hebben een 4-hoekige buisvormige kelk en 4 of 5 meeldraden; de vruchten blijven na het afvallen der bladeren in 6-tallige schijnkransen staan.

Mata comblés.

Curaçao, Bonaire. **Ammannia latifolia** L.
Lythraceae

b Bloem niet groen, bloemkroon aanwezig 319

319 a Bloem rose, kroon niet losbladig.

Een klein, teer plantje, met onderaan breed-elliptische en bovenaan lancetvormige, tot 1,5 cm lange en 1 cm brede bladeren; de bloem is ongeveer 1 cm lang, heeft een 5-slippige bloemkroon en 5 meeldraden. (Alleen op de Christoffelberg gevonden).

Curaçao.

Centaurium pulchellum (Sw.) Druce
Gentianaceae

b Bloem wit, witachtig, blauw of blauwpaars, kroon niet losbladig 321

c Bloem rood tot roodpaars, kroon losbladig 320

320 a Bloempjes met 3-tallen op dunne steel in bladoksel.

Zie de beschrijving onder 243b.

Bonaire.

Ammannia auriculata Willd.
Lythraceae

b Kleine bloempjes met 3-tallen op korte, dikke steel in bladoksel.

Een tamelijk hoog opgroeiend kruid; de zittende, gaafrandige, 2,5-7 cm lange en 0,5-1 cm brede bladeren zijn lancetvormig; de kleine bloempjes staan meest met 3-tallen op een korte dikke steel aan weerszijden van de stengel in de bladoksel, zij hebben een buis-klokvormige kelk met 4 tanden, 4(-5-6) kleine bloemkroonblaadjes en 4 (maar ook soms wel 10) meeldraden. (Groeit meestal in of nabij het water).

Curaçao.

Ammannia coccinea Rottb.
Lythraceae

321 a Bloem wit of witachtig 322

b Bloem blauw of blauwpaars 323

322 a Bloem wit tot lilakleurig, alleen of met twee in de bladoksel; blad ruw aanvoelend, gaafrandig.

Zie de beschrijving onder 308a.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Diodia rigida Cham. & Schl.
Rubiaceae

b Bloem wit, alleen staand in de bladoksel; blad kleverig aanvoelend, scherp gezaagd.

Zie de beschrijving onder 323a.

Loangu.

Curaçao.

Fig. 139

Stemodia maritima L.

Scrophulariaceae

323 a Kruid kleverig behaard; blad 1-2,5 cm lang.

Een tamelijk hoog opgroeiend kruid, met dicht behaarde, dicht op elkaar staande, 0,3-1,5 cm brede bladeren met scherp gezaagde rand; de 5 mm grote bloemen staan ongesteeld in de bladoksel, zij hebben een buisvormige bloemkroon met 2 lippen en 4 meeldraden met langgesteelde helmknoppen; de stempel is een weinig knopvormig. (Groeit bij voorkeur nabij de zee of op brakke grond).

Loangu.

Curaçao.

Fig. 139

Stemodia maritima L.

Scrophulariaceae

b Kruid niet kleverig aanvoelend; blad 1,5-5,5 cm lang, zachtbehaard.

Een kruid met lancetvormige bladeren, die dicht bij de voet duidelijk versmald zijn en een plotseling verbrede voet hebben; de bladrand is scherp gezaagd, behalve in het versmalde gedeelte; de bloem staat alleen in de bladoksel, zij is 5 mm in doorsnede, blauw tot paarsblauw, en heeft 4 meeldraden waarvan het helmbindsel zeer kort is; de stempel is scheef verbreed.

Curaçao, Bonaire.

Stemodia durantifolia Sw.

Scrophulariaceae

324 a Plant 5-10 cm hoog, met saprijke, glasachtige stengeltjes; blad minder dan 1 cm lang.

De bladeren, die hun grootste breedte aan de top bezitten, zijn 2-8 mm lang en 2-7 mm breed; de zeer kleine bloempjes staan in kluwenvormige bloeiwijzen in de bladoksel. (Men vindt dit plantje vooral op beschutte plaatsen langs de heuvelkammen).

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Pilea tenerrima Miq.

Urticaceae

b Plant 10-20 cm hoog, zeer saprijk, behaard, met dik-vlezige stengels; blad meer dan 2 cm lang.

De bladeren zijn 2-6 cm lang en 1-2,2 cm breed; de bloempjes, die geen bloembekleedselen hebben, zijn kleiner dan 1 mm, ze zijn te zien als donkere bolletjes langs een tot 15 cm lange, rechtopstaande bloeias. (Tot nu toe alleen op de Christoffelberg gevonden).

Curaçao. Fig. 113

Peperomia blanda var. **langsdorffii** (Miq.) Heuschen
Piperaceae

c Plant anders 325

325 a Bloemen verenigd tot bloemhoofdjes 326

b Bloemen niet verenigd tot bloemhoofdjes 331

326 a Bloemhoofdje bestaat alleen uit buisbloempjes 327

b Bloemhoofdje bestaat uit buis- en lintbloempjes 329

327 a Bloemhoofdje wit 328

b Bloemhoofdje groenwit; gehele plant zacht-fluwelig behaard.

De bladeren zijn bijna driehoekig of breed-eivormig, 2-7 cm lang en 1,5-6.5 cm breed, beiderzijds zachtfluwelig behaard; de bloemhoofdjes zijn eigenlijk samengestelde bloemhoofdjes, daar elk buisbloempje door een 5-bladig omwindseltje omgeven wordt.

Curaçao.

Lagascea mollis Cav.
Compositae

328 a Bloemhoofdjes alleen op een 10 cm of meer lange steel.

Zie de beschrijving onder 300b.

Curaçao.

Spilanthes urens Jacq.
Compositae

b Bloemhoofdjes 3-6(-11) tesamen op een gemeenschappelijke steel.

Een kruid met zeer kortgesteelde, gaafrandige, lancetvormige, 3-7 cm lange en 1-2 cm brede bladeren; de bloemhoofdjes zijn enigszins kegelvormig.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Isocarpha oppositifolia R. Br.
Compositae

329 a Blad diep veervormig ingesneden, tot bijna aan de hoofdnerf, en de zijlobben weer veervormig ingesneden.

De bloemhoofdjes staan in de oksel van vorkachtige vertakkingen of aan het eind der stengels op 3,5-13 cm lange stelen en hebben 5 gele lintbloempjes; de lijnvormige vruchtjes zijn 1-1,5 cm lang en voorzien van 4 borstelvormige, 3 mm lange tanden.

Pitiselli, Pitiselli machu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Bidens cynapiifolius H.B.K.
Compositae

b Blad niet diep ingesneden, maar gekarteld-gezaagd 330

330 a Bloemhoofdje stekelig aanvoelend, bijna zittend, in oksel van vorkachtige vertakkingen.

Zie de beschrijving onder 301b.

Curaçao. Fig. 134

Acanthospermum humile DC.
Compositae

b Bloemhoofdje klein, zittend, of ten hoogste 2 mm lang gesteeld, in bladoksel.

De bladeren zijn eivormig tot langwerpig, 3-12 cm lang en 2-7 cm breed, zij hebben 3 hoofdnerven, waarvan de twee zijdelingse iets boven de voet uit de middelste hoofdnerf ontspringen; de gele bloemhoofdjes zijn zeer klein en bevatten weinig buis- en lintbloempjes.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Synedrella nodiflora Gärtn.
Compositae

c Bloemhoofdje zeer klein, 1 cm of langer gesteeld, in oksel van vorkachtige vertakkingen, of aan het eind van stengels.

De ruw aanvoelende, tamelijk langgesteelde, elliptische tot eivormige bladeren zijn 2-8 cm lang en tot 5 cm breed; de gele bloemhoofdjes zijn 4 mm lang en bevatten meestal 5 buisbloempjes en 3-4 lintbloempjes.

Curaçao, Bonaire.

Melampodium bonairense Bold.
Compositae

331 a Bloemen in cyathiën staand; plant bevat wit melksap 332

b Bloemen niet verenigd tot cyathiën 334

332 a Blad zwak maar duidelijk gezaagd 333

b Blad gaafrandig.

De langgesteelde, eivormige tot lancetvormige, 1,3-3 cm lange en 0,4-2 cm brede bladeren vertonen aan de bovenzijde een witte tekening; de cyathiën staan alleen op de top van dunne steeltjes die samen een pluimvormige bloeiwijze vormen, ze hebben aan de binnenzijde een groene klier en het „omwindseltje" heeft 2 rechtopstaande, witte, bloemkroonachtige aanhangsels.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 124

Euphorbia graminea Jacq.
Euphorbiaceae

333 a Ruw behaard kruid, meestal met donkergekleurde bladeren, donkergekleurde cyathiën.

Zie de beschrijving onder 303c.

Curaçao, Aruba.

Euphorbia hirta L.
Euphorbiaceae

b Onbehaard, lichtgroen kruid; cyathiën met witte of witrose, bladachtige aanhangsels.

De bladeren zijn 1-4 cm lang en 0,5-1,5 cm breed; de cyathiën zijn geplaatst in zeer dichte, schermachtige, bijna kluwenvormige trosjes op 1-2 cm lange stelen.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Euphorbia hypericifolia L.
Euphorbiaceae

334 a Bladrand gekarteld of gezaagd 348

b Bladrand niet gekarteld of gezaagd 335

335 a Bloempjes groenwit, minder dan 1 cm lang, dicht op elkaar staand in een zeer lange, eindelingse aar.

De bladeren zijn vrij kort gesteeld, omgekeerd eirond, tot 10 cm lang en 7 cm breed; het 3-4 mm lange, 5-bladig bloemdek is groen met witte randjes; na de bloei zijn de bloempjes naar beneden gebogen en aangedrukt tegen de as der bloeiwijze; de rijpe vruchtjes blijven gemakkelijk aan de kleren hangen.

Coriénte.

Curaçao, Bonaire. Fig. 112

Achyranthes aspera L.
Amaranthaceae

b Bloempjes wit met lila strepen, ongeveer 1 cm lang, in een lange aar; stengel meestal onbebladerd met aan de top 4 kruiswijs geplaatste bladeren.

Een kruid dat soms aan de voet vertakt is en waarvan de stengels zich naar boven een weinig verdikken; de bladeren zijn 5-9(-12) cm lang en 1,5-4,5(-6) cm breed; de bloempjes staan in een 2,5-23 cm lange aar; de kroon is trechtervormig met 5 driehoekige tanden; vrucht bolvormig.

Lenga di baca.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 45

Spigelia anthelmia L.

Loganiaceae

c Bloempjes zuiver wit, witachtig, lila of paars 336

336 a Bloem wit of witachtig 337

b Bloem lila of paars 346

337 a Bloempjes in een schicht geplaatst op een tot 15 cm lange bloeias.

Een tamelijk hoog opgroeiende plant die dikwijls onderaan houtig is; de bladeren zijn min of meer scheef elliptisch tot lancetvormig, veelal 3-6 cm lang en 1-2,5 cm breed; de witte bloempjes zijn trompetvormig; de bijna bolvormige vruchtjes worden door de kelk gedeeltelijk omsloten.

Kokolodé.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 147

Heliotropium angiospermum Murray

Boraginaceae

b Bloemen niet in een schicht geplaatst 338

338 a Bloempjes klein en wit, in schermvormige, veelal 4-bloemige, vrij langgesteelde bloeiwijzen geplaatst.

Een klein en teer kruid met zeer kortgesteelde, lancetvormige, 1,5-3 cm lange en 3-7 mm brede bladeren; de 2,5 mm grote bloempjes hebben een komvormige kelk met 4 tanden, een buisvormige bloemkroon met 4 slippen en 4 meeldraden.

Curaçao.

Oldenlandia corymbosa L.

Rubiaceae

b Bloempjes anders 339

339 a Bloempjes wit, 2 mm lang, met 3-5 bijeen aan het eind van dunne steeltjes, die samen een wijd vertakte, ijle pluim vormen.

Een tamelijk fors, hoog opgroeiend kruid met driehoekige tot lancetvormige, 3-8 cm lange en 2,5-6 cm brede, aan de onderzijde bijna witte bladeren; de bloempjes hebben een trechtervormig bloemdek; de vrucht is knotsvormig, tot 4 mm lang.

Yerba marga.

Curaçao, Aruba. **Boerhaavea erecta** L.

Nyctaginaceae

b Bloempjes wit, iets groenig, met bloemdek ongeveer 5 mm lang, in schermachtige, wijd uitstaande pluim.

Zie de beschrijving onder 126b.

Yerba di pipa, Yerba di cangreu, Kwareel.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Commicarpus scandens (L.) Standley

Nyctaginaceae

c Bloemen niet in ijle of wijduitstaande pluim 340

340 a Bloempjes witachtig, in een gedrongen, ongesteelde bloeiwijze in bladoksel of aan einde van stengel.

Zie de beschrijving onder 311b.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Achyranthes halimifolia Lam.

Amaranthaceae

b Bloempjes anders 341

341 a Bloempjes witachtig, in gesteelde bolvormige bloeiwijzen in bladoksel of aan top van stengel 342

b Bloempjes helderwit, in gedrongen, ongesteelde bloeiwijzen in bladoksel of aan einde van stengel; kruiden met vierkante stengel 343

342 a Bolvormige bloeiwijze op tot 10 cm lange steel.

Een sterk vertakt kruid met zeer kortgesteelde, langwerpige tot lancetvormige bladeren; de bloempjes hebben een bloemdek van 5 harde, dicht behaarde bladen.

Aruba, Bonaire. **Alternanthera brasiliana** O.Ktze

Amaranthaceae

b Bolvormige bloeiwijze op 0,5-2 cm lange steel aan einde van stengel.

Zie de beschrijving onder 311a.

Curaçao, Aruba.

Philoxerus vermicularis R. Br.

Amaranthaceae

343 a Meeldraden steken buiten bloem uit.

De lancetvormige tot elliptische bladeren zijn 1,5-5 cm lang en 0,5-2,5 cm breed; de steunblaadjes hebben lange, stijve haren; de bloemkroon is zeer smal buisvormig met 4 naar buiten omgekrulde slippen.

Curaçao, Bonaire. **Fig. 145**

Borreria laevis Gris.
Rubiaceae

b Meeldraden steken niet buiten bloem uit 344

344 a Blad elliptisch tot lancetvormig, tot 2,5 cm lang, meestal met een iets stompe top.

Een weinig vertakt, klein kruid, met meestal roodachtige stengels en tot 9 mm brede bladeren; de witte bloempjes zijn zeer klein, zij hebben 4 bloemkroonslippen en 4 meeldraden; de bolvormige vruchtjes zijn duidelijk behaard.

Curaçao. **Fig. 13**

Borreria podocephala DC.
Rubiaceae

b Blad smal-lancetvormig 345

345 a Plant ijl vertakt.

De smal-lancetvormige bladeren zijn 1-4 cm lang en 0,4-1,5 cm breed; de gedrongen bloeiwijzen bevatten maar weinig bloempjes, die een vierlobbige bloemkroon en 4 meeldraden hebben; de kleine vruchtjes vertonen bij het openen duidelijk het ene hokje open en andere gesloten.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Fig. 128**

Spermacoce confusa Rendle
Rubiaceae

b Plant bossig vertakt.

De tot 5 cm lange lancetvormige bladeren vertonen dikwijls aan de voet een bruine tekening; de gedrongen bloeiwijzen bevatten meestal vele bloempjes, die een zeer kleine, witte, vierlobbige bloemkroon en 4 meeldraden hebben.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Borreria ocimoides DC.
Rubiaceae

346 a Bloemen lila-achtig tot paarsig, 2-4 cm lang, in rechtopstaande pluimen of horizontaal uitstaande bloeiwijzen 347

b Bloemen blauwpaars, soms zeer lichtpaars, 4-5 cm lang, in armoedige bloeiwijzen.

Een stevig kruid, soms met schaars, andere keren met dicht en lang behaarde stengels; de bladeren zijn tot 11 cm lang en tot 6,5 cm breed met grote bochten; vorkachtig vertakte bloeiwijze; de bloemkroon is trechtervormig met een 5-lobbige zoom; er zijn 4 meeldraden; de spoelvormige vrucht is 2,5 cm lang.

Pistol, Scopet.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Ruellia tuberosa L.
Acanthaceae

347 a Bloemen lila-paars, 3-4 cm lang, in rechtopstaande pluimen.

Deze plant is tengerder dan de vorige; de bladeren zijn ovaalvormig, 5-9 cm lang en 3,5-6 cm breed; vorkachtig vertakte bloeiwijze; de bloemkroon is trechtervormig met een 5-lobbige zoom; er zijn 4 meeldraden; de spoelvormige vrucht is bijna 2 cm lang.

Scopet.

Curaçao. Fig. 142

Ruellia nudiflora var. **insularis** Leonard
Acanthaceae

b Bloemen 2 cm lang, in horizontaal uitstaande bloeiwijzen, waarop de bloemen loodrecht staan.

Een 20-60 cm hoog kruid, met dunne, eivormige, 3-14 cm lange en 1,5-8,5 cm brede bladeren; vorkachtig vertakte bloeiwijze; de bloemkroon is trompetvormig met een 5-lobbige zoom; er zijn 4 meeldraden; de spoelvormige vrucht is ongeveer 1 cm lang.

Curaçao. Fig. 144

Aphragmia inundata (H.B.K.) Brem.
Acanthaceae

348 a Bloemkroon witgroen tot lila-achtig, 5-tallig, op kort steeltje in bladoksel.

Zie de beschrijving onder 241a.

Bonaire.

Bergia capensis L.
Elatinaceae

b Bloemkroon oranje, buisvormig, in zittende, bolvormige bloeiwijzen.

Het is een stevig, hoog opgroeiend, meest weinig vertakt kruid met vierkante stengels; de langgesteelde hartvormige bladeren, 4-10 cm lang en 3-9 cm breed, hebben een grof

gekartelde rand; de bloemen staan in zittende, bolvormige schijnkransen en hebben een buisvormige, tweelippige bloemkroon, die 1,5 cm buiten de scherp getande kelk uitsteekt; er zijn 4 meeldraden.

A nace di kerkhof, Ponpon, Yerba di kerkhof.

Curaçao, Bonaire. Fig. 132

Leonotis nepetifolia R. Br.
Labiatae

c Bloemdek niet oranje, min of meer buisvormig 349

349 a Bloem blauw of blauwpaars, of paars 350

b Bloem rood.

Een 40-200 cm hoge plant met eivormige, sterk gekroesde bladeren, met grof gekartelde rand, die tot 9 cm lang en tot 7 cm breed zijn; de helderrode bloemen staan in een tot meer dan 50 cm lange aar; de buisvormige bloem met een 5-lobbige zoom staat in een diepe indeuking van de bloeias en is gedeeltelijk bedekt door een schutblad. (Op Curaçao gekweekt).

Aruba, Bonaire. Fig. 138

Stachytarpheta sanguinea Mart. & Schau.
Verbenaceae

c Bloem anders 351

350 a Bloemen paars, met 2-6 geplaatst op gemeenschappelijk steeltje in bladoksel.

Een klein tot fors, geheel behaard kruid met vierkante stengels; alle delen geuren bij kneuzing sterk; de langgesteelde, behaarde, eivormige tot iets hartvormige bladeren zijn 2,5-5 cm lang en 2-4 cm breed, zij hebben een onregelmatig getand-gezaagde rand; de kroon is 2-lippig en er zijn 4 meeldraden.

Sangura.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Hyptis suaveolens Poit.
Labiatae

b Bloemen blauw of blauwpaars, in 10-50 cm lange aarvormige bloeiwijze aan eind van stengel.

Een klein, soms hoog opgroeiend kruid met vierkante stengels, bijna onbehaard; de langgesteelde, eivormige tot langwerpige bladeren zijn 5-8 cm lang en 2,5-5,5 cm breed en hebben een scherp getand-gezaagde rand; de 1 cm lange buisvormige

bloemen met een 5-lobbige zoom staan in indeukingen in de bloeias en worden gedeeltelijk door een schutblaadje bedekt.
Curaçao, Bonaire.

Stachytarpheta jamaicensis Vahl
Verbenaceae

351 a Bloemen in een gedrongen, afgeplat-bolvormige bloeiwijze op een tot 1-2 cm lange steel.

Een meestal heesterachtige plant met driehoekige tot eivormige, 3-5,5 cm lange en 2-3,5 cm brede bladeren, die een gekarteld-gezaagde rand hebben; de witte tot iets lila buisvormige bloempjes, met een ongelijke 5-lobbige zoom, staan in bloeiwijzen van 1-1,5 cm doorsnede. Fig. 81
Curaçao, Aruba, Bonaire. **Lantana canescens** H.B.K.
Verbenaceae

b Bloeiwijze anders 352

352 a Bloem wit 353

b Bloem wit-lila of paarsig aangelopen 355

c Bloem lila 356

353 a Bloemen duidelijk 2-lippig, in kortgesteelde bolvormige bloeiwijze.

Een rechtopgroeiend plantje met ovale tot langwerpige, 2-4 cm lange en 1,5-3 cm brede bladeren, die een grof gekarteld-gezaagde rand hebben, een 5-tandige opgeblazen kelk, een vergroeide bloemkroon met 2 lippen en 4 meeldraden; de deelvruchtjes zijn voorzien van een naar binnen omgeslagen, gevleugelde rand.
Aruba. **Marsypianthes chamaedrys** O. Ktze
Labiatae

b Bloemen anders 354

354 a Bloemen in aarvormige, 5-25 cm lange bloeiwijze, welke bestaat uit schijnkransen van 6 (nl. 3 bij 3) kortgesteelde bloemen.

Een tamelijk sterk vertakt kruid met vierkante stengels; bij kneuzing welriekend; de eivormige tot elliptische, 1-4 cm lange en 1-2 cm brede bladeren hebben een rand met onduidelijke tanden; de 5 mm lange bloempjes zijn 2-lippig en hebben 4 meeldraden.
Yerba holé. Fig. 141
Curaçao. **Ocimum basilicum** var. **canum** Sims.
Labiatae

b Bloemen in een tot 15 cm lange, eindelingse tros.

Een 20-50 cm hoog opgroeiend kruid met vierkante stengels; de langgesteelde bladeren zijn driehoekig tot eivormig, 2-5 cm lang en 1-3,5 cm breed; de rand is gekarteld; de bloem is 6 mm lang, de witte, meest lilakleurige bloemkroon is buisvormig, met een 5-lobbige zoom; na de bloei zwelt de kelk bolvormig op en blijft door de haakvormig gebogen haartjes gemakkelijk aan de kleren hangen.

Curaçao. Fig. 136

Priva lappulacea Pers.
Verbenaceae

355 a Kelk 2-lippig, waarvan de bovenlip groot en de onderlip 4-slippig is.

Een meestal sterk vertakt, hoog opgroeiend kruid, met behaarde, vierkante stengels; bij kneuzing welriekend; de langgesteelde, eivormige, 2-6,5 cm lange en 1-3,5 cm brede bladeren hebben een grof gekarteld-gezaagde rand; de 7 mm lange, witte, lila-paars aangelopen bloempjes staan in schijnkransen, die samen een tamelijk lange tros vormen. (De plant is op de drie eilanden verwilderd).

Yerba holé kruinagel.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Ocimum gratissimum L.
Labiatae

b Kelk buisvormig met 5 draadvormige tanden.

Een 30-200 cm hoog opgroeiend kruid met stevige vierkante stengels; bij kneuzing niet welriekend; de langgesteelde, eivormige tot langwerpige, 2,5-5,5(-10) cm lange en 1,5-3,5(-7) cm brede bladeren hebben een onregelmatig dubbel-gekartelde rand; de 4 mm lange, witte, iets lila aangelopen bloempjes staan in duidelijk gesteelde schijnkransen, in tot meer dan 40 cm lange bloeiwijzen. (Deze plant is vooral te vinden in de omgeving van en op de Christoffelberg).

Curaçao.

Hyptis pectinata Poit.
Labiatae

356 a Bloem 1,2 cm groot, lila, gedeeltelijk aangedrukt tegen de 10-30 cm lange bloeias.

Een 30-50 cm hoog opgroeiend kruid met vierkante stengels; de langgesteelde, eivormige bladeren zijn 2-6 cm lang en hebben een grof-gekartelde rand; de bloemen zijn smal

buisvormig met een 5-lobbige zoom en hebben 4 meeldraden: de vrucht valt uiteen in twee 3 mm lange deelvruchtjes.
Yerba di statia, Shon Lena.
Curaçao. Fig. 118

Bouchea prismatica O.Ktze
Verbenaceae

b Bloem 6 mm groot, lila, kortgesteeld en niet tegen de bloeias aangedrukt.

Zie de beschrijving onder 354b.
Curaçao. Fig. 136

Priva lappulacea Pers.
Verbenaceae

357 a Plant schijnbaar zonder stengel 358
b Plant met bovengrondse stengel 359

358 a Plant met wortelstok; grote bladeren wortelstandig.

Kruid met onderaardse stengel die aan het ene einde doorgroeit en aan het andere afsterft; de dik-gesteelde bladeren zijn langwerpig tot elliptisch, 20-70 cm lang; de tweeslachtige, onduidelijke bloemen in een groenigbruine kolf aan het eind van een lange steel; aan de voet van de kolf is een groen schutblad of spatha; de vruchtjes zijn rode bessen. (Deze plant komt alleen op de Christoffelberg voor, bijna op de top, op een bijna onbereikbare plaats).
Curaçao.

Anthurium cf. **hookeri** Kunth
Araceae

b Plant met 3-5 lijnvormige, meestal overlangs gevouwen, 4-25 cm lange bladeren, die onderaan overgaan in een 1,5-2,5 cm lange groene schijnknol. Het is een kleine orchidee, die zich vasthecht aan rotsen; de kleine gele bloempjes staan in een tros op een lange steel. (Tot nu toe alleen op de top van de Christoffelberg gevonden).
Curaçao. Fig. 154

Polystachya cerea Lindl.
Orchidaceae

359 a Kruid klimmend of slingerend 360

Soms liggen de stengels op de grond bij gebrek aan steunsel; alle planten met ranken zijn hier tot de klimmende planten gerekend.

Kruid geen klim- of slingerplant 381

360 a Ranken aanwezig 361
b Ranken niet aanwezig 370

361 a Blad niet of onduidelijk gelobd 362
b Blad duidelijk gelobd of gedeeld 364

362 a Blad niervormig; bloem witachtig, ongeveer 6 cm in doorsnede.

Een onbehaarde, klimmende plant, met 1 cm lang gesteelde bladeren die 6 cm lang en 9 cm breed zijn; de witte bloem heeft 3 geelgroene schutbladeren, een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon die wat kleiner is dan de kelk en een corona van zeer vele draadvormige blaadjes, die groenig-paars gestippeld en aan de top haarvormig verdeeld zijn; er zijn 5 meeldraden.

Curaçao.

Passiflora pulchella H.B.K.
Passifloraceae

b Blad niet niervormig; bloemen veel kleiner 363

363 a Blad hartvormig; bloem tweeslachtig, rose-rood (een gekweekte vorm heeft witte).

Zie de beschrijving onder 119a.

Bellisima.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 33

Antigonon leptopus Hook. & Arn.
Polygonaceae

b Blad ovaal tot bijna rond; bloem eenslachtig, geel; vrucht geel en dicht bezet met dikke stijve haren.

Een meest op de grond liggende plant met kantige, ruw behaarde stengels; de langgesteelde bladeren zijn 4-10 cm lang en 3-9 cm of meer breed; de mannelijke, 12 mm lange bloemen hebben 3 meeldraden; de vrouwelijke, met een doorsnede van 2 cm, hebben een onderstandig spoelvormig vruchtbeginsel, dat bezet is met dikke haren; de vrucht is ovaal, tot 7 cm lang.

Konkomber marga, Konkomber shimarón.

Curaçao. Fig. 156

Cucumis dipsaceus Ehrenb.
Cucurbitaceae

c Blad getand; bloempjes eenslachtig, geligwit.

Een klimmende plant met vlezige stengels en zeer verdikte knolvormige wortel, die 20 cm of meer in diameter kan

worden; de bladeren zijn aan de bovenzijde ruw, aan de onderzijde zacht behaard, 3-10 cm lang en breed; de 2-3 mm lange, ongesteelde bloempjes staan enigszins kluwenvormig op de bloeias en hebben een 5-lobbige kelk en een 5-delige kroon; de mannelijke bloemen hebben 3 meeldraden; de vrucht is 10-12 mm lang, gelig met groene banden.

Curaçao, Bonaire.

Corallocarpus emetocatharticus (Griseb.) Cogn.
Cucurbitaceae

364 a Bloem helder geel 365

b Bloem niet helder geel 367

365 a Blad 3-lobbig tot 3-delig (in het laatste geval zijn dikwijls de zijlobben nog 2-delig); bloem kleiner dan 5 cm 366

b Blad 5-7-lobbig; bloem 5 cm of groter.

Een kruid met lange, ruw behaarde, kantige stengels; de zeer grote bladeren zijn 6-25 cm lang en breed, 5-7-hoekig of lobbig; de mannelijke bloemen staan in een lange tros; eenhuizig; de bloemen zijn 5-7 cm in diameter, zij hebben een vlak uitgespreide 5-bladige bloemkroon en 5 meeldraden; de cylindrische vrucht is 10-50 cm lang, van buiten glad (zonder overlangse ribben) en gevuld met een sponsachtig weefsel; de platte zaden zijn zwart. (Verwilderd).

Serbette di pober.

Curaçao. Fig. 155

Luffa cylindrica Roem.
Cucurbitaceae

366 a Mannelijke bloemen in een tros.

Een kruid met lange kantige stengels; de bladeren zijn 3-lobbig; de vrouwelijke bloem staat alleen, op een korte, dikke steel en heeft een onderstandig, wrattig vruchtbeginsel; de vrucht is ovaal, gevuld met een sponzig weefsel en van buiten voorzien van ver uit elkaar staande, iets stekelachtige verhevenheden. (Verwilderd en te vinden bij Hato).

Curaçao.

Luffa operculata Cogn.
Cucurbitaceae

b Mannelijke bloemen in bundeltjes.

Een meestal neerliggend kruid met ruw behaarde stengels; de langgesteelde bladeren, tot 7 cm lang en 8 cm breed, zijn 3-lobbig, waarbij de zijlobben weer 2-delig zijn; eenhuizig;

de mannelijke bloempjes zijn 8 mm lang; de vrouwelijke bloem staat alleen, op een lange, dikke steel en heeft een onderstandig, wrattig vruchtbeginsel; de vrucht is ovaal, 4-6 cm lang en bezet met enkele weke stekelachtige verhevenheden. (Wordt veel gekweekt terwille van de vrucht, die als groente gegeten wordt).

Konkomber, Konkomber shimarón.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Cucumis anguria L.
Cucurbitaceae

367 a Bloemen ongesteeld, 2-3 mm lang, geligwit.

Zie de beschrijving onder 362c.

Curaçao, Bonaire.

Corallocarpus emetocatharticus (Griseb.) Cogn.
Cucurbitaceae

b Bloemen anders 368

368 a Bloem groenig.

De kortgesteelde bladeren zijn 3-lobbig met afgeronde lobben, 2-8 cm lang en 2,5-7,5 cm breed; iets onder de voet van het blad staan 2 gesteelde klieren; de bloemen staan bij tweetallen op dunne stelen in de bladoksel, zij hebben een vlakke kelk met 5 slippen, een 5-bladige bloemkroon en 5 meeldraden; het vruchtbeginsel staat op een steel; er is een corona aanwezig van gelige, draadvormige blaadjes; de vrucht is een blauw-zwarte bes van 0,5-1 cm doorsnede.

Beshi di tinta, Nebuha.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 50

Passiflora suberosa L.
Passifloraceae

b Bloem niet groenig 369

369 a Bloem witachtig tot licht lila-paars, ongeveer 3-4 cm doorsnede.

Zie de beschrijving onder 117a.

Corona di La Birgen, Kruizebloem, Maraca, Macusá, Shoshori, Shonshon, Sosoro, Yerba di cruz.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 87

Passiflora foetida L.
Passifloraceae

b Bloem helderwit, kleiner.

Een kruid met dunne stengels en een ondergrondse knol welke zeer groot kan worden; de ruw aanvoelende bladeren

zijn diep 3-delig, waarvan de 2 zijlobben dikwijls weer 2-delig zijn, tot 4 cm lang en 5 cm breed of groter; de mannelijke bloemen staan in vrij rijkbloemige, schermachtige bloeiwijzen op een 2,5-7 cm lange steel in de bladoksel en hebben een buisvormige kelk met 5 tanden, 5 bloemkroonbladeren die diep gedeeld zijn en 5 meeldraden; de vrouwelijke bloem heeft een onderstandig vruchtbeginsel en 5 gekroesde bloemkroonbladeren; tweehuizig; de vrucht is een rode bes van 2 cm lengte.

Batata di djuku, Plantasia, Lenga di chuchubi, Batata di zumbi.

Curaçao, Aruba.

Fig. 152

Ceratosanthes palmata Urb.
Cucurbitaceae

370 a Blad niet gelobd of gedeeld 371
(Het gebeurt wel eens, dat gelobde bladeren voorkomen, maar het overgrote deel is niet gelobd).

b Blad gelobd of gedeeld 377

371 a Blad onbehaard, hartvormig, driehoekig met hartvormige voet of lang-elliptisch tot langwerpig 372

b Blad zacht behaard 375

372 a Bloem helderwit, lang-buisvormig met een brede, vlakke zoom, ongeveer 9 cm lang.

Een klimplant welke melksap bevat; de onbehaarde, hartvormige, 6-15 cm lange en tot 15 cm brede bladeren hebben soms meer of minder duidelijke zijlobben; de alleenstaande bloemen hebben een 5-bladige, 2,5 cm lange kelk, 5 meeldraden en een 2-delig knopvormige stempel. (Zeldzaam).

Curaçao, Aruba.

Fig. 150

Ipomoea tuba G.Don
Convolvulaceae

b Bloem niet zuiver wit, of wel wit, maar dan veel minder dan 9 cm lang en niet làng smal-buisvormig 373

373 a Bloem purper met donkere keel.

Een slingerplant met elliptische tot langwerpige 6-10 cm lange bladeren, die aan de top meest ingesnoerd zijn; de bloemen zijn tot 5 cm lang, breed-trompetvormig; de zaden zijn behaard. (Groeit nabij de zee).

Curaçao, Aruba.

Ipomoea pes-caprae (L.) Sweet
Convolvulaceae

b Bloem anders 374

374 a Bloem groot, 6-7 cm in doorsnede, lichtlila tot lichtviolet, soms helderwit.

Een dikwijls zeer sterk vertakte plant, die gehele heestergroepen bedekt; de langgesteelde, glanzende, 3-7,5 cm lange en 3-7 cm brede bladeren zijn ongeveer driehoekig; de trompetvormige bloemen staan met enkele bijeen op een steel in de bladoksel, zij hebben een 1,7-2 cm lange 5-bladige kelk, 5 meeldraden en een 2-delige knopvormige stempel; de vrucht is een doosvrucht; zaden niet behaard.

Yerba di glas.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 148

Ipomoea incarnata Choisy

Convolvulaceae

b Bloem niet groot, 1,5-2 cm lang, wit, wit met donkerpaarse keel, of van binnen geheel violet.

Een dikwijls zeer sterk vertakte klimplant, meestal met hartvormige bladeren van 2,5-5 cm lengte en 2-5 cm breedte (er komen ook grotere en ook gelobde bladeren voor); de bloemen staan met 2 of meer op een tamelijk lange steel in de bladoksel, ze zijn trechtervormig met smalle zoom, hebben een 1 cm lange 5-bladige kelk, 5 meeldraden en een 2-delige, knopvormige stempel; de vrucht is een doosvrucht.

Curaçao, Aruba.

Ipomoea triloba L.

Convolvulaceae

375 a Bloem blauw, 2-3 cm in doorsnede; blad hartvormig, 3-6 cm lang.

Zie de beschrijving onder 128a.

Yerba di pataca.

Curaçao, Bonaire. Fig. 88

Jacquemontia cumanensis O.Ktze

Convolvulaceae

b Bloem blauw of donkerblauw, 0,8-1,2 cm in doorsnede; blad hartvormig, 2-4 cm lang.

Zie de beschrijving onder 414b.

Curaçao, Bonaire.

Jacquemontia evolvuloides Meissn.

Convolvulaceae

c Bloem en blad anders 376

376 a Bloem wit, 1,5 cm in doorsnede, tweeslachtig.
Zie de beschrijving onder 128b.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 80
Jacquemontia nodiflora G.Don
Convolvulaceae

b Bloem geliggroen of groenigwit, zeer klein, eenslachtig.
Een slingerplant met zeer lange stengels en langgesteelde, bijna ronde tot eivormige, 5-8 cm lange en brede bladeren, met hartvormige voet en 5 of meer hoofdnerven; de vrouwelijke, zeer kleine bloempjes staan in lange trossen en hebben 1 kelkblad en 1 kroonblad; de mannelijke bloempjes staan in pluimvormige bloeiwijzen, zij hebben 4 kelkbladeren, een vergroeide bloemkroon en 4 vergroeide meeldraden. (Zeldzaam op Curaçao).
Yerba di pataca? Rais di pataca?
Curaçao, Aruba, Bonaire.
Cissampelos pareira L.
Menispermaceae

377 a Blad 3-lobbig (de insnijdingen gaan niet tot over de helft), zacht behaard.
De plant heeft langgesteelde bladeren die 4-12 cm lang en 4-11,5 cm breed zijn; de meestal lichtblauwe, soms helderwitte bloemen zijn tot 5 cm lang, staan met enkele op een lange steel in de bladoksel, hebben een 5-bladige kelk die vooral aan de basis dicht behaard is, een trompetvormige bloemkroon, 5 meeldraden en een 2-delige knopvormige stempel; de vrucht is een doosvrucht.
Trompet.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 38
Ipomoea nil Roth
Convolvulaceae

b Blad 3-lobbig, niet zacht behaard.
Zie de beschrijving onder 374b.
Curaçao, Aruba.
Ipomoea triloba L.
Convolvulaceae

c Blad diep gedeeld 378

378 a Blad zeer diep 5- of meerdelig 379
b Blad diep 3-delig.
Een behaarde klimplant met lange stengels; de langgesteelde, 3-8 cm lange en 5,5-9 cm brede bladeren zijn vooral aan de

onderzijde dicht behaard; de groene bloempjes, 3 vrouwelijke en 5-6 mannelijke, worden door 2 grote 3-lobbige schutbladen omgeven; de mannelijke bloemen hebben vele meeldraden die tot een zuiltje vergroeid zijn; binnen de schutbladen bevinden zich nog 2 grote kleverige klieren.

Tres déde.

Curaçao, Bonaire.

Dalechampia scandens L.
Euphorbiaceae

379 a Kelk met lange, bruine, afstaande haren bezet.

Een windend kruid, waarvan alle delen lang, afstaand, bruin behaard zijn; de langgesteelde 2-7 cm lange bladeren zijn tot bijna aan de voet gedeeld; de witte, tot 3 cm lange bloemen staan trosvormig op een lange steel in de bladoksel, zij hebben een 5-bladige kelk, een breed-trompetvormige bloemkroon, 5 meeldraden en een 2-delige knopvormige stempel; de vrucht is een doosvrucht.

Curaçao.

Ipomoea aegyptica L.
Convolvulaceae

b Kelk niet met bruine, afstaande haren bezet 380

380 a Blad onbehaard, diep gedeeld, zodat het handvormig samengesteld lijkt, bladslippen gaafrandig.

Een meestal neerliggend kruid met windende stengels; de langgesteelde bladeren hebben 2-5,5 cm lange en 0,5-3 cm brede slippen; de 1,5 cm lange lichtlila bloemen, met een paarse keel, staan met 1-3-tallige bloeiwijzen op een haardunne steel in de bladoksel, zij hebben een 5-bladige kelk, een trompetvormige bloemkroon, 5 meeldraden en een 2-delige knopvormige stengel.

Curaçao.

Ipomoea pulchella Roth
Convolvulaceae

b Blad behaard, diep gedeeld tot bijna aan de voet, bladslippen weer gelobd.

Een zeer sterk vertakte plant, met lange, windende, behaarde stengels; de langgesteelde bladeren zijn 3-7 cm lang en breed, of groter; de witte bloemen, met purperen strepen in de keel, zijn breed-trompetvormig met een doorsnede van 4-5 cm en staan met 2 of 3 tezamen op een 5-6 cm lange steel; ze hebben een 2-2,5 cm lange onbehaarde kelk, 5 meeldraden en een

2-delige knopvormige stempel; de vrucht is een doosvrucht. (De plant wordt veel gekweekt).

Bini bini. Fig. 149

Curaçao, Bonaire. **Merremia dissecta** Hall. f.

Convolvulaceae

381 a Bloemen in bloemhoofdjes 382

b Bloemen niet in bloemhoofdjes 385

382 a Bloemhoofdjes geheel wit, op kleine sterretjes gelijkend.

Een klein tot hoog opgroeiend, dikwijls zeer sterk vertakt kruid; de tot 15 cm of meer lange bladeren zijn die veervormig ingesneden, waarbij de bladslippen dan weer diep ingesneden zijn; de 4-5 mm grote bloemhoofdjes zijn 0,5-3 cm lang gesteeld, zij hebben 5 zeer kleine lintbloempjes en staan in een pluimvormige bloeiwijze.

Basora di liber.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Parthenium hysterophorus L.

Compositae

b Bloemhoofdjes niet geheel wit 383

383 a Bloemhoofdjes met gele buisbloempjes en witte lintbloempjes.

Een meestal neerliggend kruid, dat dikwijls dicht spinnewebachtig behaard is; de ongeveer spatelvormige, 2-3,5 cm lange en 1-2 cm brede (grotere komen ook voor) bladeren zijn iets, vanaf de voet scherp gezaagd; de bloemhoofdjes hebben een doorsnede van 1-1,5 cm en staan op een 1-3 cm lange steel in de bladoksel. Fig. 101

Curaçao, Aruba. **Egletes prostrata** O.Ktze

Compositae

b Bloemhoofdjes anders gekleurd 384

384 a Alleen lintbloempjes aanwezig, zeer lichtgelig gekleurd.

De onderste bladeren staan in een rozet en zijn, evenals die van de stengel, zittend, zeer dun, 7-20 cm lang en 3-9 cm breed met zeer onregelmatig gelobd-getande rand; de tot 1,2 cm lange bloemhoofdjes staan in kleine aantallen bijeen geplaatst op verschillende hoogte van een lange, sterk vertakte, ijle, pluimvormige bloeiwijze.

Kokólo di konenchi, Salada andijvi.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Lactuca intybacea Jacq.

Compositae

b Alleen buisbloempjes aanwezig, geliggroen gekleurd.

Een veelal sterk vertakt kruid, met tot 2 cm lang gesteelde, eivormige of langwerpige, 1,5-3,5 cm lange en 0,5-1,5 cm brede bladeren, die aan de rand voorzien zijn van inhammen, waarin langwerpige klieren geplaatst zijn; de tot 2 cm lange bloemhoofdjes staan op tot 3 cm lange stelen.

Mampuritu.

Curaçao, Bonaire. Fig. 119

Porophyllum macrocephalum DC.

Compositae

385 a Blad diep 3-delig of 3-5-delig ingesneden 386

b Blad niet diep 3-5-delig ingesneden 387

386 a Bladeren diep 3-delig ingesneden.

Een kruid dat tot 1 m hoog kan worden; van de langgesteelde bladen is de middelste lob het grootst, 2-5(-7) cm lang en 2-4,5 cm breed; de bloemen staan in trosvormige bloeiwijzen, onderaan een klein aantal vrouwelijke, die alleen een 5-slippige kelk hebben, en bovenaan de 2 mm langgesteelde mannelijke bloemen, die een zeer kleine kelk, een 5-bladige, iets rood aangelopen bloemkroon en 10-14 meeldraden bezitten.

Yerba krabo.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Croton lobatus** L.

Euphorbiaceae

b Blad diep 3-5-delig ingesnelen, meest 5-delig.

Zie de beschrijving onder 166a.

Flaira.

Curaçao, Aruba, Bonaire. **Jatropha gossypifolia** L.

Euphorbiaceae

387 a Kruid kruipend, met saprijke stengeltjes en dikvlezige, gaafrandige, hartvormige, 1-1,5 cm lange en tot 1 cm brede bladen.

Plant op de knopen wortelend; bladeren dikwijls met paarse vlekjes; de bloempjes staan in bundeltjes in de bladoksel; (alleen bij een nauwkeurig onderzoek ziet men 3 meeldraden). (Wordt op Curaçao ook gekweekt als hangplant).

Oreillo di ratón. Fig. 153

Curaçao, Aruba. **Callisia repens** L.

Commelinaceae

b Kruid anders 388

388 a Kelk na de bloei sterk opgezwollen, gelijkend op een lampionnetje; bloem alleenstaand 389

b Kelk anders 393

389 a Bloem heeft de vorm van een urn, 3-5 mm groot.

Een sterk vertakt, tot 25 cm hoog kruid met kantige stengels; de langgesteelde bladeren zijn eivormig met gegolfde rand, tot 3,5 cm lang en 2,5 cm breed; de lichtgroenige, paarsig aangelopen bloem staat in de oksel van de vertakkingen, zij heeft een klokvormige kelk met 5 tanden en 5 meeldraden; na de bloei is de kelk opgezwollen, tot 1,3 cm lang, en omsluit de groene bes.

Curaçao, Aruba.

Margaranthus solanaceus Schlecht.
Solanaceae

b Bloem anders 390

390 a Plant zacht-behaard.

Een geheel of bijna geheel neerliggend kruid, met zacht-behaarde, gaafrandige, eivormige, 3-7 cm lange en 3-6 cm brede bladeren; de alleenstaande gele bloem, met 5 donker-paarse vlekjes, heeft een vergroeide bloemkroon met 5 drie-hoekige slippen en is 8-10 mm in doorsnede; de vrucht is een groene bes die door de opgezwollen kelk omgeven wordt.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Physalis pubescens L.
Solanaceae

b Plant niet zacht-behaard 391

391 a Blad lancetvormig.

Een sterk vertakt kruid met kantige stengels; de lang-gesteelde bladeren, tot 12 cm lang en 3 cm breed, hebben een getande rand; de witachtige bloem heeft een diameter van 9 mm, een 5-tandige kelk, een radvormige bloemkroon met 5 korte lobben en 5 meeldraden; de opgezwollen kelk omsluit de besvrucht.

Curaçao. **Physalis lanceifolia** Nees
Solanaceae

b Blad niet lancetvormig 392

392 a Plant fors, rechtopgroeiend, met vlakke bladeren.

De elliptische tot eivormige bladeren, tot 12 cm lang en tot 6 cm breed, zijn tamelijk lang gesteeld en hebben een onregel-

matig getande rand; de bloem staat alleen, is iets gelig en heeft een lichtbruine rand aan de binnenzijde; de bloemkroon is radvormig en heeft 5 korte driehoekige slippen; 5 meeldraden; de vrucht is een bes, welke omgeven wordt door de opgezwollen kelk.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 140

Physalis angulata L.
Solanaceae

b Plant met stengels die neiging vertonen tot neerliggen, met min of meer gekroesde bladeren.

De bladeren zijn eivormig met spitse top, 4-9 cm lang en 4-8 cm breed, met een zeer onregelmatig getande rand; de alleenstaande gelige of gele bloem heeft aan de binnenzijde een donkere rand, een vergroeide bloemkroon met 5 korte slippen en 5 meeldraden; de vrucht is een groene bes die door de opgezwollen kelk omgeven wordt.

Klap.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Physalis turbinata Medik.
Solanaceae

393 a Bloem wit 394

b Bloem niet wit 405

394 a Kruid zeer klein, neerliggend, met bladeren van 1,5-10 mm lengte.

De plantjes vormen groepjes van 3-20 cm doorsnede met naar alle zijden uitstralende stengeltjes; de bladeren zijn 0,8-5 mm breed; de zeer kleine witte, iets groenige bloempjes hebben een diep 5-delig bloemdek; de vrucht is een bolvormige doosvrucht van 1-2 mm doorsnede.

Bonaire.

Cypselea humifusa Turp.
Aizoaceae

b Kruid anders 395

395 a Bloem 12-17 cm lang.

Een groot kruid met dikke, rolronde, kort-behaarde stengels; de kortgesteelde bladeren zijn 6-20 cm lang en 4,5-15 cm breed en hebben een bladrand met grote tanden, die ver van elkander staan met grote bochten er tussen; de trompetvormige witte bloem staat alleen in de vorkachtige vertak-

kingen; de 4,5 cm grote, bijna bolvormige doosvrucht is bezet met 1 cm lange stekels en staat op de afgescheurde kelk.

Yerba stinki.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 111

Datura metel L.
Solanaceae

b Bloem minder dan 12 cm lang 396

396 a Bloempjes in een schicht.

Een klein, tot 20 cm hoog kruid, dat geheel behaard is; de kortgesteelde, lancetvormige bladeren zijn 0,5-2,5 cm lang en 2-6 mm breed; de bloempjes, 5 mm in diameter, zijn trechtervormig met 5 korte tanden en 5 meeldraden; de vruchtjes zijn gedeeltelijk door de blijvende kelk omsloten.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Heliotropium fruticosum L.
Boraginaceae

b Bloemen niet in een schicht 397

397 a Bloemen in een tros 398

b Bloemen niet in een tros 399

398 a Bloemen in een vrij korte, gedrongen tros, met vrouwelijke bloemen onderaan en mannelijke bovenaan.

Een kruid dat geheel bezet is met stijve stervormige haren; de langgesteelde bladeren zijn breed-eivormig, 2,5-3 cm of meer lang en 1,5-3 cm breed, beiderzijds dichtbehaard en met onregelmatig gekartelde rand; aan de top van de bladsteel staan 2 gesteelde klieren; de vrouwelijke bloemen zijn groen en hebben alleen 5 kelkbladeren; de mannelijke hebben een vergroeide kelk, 5 witte bloemkroonbladeren en 10 witte meeldraden.

Yerba careta.

Curaçao, Bonaire.

Croton glandulosus L.
Euphorbiaceae

b Bloemen in een langgerekte tros met tweeslachtige bloemen.

Een hoog-opgroeiend kruid met langgesteelde, elliptische 1,5-11 cm lange en 1-6,6 cm brede, gaafrandige bladeren; de 4 mm grote witte bloemen staan in rolronde trossen en

hebben 4 meeldraden; de vrucht is een rode bes van 3 mm; het bloemdek wordt groen en blijft onder de vrucht.

Stakamahachi.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 143

Rivina humilis L.
Phytolaccaceae

399 a Bloem niet in de bladoksel, doch opzij van de stengel staand 400

b Bloem in de bladoksel staand 401

400 a Bloem alleenstaand.

Een hoog-opgroeiend kruid, met dunne, tot 1,5 cm lang gesteelde, elliptische, 3,5-8 cm lange en 1,5-4 cm brede, onbehaarde bladeren; de bloem heeft een doorsnede van 9 mm en staat op een tot 1,5 cm lange steel in de vorkachtige vertakkingen naast het blad, zij heeft een 5-slippige kelk, een diep 5-delige bloemkroon, 5 meeldraden met grote helmknoppen en zeer korte helmdraden; de stijl is paarsig en de vrucht een ovale bes van ongeveer 1 cm lengte.

Curaçao.

Capsicum cf. **frutescens** L.
Solanaceae

b Bloemen met 2-10, schermachtig, op een lange steel staand.

Een hoog-opgroeiend, sterk vertakt kruid, met 1-12 cm lange en 2-4 cm brede, elliptische tot lancetvormige bladeren, die òf gaafrandig òf onduidelijk getand zijn; de bloemen hebben een doorsnede van 8 mm, een 2 mm lange 5-tandige kelk en een diep gedeelde 5-slippige bloemkroon; er zijn 5 meeldraden met grote helmknoppen en zeer korte helmdraden; de stijl is groen; de vrucht is een zwarte bolvormige bes van 5-6 mm doorsnede.

Maloida.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Solanum nigrum var. **americanum** Schulz
Solanaceae

401 a Bloem alleen in de bladoksel 402

b Bloemen met 2- of 3-tallen in de bladoksel 404

402 a Bloem heeft 5 losse bloemkroonbladeren 403

b Bloem heeft een buisvormige kroon met 5 afgeronde lobben.

Een neerliggend kruid dat geheel zacht behaard is en iets gevleugelde stengels heeft; de gaafrandige bladeren zijn

omgekeerd eivormig tot spatelvormig, met een langs de bladsteel aflopende voet, 1,5-7 cm lang en 1-3,5 cm breed; de witte bloempjes staan alleen of met 2-tallen in de bladoksel, ze zijn 7-8 mm lang, hebben een kelk met 5 lijnvormige slippen en 5 meeldraden.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Nama jamaicensis L.
Hydrophyllaceae

403 a Bloem met vele meeldraden, die met de stijl vergroeid zijn.

Een meestal neerliggend plantje, geheel zacht behaard, met rolronde dunne stengeltjes; de ovale, iets driehoekige bladeren, 1-1,5 cm lang en 0,5-1 cm breed, hebben een gekartelde rand; de bloem heeft een doorsnede van 1-1,5 cm, zij staat op een tot 1,5 cm lange dunne steel, heeft een vergroeide kelk met 5 slippen en 5 bloemkroonbladeren met een scheve top.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Sida procumbens Sw.
Malvaceae

b Bloem met 5 meeldraden, die niet vergroeid zijn.

Zie de beschrijving onder 201b.

Curaçao, Bonaire. Fig. 77

Piriqueta ovata Urb.
Turneraceae

404 a Plant neerliggend, geheel zacht-behaard; blad omgekeerd-eivormig tot spatelvormig, gaafrandig; 5 meeldraden.

Zie de beschrijving onder 402b.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Nama jamaicensis L.
Hydrophyllaceae

b Plant rechtopgroeiend, zeer spaarzaam behaard; blad spatelvormig, scherp-gezaagd; 4 meeldraden.

Een tot 1,5 m hoog wordende plant; de bladeren, 1,5-5(-12) cm lang en 0,7-1,5(-4) cm breed, zijn, behalve bij de voet, zeer scherp gezaagd; de ongeveer 1 cm lange bloemen staan met 2-, soms met 3-tallen in de bladoksel, zij hebben een vergroeide 5-slippige kroon.

Tanchi.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Capraria biflora L.
Scrophulariaceae

c Plant rechtopgroeiend; blad lijn- tot lancetvormig met gekartelde rand; meeldraden vergroeid met de stijl.

Zie de beschrijving onder 209b.

Basora di pleinchi, Funfún homber.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Sida salviaefolia Presl
Malvaceae

405 a Bloem lichtgroenig, paarsig aangelopen, 0,3-0,5 cm lang, in de vorm van een urn, alleenstaand.

Zie de beschrijving onder 389a.

Curaçao, Aruba.

Margaranthus solanaceus Schlecht.
Solanaceae

b Bloem lichtlila, 7,5-9 cm lang, trompetvormig, alleenstaand.

Een rechtopgroeiend kruid met dichotome vertakkingen; de langgesteelde, 8-16 cm lange en 5-13 cm brede bladeren hebben 2-3 grote tanden met daartussen enkele kleinere; de alleenstaande bloem heeft een 4 cm lange kelk met 5 korte tanden, een trompetvormige bloemkroon en 5 meeldraden; de met stekels bedekte vrucht staat, in tegenstelling met die van *Datura metel*) rechtop, springt met 4 kleppen open en bevat vele, ruwe, zwarte zaden.

Bonaire. Fig. 133

Datura stramonium L.
Solanaceae

c Bloem anders 406

406 a Bloem rossig, oranjerood, rood tot purper 407

b Bloem anders gekleurd 408

407 a Bloem oranjerood of (op Aruba) rossig chroomgeel; blad niet lijnvormig.

Een meestal neerliggend, klein kruid; de ovale tot langwerpige, 1,2 cm lange en 0,5-0,8 cm brede bladeren zijn iets boven of vanaf het midden scherp gezaagd; de bloemen, met een diameter van 1-1,3 cm, zijn zeer kort gesteeld, zij hebben een 5-delige kelk, 5 bloemkroonbladeren en vele, met de stijl vergroeide meeldraden; de vrucht valt in 5-6-7 eenzadige delen uiteen. (De plant bloeit in de voormiddag).

Yerba di pinda.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Sida ciliaris L.
Malvaceae

b Bloem oranje, steenkleurig, donkerrood tot purper, soms (op Aruba) wit; blad lijnvormig.

Een niet of sterk vertakt rechtopgroeiend kruid, dat, vooral als ze op droge plaatsen staat, geheel door lange witte haren bedekt kan zijn; de bladen zijn dikvlezig, bijna rolrond en lijnvormig, 1-2,5 cm lang en tot 2 mm dik; aan de bladvoet vindt men meestal vele lange witte haren; de bloem, met een doorsnede van 1-2 cm, staat in een krans van schutbladen die gelijk zijn aan de gewone bladeren, en in een dichte krans van witte haren, zij heeft 5 bloemkroonbladeren en veel paarse of (op Aruba) rode meeldraden; de doosvrucht gaat met een dekseltje open en bevat vele zwarte zaadjes. (De plant bloeit in de morgenuren).

Bembre shimarón, Yerba di coneu machu,
Pia di palomba.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 117

Portulaca venezuelensis Urb.
Portulacaceae

408 a Bloem paars, zelden wit; blad lancetvormig; gehele plant grijs behaard.

Zie de beschrijving onder 258b.
Curaçao.

Solanum elaeagnifolium Cav.
Solanaceae

b Bloem lila tot witpaarsig; blad en plant anders 409

c Bloem niet lila 412

409 a Blad ovaal, tot 2,5 cm lang, meestal kleiner.

Een geheel neerliggende, zelden opgerichte plant, met 1-1,5 cm lang gesteelde, tot 1,5 cm brede bladeren; de 6 mm lange, lichtlila tot bijna paarse bloemen staan in een eindelingse tros, zij hebben de vlinderbloemvorm; de peul is 0,7-2 cm lang en tot 2 mm breed, met dwarsribben waarop ze gemakkelijk in stukken breken.
Curaçao.

Alysicarpus vaginalis DC.
Papilionaceae

b Blad niet ovaal, langer dan 2,5 cm 410

410 a Bloemen zeer klein, lila; dichte, langgerekte, aarvormige bloeiwijzen, in meer of minder dichte bundels aan top van tot 20 cm lange stengel, welke geheel met spitse, aangedrukte, 5 mm lange schubben bedekt is.

Een klein kruid met lancetvormige, 3-16 cm lange en 1-5,5 cm brede bladeren met sterk aflopende voet; de 7 mm lange bloemen zijn gedeeltelijk verborgen door schutbladen, zij hebben een buisvormige kroon met 2-lippige zoom en 2 meeldraden.

Yerba di cangreu.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Elytraria imbricata Pers.
Acanthaceae

b Bloemen anders 411

411 a Blad spatelvormig, vlezig.

Een 35-90 cm hoog kruid met sappige stengels; de 2-8 cm lange en 1-3,5 cm brede gaafrandige bladeren hebben een versmalde, in de bladsteel aflopende voet; de lila, gele, of licht-oranje bloemen staan aan de top van een 5-30 cm lange driekantige steel, zij hebben een doorsnede van 1,5-2 cm. 2 kelkbladeren, 5 bloemkroonbladeren en 15-35 meeldraden. (De plant bloeit in de morgenuren. Wordt ook wel gekweekt).

Morgenglorie. Fig. 135

Curaçao. **Talinum triangulare** Willd.
Portulacaceae

b Blad lancetvormig, niet vlezig.

Een klein kruid met zeer kortgesteelde, 1,5-5 cm lange en 0,3-1,5 cm brede, dunne bladeren; de 9 mm grote, lila bloempjes staan in een kleine tros in de bladoksel, zij hebben een 4-bladige kelk en een bloemkroon, die bestaat uit één schuitvormig blad en 2 lijnvormige, zijwaarts geplaatste bladen en 8 meeldraden, die tot een open buis vergroeid zijn; de vrucht bevat 2 zaden die sterk bruin behaard zijn.

Olefanti.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Polygala bryzoides St. Hil.
Polygalaceae

412 a Bloem blauw 413
b Bloem niet blauw 417

413 a Bladsteel schedevormig langs de stengel aflopend; bloem 3-tallig.

Een meestal gedeeltelijk neerliggend of kruipend kruid, met 4-8 cm lange en 1-2(-4,5) cm brede gaafrandige bladeren; de blauwe bloemen, 0,8-1,2 cm groot, staan aan de top van de stengel en zijn aan de voet door een half-cirkelvormig

schutblad omgeven, zij bestaan uit 3 zeer kleine kelkachtige blaadjes, die binnen het schutblad verborgen zijn en 3 kroonachtige blaadjes, waarvan er 1 veel groter is dan de 2 andere; er zijn 3 vruchtbare en 3 onvruchtbare meeldraden.

Maishi grandi shimarón.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Commelina virginica L.
Commelinaceae

b Bladsteel niet schedevormig langs de stengel aflopend; bloem 5-tallig.

414 a Plant neerliggend 415

b Plant niet neerliggend.

Zowel de stengel als de bladeren zijn dicht behaard; de 7-12 mm lang gesteelde, 2-4 cm lange en 1-2,5(-3,5) cm brede bladeren zijn hartvormig; de donkerblauwe bloemen staan met 2- of 3-tallen op een steel die ver buiten de bladeren uitsteekt, zij hebben een 5-bladige kelk, een buisvormige kroon met een vlakke zoom van 8-12 mm doorsnede en 5 meeldraden; de vrucht is een doosvrucht met 4 zaden.

Curaçao, Bonaire.

Jacquemontia evolvuloides Meissn.
Convolvulaceae

415 a Blad lancetvormig, behaard 416

b Blad omgekeerd-eivormig of ovaal, schaars behaard.

De zeer kortgesteelde bladeren zijn gaafrandig, 1-3 cm lang en 0,5-2 cm breed; op een 0,5-2 cm lange dunne steel staan 2-3 bloemen die lichtblauw (soms wit) zijn en een doorsnede van 1 cm hebben; 5 meeldraden.

Chananá.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Evolvulus glaber Spreng.
Convolvulaceae

416 a Blad beiderzijds dichtviltig, zijdeachtig behaard, smal lancetvormig, 0,2-0,7 cm breed.

De dunne stengels zijn dicht bezet met lange witte haren; de zeer kortgesteelde bladeren zijn gaafrandig en 0,7-2,5 cm lang; de bijna vlak uitgespreide, lichtblauwe bloemkroon, met 5 witachtige strepen, is ongeveer 1,5 cm in doorsnede; er zijn 5 meeldraden.

Curaçao, Aruba.

Evolvulus argyreus Choisy
Convolvulaceae

b Blad beiderzijds behaard, doch niet dichtviltig, meestal lancetvormig, 0,5-1,5 cm breed (bredere komen ook voor).

Een plant met dunne dichtbehaarde stengels; de lancetvormige, onder aan de stengel soms breed elliptische, kortgesteelde bladeren zijn gaafrandig en 1-3,5 cm lang, de bijna vlak uitgespreide vergroeide bloemkroon is 1-1,5 cm in doorsnede en lichtblauw; er zijn 5 meeldraden.

Curaçao.

Evolvulus tenuis subsp. **longifolius** v. Ooststr.
Convolvulaceae

417 a Bloem geel of geel-rood 418

b Bloem groen, groenig of geliggroen 431

418 a Blad dikvlezig 419

b Blad niet dikvlezig 422

419 a Blad 3-8 cm lang.

Zie de beschrijving onder 411a.

Morgenglorie.

Curaçao.

Fig. 135

Talinum triangulare Willd.
Portulacaceae

b Blad kleiner dan 3-8 cm 420

420 a Blad spatelvormig of wigvormig, gewoonlijk onbehaard.

Een meestal neerliggend, zeer saprijk kruid, met 0,2-3 cm lange en 0,15-1,5 cm brede bladeren; de goudgele bloempjes, met een doorsnede van 5-8 mm, staan in groepjes aan de top der stengeltjes, zij hebben 2 kelkbladeren, 5 bloemkroonbladeren en 8-12 meeldraden; de vrucht is een doosvrucht welke met een dekseltje openspringt en vele zwarte zaadjes bevat. (De bladeren worden als groente gegeten).

Bembe.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Portulaca oleracea L.
Portulacaceae

b Blad niet spatelvormig of wigvormig, dikwijls met witte haren bezet 421

421 a Zaad bruin en ruw; stengels grotendeels kaal.

Een klein kruid met vlezige stengels, die bij de knopen een weinig behaard zijn maar verder, behalve tussen de schutbladen geheel kaal; de zeer kort gesteelde bladeren hebben

een spitse top, ze zijn 8-17 mm lang en 3-4 mm breed; de gele bloemen staan met enkele bijeen aan de top van de stengel, ze zijn omgeven door schutbladen, waartussen haren staan; de vrucht springt met een dekseltje open.

Curaçao.

Portulaca phaeosperma Urb.
Portulacaceae

b Zaad zwart; stengels dikwijls dichtbehaard.

Een laagblijvend kruid met dikwijls dichtbehaarde stengels, in de oksel van het blad staan lange witte haren, soms is de plant echter zo goed als onbehaard; de zeer kortgesteelde bladeren zijn 6-13 mm lang en tot 5 mm breed; de 6 mm grote bloemen staan met enkele bijeen aan de top van de stengel en zijn omgeven door op gewone bladeren gelijkende schutbladen en vele lange witte haren; de bolvormige vrucht springt met een dekseltje open.

Yerba di coneu, Yerba di konenchi, Yerba di pushi, Pia di palomba.

Curaçao.

Portulaca halimoides L.
Portulacaceae

422 a Bloem alleen in bladoksel staand 423

b Bloem niet alleen in bladoksel staand 427

c Bloem niet in bladoksel staand, maar ernaast of er tegenover.

Een meestal neerliggende plant met elliptische tot lancetvormige, 2-8,5 cm lange en 1,5-4 cm brede bladeren die een gekartelde rand hebben; de gele bloempjes zijn 4-6 mm groot, zij hebben een 5-bladige kelk, een 5-bladige bloemkroon en 12 meeldraden; de, tot 2,5 cm lange, 6-kantige vrucht heeft 3 vleugels en eindigt in 3-5 meestal gespleten punten.

Curaçao, Bonaire.

Corchorus aestuans L.
Tiliaceae

423 a Bloem 3-4 cm in doorsnede 424

b Bloemen minder dan 3-4 cm in doorsnede 425

424 a Meeldraden talrijk, met de stijl vergroeid.

Zie de beschrijving onder 195b.

Tres or.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Fig. 85
Abutilon hirtum Sweet
Malvaceae

b Meeldraden 5, niet vergroeid.

Zie de beschrijving onder 195a.

Curaçao.

Fig. 5

Turnera ulmifolia L.
Turneraceae

425 a Bloem met 5 losse bloemkroonbladeren 426

b Bloem met 4 losse bloemkroonbladeren.

Een hoog opgroeiend kruid met vierkante stengel; de bladeren zijn lancetvormig, gaafrandig, 2-12 cm lang en 0,3-3 cm breed; de bloemen hebben een 1 cm lang, vierkantig en langwerpig, onderstandig vruchtbeginsel, een 4-tandige kelk en 8 meeldraden; de cylindervormige vrucht bevat vele lichtbruine zaadjes. (De plant groeit alleen in of nabij het water).

Chananá.

Curaçao, Bonaire.

Jussieua erecta L.
Oenotheraceae

426 a Bloem ongeveer 15-20 mm in doorsnede, met talrijke losse meeldraden.

Een dikwijls neerliggende plant welke geheel bedekt is met viltige korte haren, waartussen borstelige stekelvormige haren voorkomen en grotere haren, die over hun gehele lengte voorzien zijn van kleine stekeltjes en eindigen in een krans van teruggebogen haken (loupe gebruiken); de plant, (vooral het blad) blijft gemakkelijk aan de kleren hangen en valt in stukken uiteen; de vrij langgesteelde bladeren, 3-9 cm lang en 2,5-6 cm breed, zijn driehoekig, hebben min of meer duidelijke zijlobben en een onregelmatig gezaagde rand; de bloem heeft een 5-bladige kelk en een 5-bladige bloemkroon; het onderstandige vruchtbeginsel is iets kegelvormig.

Amor falsu, Dal pega, Mora, Pega pega, Pega saya shimarón, Pechipechi.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Mentzelia aspera L.
Loasaceae

b Bloem 4-6 mm groot, met 5 meeldraden.

Een laagblijvend, dikwijls neerliggend plantje met zachtbehaarde stengels en bladeren; de elliptische tot lancetvormige bladeren 1,5-3,5 cm lang en 0,8-1,5 cm breed, hebben een grof gezaagde rand; ongeveer 6 mm boven de bladvoet vindt men aan elke zijde een klier; de bloem heeft een met de

bladsteel vergroeide steel, een 5-slippige kelk en een 5-bladige bloemkroon; de doosvrucht sprint met 3 kleppen open.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Turnera pumilea L.
Turneraceae

427 a Bloemen in vlinderbloemvorm, in een eindelingse tros staand.
Een tot 70 cm hoog wordend kruid met spatelvormige, tot 7 cm lange en 3 cm brede bladeren; de tamelijk grote, gele, dikwijls geel-rode bloemen hebben een vergroeide kelk met 5 ongelijke slippen en 10 meeldraden waarvan de onderste helft vergroeid is; de opgezwollen peul is tot 3 cm lang. (De plant wordt ook veel gekweekt).
Leeuwenbekje.
Curaçao, Aruba. Fig. 151

Crotalaria retusa L.
Papilionaceae

b Bloemen anders 428

428 a Meeldraden talrijk, vergroeid met de stijl 429

b Meeldraden 6, niet vergroeid.
Een 20-40 cm hoog kruid met gaafrandige, lijnvormige en onbehaarde, 1,5-5 cm lange en 1-4 mm brede bladeren; de kleine gele bloemen staan in een weinig-bloemige tros (soms staan zij zelfs wel alleen), zij hebben een 4-bladige kelk en een 4-bladige bloemkroon; de vrucht is lijnvormig, 2-3 cm lang en 2 mm dik.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Cleome stenophylla Klotz.
Capparidaceae

429 a Bloemen met 2-3 of 4-tallen op dunne stelen in bladoksel.
Zie de beschrijving onder 198a.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Bastardia viscosa H.B.K.
Malvaceae

b Bloemen in eindelingse, schermachtige pluim.
Zie de beschrijving onder 198b.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Abutilon umbellatum Sweet
Malvaceae

c Bloemen in groepjes, dicht opeen aan eind van stengel òf in eindelingse schijnaar 430

430 a Bloemen in groepjes staand, met ruwe, stekelig aanvoelende schutbladen er tussen.

Een 40-200 cm hoog opgroeiende, ruw behaarde plant met langgesteelde, 4-12 cm lange en 4-14 cm brede bladeren, die een onregelmatig getande rand hebben; de bloem is tot 2,5 cm in doorsnede, zij heeft een 5-slippige kelk en 5 bloemkroonbladeren; de vrucht valt in 5 eenzadige deelvruchten uiteen.
Giambo shimarón.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Malachra alceifolia Jacq.
Malvaceae

b Bloemen zeer dicht opeen aan eind van stengel of zeer dicht opeen in eindelingse schijnaar.

Een plant van 30-80 cm hoogte, waarvan de stengels bezet zijn met sterharen; de langgesteelde, breed-eironde, behaarde bladeren zijn 2-6 cm lang en 1,5-5 cm breed; de bloeiwijze begint met 1 bloem in de oksel van het bovenste blad, daarna krijgt men een groep dicht op elkaar gedrongen bloemen, welke uitgroeit tot een lange, dichte schijnaar; de gele bloem is ongeveer 2 cm in doorsnede, zij heeft een 3-bladige bijkelk, een vergroeide kelk met 5 slippen en 5 bloemkroonbladeren.
Yerba ia, Yerba grawatodó, Lelekó.
Curaçao, Aruba, Bonaire.

Malvastrum spicatum A. Gray
Malvaceae

431 a Blad gaafrandig 432
b Blad niet gaafrandig 436

432 a Bladeren 0,5-1 cm lang en 0,3-0,5 cm breed, ogenschijnlijk een samengesteld blad vormend. (Het is geen samengesteld blad daar de bloempjes in de oksels van de kleine bladeren staan).

Een rechtopgroeiend kruid van 25-60 cm hoogte, met zeer kort gesteelde gaafrandige bladeren; de 2 mm grote groenige bloempjes staan met 2-tallen in de bladoksel, één is mannelijk en het andere vrouwelijk.

Curaçao, Aruba.

Phyllanthus niruri L.
Euphorbiaceae

b Blad groter dan 1 cm 433

433 a Bloempjes groenigwit, in kluwenvormige, soms iets lang-gerekte kluwenvormige bloeiwijzen.

Een meestal neerliggend klein kruid met enigszins ruitvormige, 1,5-4 cm lange en 0,8-2 cm brede bladeren, die aan de bovenzijde een witachtige tekening hebben; de 2,5 mm grote bloemen hebben 5 witgerande bloemdekbladeren.

Kalalu di porco.
Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 80

Amaranthus polygonoides L.
Amaranthaceae

b Bloempjes groenig, in kluwenvormige bloeiwijzen 434

434 a Bloemen in korte aarvormige bloeiwijzen, met zijtakken die samen een koraalachtig vertakt geheel vormen; mannelijke bloem met 3 meeldraden.

Een rechtopgroeiend kruid met langgesteelde, elliptische, 2,5-5 cm lange en 1-4 cm brede bladeren; de bloempjes hebben een 5-bladig bloemdek; in dezelfde bloeiwijze komen mannelijke en vrouwelijke bloemen voor.

Curaçao, Aruba.

Amaranthus viridis L.
Amaranthaceae

b Bloemen in tot een pluim samengetrokken schijnaren of in lange schijnaren; 5 meeldraden 435

435 a Bloemen in schijnaren, die verenigd zijn tot een samengetrokken pluim, tweeslachtig.

Een hoog opgroeiend iets geelachtiggroen kruid met langgesteelde, onbehaarde, elliptische bladeren, 2,5-8 cm lang en 1-4 cm breed, die een zeer ver langs de bladsteel aflopende bladvoet bezitten; de tweeslachtige bloempjes hebben een 5-bladig bloemdek en 5 meeldraden die onder tot een ring vergroeid zijn. (Tot nu toe alleen op de Christoffelberg gevonden).

Curaçao. Fig. 137

Celosia virgata Jacq.
Amaranthaceae

b Bloemen in lange schijnaren, die onderaan dikwijls vertakt zijn, doch geen samengetrokken pluim vormen, eenslachtig.

Een hoog opgroeiend kruid met lang-gesteelde, enigszins

ruitvormige tot eivormige, 3-11 cm lange en 2-6,5 cm brede bladeren; de mannelijke bloemen hebben 5 meeldraden.

Kalalu.

Curaçao, Aruba, Bonaire. Fig. 114

Amaranthus dubius Mart.
Amaranthaceae

436 a Bladrand gekarteld tot gezaagd 437

b Bladrand onregelmatig getand 438

437 a Bloemen in bladoksel, de onderste bloemen vrouwelijk en de bovenste mannelijk; blad eivormig, gekarteld.

Een rechtopgroeiend, tamelijk klein kruid, met lang-gesteelde 3-9 cm lange en 1,2-6 cm brede bladeren; van de bloeiwijze wordt 1,3 cm ingenomen door groene vrouwelijke bloemen, die een dicht cylindervormig geheel vormen van 1 cm dikte, daarboven staan de zeer kleine mannelijke bloemen, die spoedig afvallen.

Curaçao, Aruba. **Acalypha poiretti** Spreng.
Euphorbiaceae

b Bloempjes schermvormig op lange steel in bladoksel; blad langgerekt hartvormig, getand-gezaagd.

Een hoog-opgroeiende plant met zachtbehaarde stengels en langgesteelde bladeren, die 3,5-9 cm lang en 1,5-5 cm breed zijn; de geliggroene bloempjes, met een doorsnede van 7 mm, staan meestal met 3-tallen schermvormig bijeen; de ronde vrucht, ongeveer 8 mm groot, is dicht bezet met stekels.

Curaçao, Bonaire. **Ayenia magna** L.
Sterculiaceae

438 a Bloempjes zeer dicht opeen in zeer lange, dunne, trosvormige bloeiwijzen met kleine lijnvormige blaadjes tussen bloemgroepjes.

Een kruid met gegroefde stengels en 1-3 cm lange of langere, 0,4-1,2 cm brede, iets spatelvormige bladeren met onregelmatig grof-getande rand; onder de bladeren bevinden zich klieren; de zeer kleine, groene, eenslachtige bloempjes hebben een 5-bladig bloemdek en 5 meeldraden.

Yerba di vruminga, Sagrado, Pasota.

Curaçao, Aruba. **Chenopodium ambrosioides** L.
Chenopodiaceae

b Bloempjes in korte, kluwenvormige, soms iets trosvormige bloeiwijzen in bladoksel 439

439 a Blad kortgesteeld, niet langer dan 2 cm.

Een plant geheel bedekt met schubben en daardoor grijsgroen; de kortgesteelde, iets spatelvormige bladeren, 1-2 cm lang en 0,5-1(-2) cm breed, hebben een sterk aflopende voet en een onregelmatig getande rand; de eenslachtige bloempjes staan in zeer kleine kluwenvormige bloeiwijzen in de badoksel; de vrouwelijke bloemen worden door getande schutbladen omgeven; de mannelijke bloemen hebben een 5-bladig bloemdek en 5 meeldraden.

Curaçao, Aruba.

Atriplex cristata H.B.
Chenopodiaceae

b Blad langgesteeld, veel langer dan 2 cm.

Een kruid dat er soms grijsachtig uitziet door de schubben waarmede het is bedekt; de bladeren, tot 9 cm lang en 7 cm breed, zijn driehoekig en hebben een zeer grof ingesneden, getande rand; de groene bloemen staan in kluwenvormige bloeiwijzen in de bladoksel, zij hebben een 5-bladig bloemdek en 5 meeldraden.

Curaçao, Aruba, Bonaire.

Chenopodium murale L.
Chenopodiaceae

INDEX

Zie onder:

WETENSCHAPPELIJKE NAMEN

van de behandelde plantensoorten

met klemtoontekens en verwijzingen naar de afbeeldingen

DE WILDE PLANTEN WELKE WORDEN GEKWEEKT

Zij die iets willen weten over de planten welke op Curaçao, Aruba en Bonaire worden gekweekt, mogen worden verwezen naar het boek van fr. ARNOLDO over de *„Gekweekte en nuttige planten van de Nederlandse Antillen"*, dat enkele maanden geleden als no. 3 van deze zelfde Werkgroep-Serie is verschenen.

De volgende planten worden in beide werken behandeld: (de nummers van de figuren zijn cursief gedrukt indien het dezelfde foto betreft)

Wetenschappelijke naam	*in „Zakflora"*		*in „Gekweekte Planten"*	
	no.	fig.	no.	fig.
Abrus precatorius	122, 266		1	
Acanthocereus tetragonus ..	86	68, 69, 70	73	
Agave karatto	253		9	
Agave vivipara	253	103	9	19, 142
Albizzia lebbeck	38	*10*	10	*23*
Aloe vera	255	127	18	5
Amaranthus dubius	435	*114*	22	*10*
Ananas comosus	254	126	25	
Annona palustris	76		28	16
Antigonon leptopus	119, 363	*33*	33	*9*
Balanites aegyptica	11, 96	*22*	45	*15*
Bontia daphnoides	54, 175	*21*	61	*42*
Brassavola nodosa	249	*91*	64	33, *176*
Caesalpinia coriaria	39		74	80
Capsicum frutescens	400		86	
Cephalocereus lanuginosus .	83	57, 59, 61, 64	73	
Cereus repandus	83	58, 62, 67	73	
Chenopodium ambrosioides .	438		100	
Clitoria ternatea	122, 267	*36*	116	*64*
Coccoloba uvifera	61	71	117	86
Copernicia tectorum	2	*1*	124	*43*
Crescentia cujete	60	*41*	130	57
Crotalaria retusa	427	*151*	135	*81*
Cucumis anguria	63		136	53
Ficus brittonii	366		170	104
Gossypium hirsutum	168		186	190
Guaiacum officinale	36		188	101
Haematoxylon brasiletto	12, 96		190	

Wetenschappelijke naam	*in „Zakflora"*		*in „Gekweekte Planten"*	
	no.	fig.	no.	fig.
Hibiscus brasiliensis	202		196	
Ipomoea carnea	176	*82*	217	*121*
Jacquemontia cumanensis ..	128, 375	*88*	224	*123*
Lantana camara	101, 159	*37*	235	*126*
Lemaireocereus griseus	83	60, 63, 65	73	145
Luffa cylindrica	365	*155*	241	*127*
Luffa operculata	366		242	
Malpighia glabra	156		243	131
Malpighia punicifolia	49, 156	*20*	244	*134*
Mammillaria simplex	87	66	73	
Manihot carthaginensis	40		248	
Melocactus	87	54	73	141
Merremia dissecta	380	*149*	255	*139*
Moringa oleifera	29	*11*	260	*133*
Nephrolepis biserrata	224	95	263	154
Nymphaea ampla	234		271	156
Ocimum gratissimum	355		276	
Opuntia curassavica	84	56	73	
Opuntia elatior	85	55, 74	73	145
Opuntia wentiana	85	53	73	
Parkinsonia aculeata	14		288	
Plumbago scandens	185		314	185
Portulaca oleracea	420		325	
Prosopis juliflora	16, 98		327	158
Ricinus communis	168	*72*	336	*182*
Spondias lutea	34		365	
Stachytarpheta sanguinea ..	349	*138*	367	*211*
Talinum triangulare	411, 419	*135*	381	*212*
Tamarindus indica	37		382	
Thespesia populnea	56	*39*	389	*222*
Ximenia americana	23, 102		405	
Zizyphus spina-christi	19, 105		413	208

Short note on intention and purpose of this book

THE POCKET FLORA OF CURAÇAO, ARUBA AND BONAIRE

The increasing interest shown on the Netherlands Antilles in wild plants and the lack of a handy book for the Secondary schools induced Brother Arnoldo — teacher at the St. Thomas College in Curaçao at the time — to compose this flora, one, however, that can never replace a scientific Flora of the Netherlands Antilles in intention or contents.

The contents of this popular school flora are restricted to the *Angiospermae;* however, from this group the *Gramineae* and *Cyperaceae* have been excluded.

All plants occuring in this booklet have been found by the author himself, and nearly all photographs were made by him.

The native names (printed in italics) have been noted down either from the mouths of the islanders, or taken from I. Bolding's *"Flora voor de Nederlandsch West-Indische Eilanden"* (1913) and *"The Flora of Curaçao, Aruba and Bonaire"* (1914).

This pocket flora, the result of many years of fieldwork, could never have been done without the facilities granted by the Brothers of Tilburg ("Fraters van Tilburg"). In working up the collected plant material assistance was received from the Botanical Museum and Herbarium at Utrecht and the Smithsonian Institution in Washington. The publication was financed by the Government of the Netherlands Antilles, and at the same time supported by the Curaçao Oil Industry Company (C.P.I.M.). Furthermore, much aid was given by the Foundation for Scientific Research in Surinam and the Netherlands Antilles. In this way the pocket Flora has become a stimulating example of co-operation as regards botanical study of the Netherlands Antilles.

Those who want to know something about the plants being grown in Curaçao, Aruba and Bonaire may be referred to Brother Arnoldo's work on the cultivated and useful plants of the Netherlands Antilles, *"Gekweekte en nuttige planten van de Nederlandse Antillen"*, which appeared in June 1954, as Number 3 of the same Study Group Series.

UITGAVEN VAN DE „NATUURWETENSCHAPPELIJKE WERKGROEP NEDERLANDSE ANTILLEN"

(Publications of the Natural Science Study Group Netherlands Antilles)

1 *Natuurwetenschappelijke belangstelling voor de Nederlandse Antillen* (Scientific interests in the Netherlands Antilles) door P. Wagenaar Hummelinck, 1951, 31 blz., 8 platen .... ƒ 1.— A.Crt

2 *Rotstekeningen van Curaçao, Aruba en Bonaire* (Linear rock designs of Curaçao, Aruba and Bonaire) door P. Wagenaar Hummelinck, 1953, 36 blz., 6 platen .... ƒ 1.— A.Crt

3 *Gekweekte en nuttige planten van de Nederlandse Antillen* (Cultivated and useful plants of the Netherlands Antilles) door Fr. M. Arnoldo (A. N. Broeders), 1954, 149 blz., 63 platen .... ƒ 6.— A.Crt

4 *Wat in het wild groeit en bloeit op Curaçao, Aruba en Bonaire, Zakflora* (Pocket flora of Curaçao, Aruba and Bonaire) door Fr. M. Arnoldo (A. N. Broeders), 1954, 170 blz., 68 platen .... ƒ 4.— A.Crt

Fig. 1 Copernicia tectorum, Curaçao (2)

Fig. 2 Bumelia obovata, Curaçao (22, 71, 108)

Fig. 3 Avicennia nitida, Bonaire (46, 90)

Fig. 4 Chlorophora tinctoria (18)

Fig. 5 Turnera ulmifolia (195, 424)

Fig. 6 Adelia ricinella (21, 110)

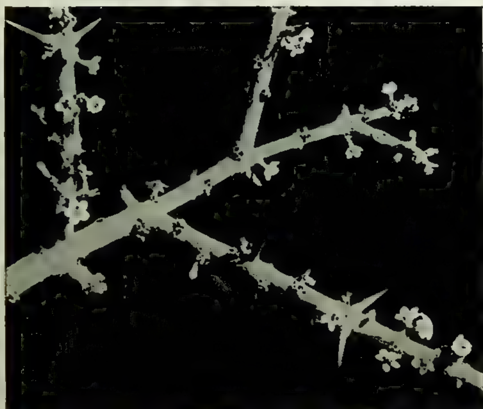

Fig. 7 Randia aculeata (17, 108)

Fig. 8 Tabebuia chrysantha (28)

Fig. 9 Tabebuia chrysantha, Curaçao (28)

Fig. 10 Albizzia lebbeck (38)

Fig. 11 Moringa oleifera (29)

Fig. 12 Xylosma arnoldii (109)

Fig. 13 Borreria podocephala (344)

Fig. 14 Metopium brownei (32, 134)

Fig 15 Bursera bonairensis (34)

Fig. 16 Coccoloba diversifolia (69, 187)

Fig. 17 Maytenus versluysii (81, 212)

Fig. III Acacia tortuosa (16, 99)

Fig. 19 Rhizophora mangle (43, 90)

Fig. 20 Malpighia punicifolia (49, 156)

Fig. 21 Bontia daphnoides (54, 175)

Fig. 22 Balanites aegyptica (11, 96)

Fig. 23 Clusea rosea (44)

Fig. 24 Clusea rosea (44)

Fig. 25 Sesuvium portulacastrum (306)

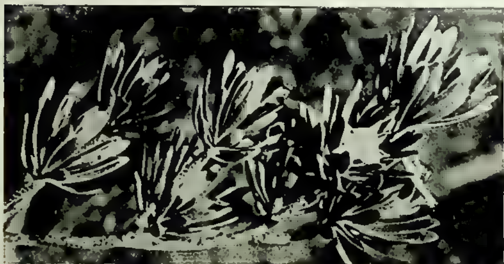

Fig. 26 Suriana maritima (176)

Fig. 27 Laguncularia racemosa (47, 90, 164)

Fig. 28 Cordia alba (57)

Fig. 29 Capparis indica (74)

Fig. 30 Casearia tremula (59, 210)

Fig. 31 Erythrina velutina (8)

Fig. 32 (68, 79, 80, 179, 181, 187)
Ruprechtia coriacea

Fig. 33 (119, 363)
Antigonon leptopus

Fig. 34 Crataeva gynandra (27)

Fig. 35 Serjania curassavica (116)

Fig. 36 Clitoria ternatea (122, 267)

Fig. 37 Lantana camara (101, 159)

Fig. 38 Ipomoea nil (377)

Fig. 39 Thespesia populnea (56)

Fig. 40 Conocarpus erecta (64)

Fig. 41 Crescentia cujete (60)

Fig. 42 Erithalis fruticosa (165)

Fig. 43 (99)
Mimosa distachya

Fig. 44 (91, 97, 143, 238)
Sesbania bispinosa

Fig. 45 Spigelia anthelmia (261, 335)

Fig. 46 Neptunia plena (91, 145, 238, 290)

Fig. 47 Krameria ixina (178)

Fig. 48 Salicornia ambigua (216)

Fig. 49 Omphalophthalmum ruber (126, 297)

Fig. 50 Passiflora suberosa (353)

Fig. 51 Pisonia fragrans (53)

Fig. 52 Capparis cynophalllophora (75)

Fig. 53 Opuntia wentiana, Curaçao (85)

Fig. 54 Melocactus, Curaçao (87)

Fig. 55 Opuntia elatior (85)

Fig. 56 Opuntia curassavica (84)

Fig. 57 Cephalocereus lanuginosus, Bonaire (83)

Fig. 58 Cereus repandus, Curaçao (83)

Fig. 59 (83)
Cephalocereus lanuginosus, bloem en knop doorgesneden

Fig. 60 (83)
Lemaireocereus griseus, bloem en knop doorgesneden, vrucht, doornen

Fig. 61 (83)
Cephalocereus lanuginosus, vrucht

Fig. 62 (83)
Cereus repandus, bloem en vrucht doorgesneden

Fig. 63 Lemaireocereus griseus, Curaçao (83)

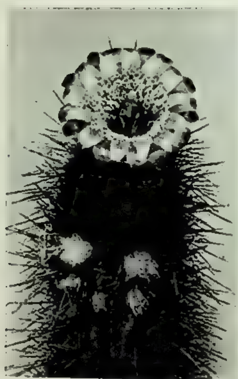

Fig. 64 (83)
Cephalocereus lanuginosus

Fig. 65 (83)
Lemaireocereus griseus

Fig. 66 Mammillaria simplex (87)

Fig. 67 Cereus repandus (83)

Fig. 68 Acanthocereus tetragonus (86)

Fig. 69 Acanthocereus tetragonus (86)

Fig. 70 Acanthocereus tetragonus, Curaçao (86)

Fig. 71 Coccoloba uvifera (61)

Fig. 72 Ricinus communis (168)

Fig. 73 Annona squamosa (175, 181)

Fig. 74 Opuntia elatior (85)

Fig. 75 Acacia villosa (146)

Fig. 76 Calotropis procera (153)

Fig. 77 Piriqueta ovata (201, 403)

Fig. 78 Croton flavens (183, 207)

Fig. 79 Cordia cylindrostachya (206)

Fig. 80 Amaranthus polygonoides (433)

Fig. 81 Lantana canescens (162, 351)

Fig. 82 Ipomoea carnea (176)

Fig. 83 Sida jamaicensis (203)

Fig. 84 Cryptostegia grandiflora (124)

Fig. 85 Abutilon hirtum (195, 424)

Fig. 86 Wedelia jacquini (154)

Fig. 87 Passiflora foetida (117, 369)

Fig. 88 Jacquemontia cumanensis (128, 375)

Fig. 89 Jacquemontia nodiflora (128, 376)

Fig. 90 Schomburgkia tibicinis (249)

Fig. 91 Brassavola nodosa (249)

Fig. 92 (224)
Polypodium aureum

Fig. 93 Cheilanthes microphylla (225)

Fig. 94 Bromelia lasiantha (255)

Fig. 95 Nephrolepis biserrata (224)

Fig. 96 Tillandsia utriculata (248)

Fig. 97 Tillandsia utriculata (248)

Fig. 98 Tillandsia fasciculata (248)

Fig. 99 Tillandsia recurvata (246)

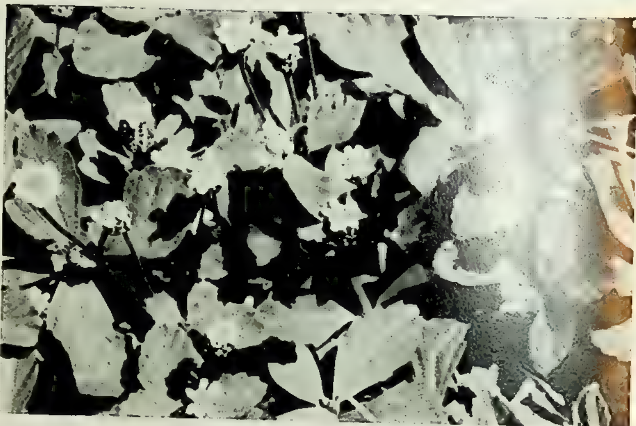

Fig. 100 Lippia reptans (309)

Fig. 101 Egletes prostrata (383)

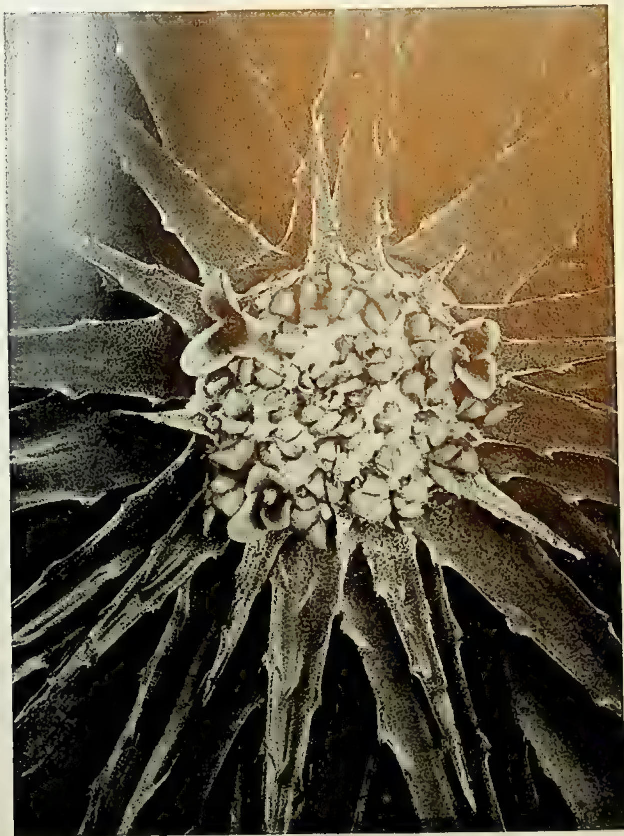

Fig. 102 Bromelia lasiantha (255)

Fig. 103 Agave vivipara (253)

Fig. 104-105 Agave boldinghiana, vrucht en bloemen (253)

Fig. 106 Agaven, Curaçao (253)

Fig. 107 Ipomoea muricata (251)

Fig. 108 Solanum argillicolum (258)

Fig. 109 Argemone mexicana (257)

Fig. 110 Jatropha urens (256)

Fig. 111 Datura metel (395)

Fig. 112 Achyranthes aspera (335)

Fig. 113 Peperomia blanda var. langsdorffii (324)

Fig. 114 Amaranthus dubius (435)

Fig. 115 Anemia hirsuta (223)

Fig. 116 Typha angustifolia (236)

Fig. 117 Portulaca venezuelensis (407)

Fig. 118 Bouchea prismatica (356)

Fig. 119 Porophyllum macrocephalum (384)

Fig. 120 Rhynchosia minima (273)

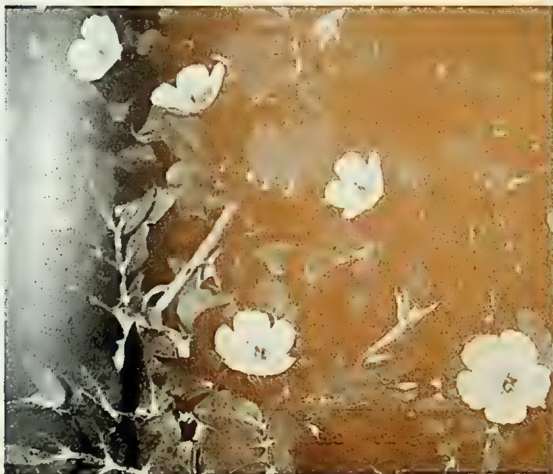

Fig. 121 Kallstroemia caribaea (282)

Fig. 122 Tribulus cistoides (284)

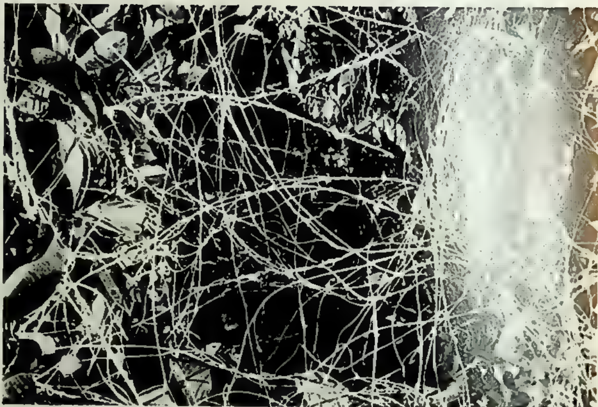

Fig. 123 Cuscuta americana (218)

Fig. 124 Euphorbia graminea (332)

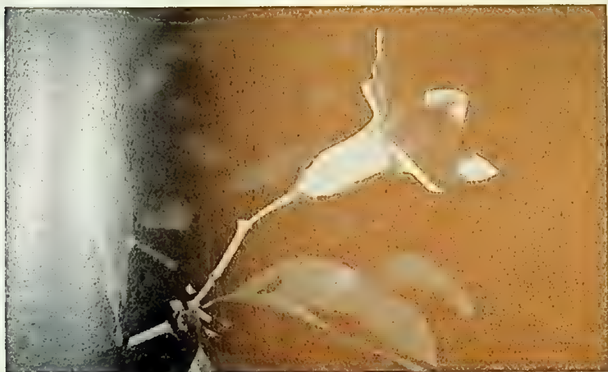

Fig. 125 Cryptostegia grandiflora (124)

Fig. 126 Ananas comosus (254)

Fig. 127 Aloe vera (255)

Fig. 128 Spermacoce confusa (345)

Fig. 129 Polanisia viscosa (289)

Fig. 130 Desmodium glabrum (288)

Fig. 131 Batis maritima (317)

Fig. 132 Leonotis nepetifolia (348)

Fig. 133 Datura stramonium (405)

Fig. 134 Acanthospermum humile (301, 316, 330)

Fig. 135 Talinum triangulare (411. 419)

Fig. 136 Priva lappulacea (354, 356)

Fig. 137 Celosia virgata (435)

Fig. 138 Stachytarpheta sanguinea (349)

Fig. 139 Stemodia maritima (322, 323)

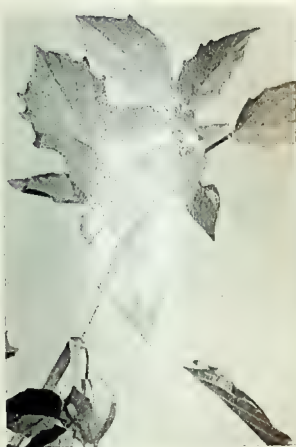

Fig. 140 Physalis angulata (392)

Fig. 141 Ocimum basilicum var. canum (354)

Fig. 142 (347)
Ruellia nudiflora var. insularis

Fig. 143 Rivina humilis (398)

Fig. 144 Aphragmia inundata (347)

Fig. 145 Borreria laevis (343)

Fig. 146 Machaonia ottonis (101, 163)

Fig. 147 Heliotropium angiospermum (337)

Fig. 148 Ipomoea incarnata (374)

Fig. 149 Merremia dissecta (380)

Fig. 150 Ipomoea tuba (372)

Fig. 151 Crotalaria retusa (427)

Fig. 152   Ceratosanthes palmata   (369)

Fig. 153   Callisia repens   (387)

Fig. 154 Polystachia cerea (358)

ERRATA

blz. 13, figuur rechtsboven, moet zijn:
handvormig, gelobd

blz. 111, regel 6 van boven, moet zijn:
Diodia rigida Cham. & Schl.

blz. 133, regel 12 van onder, stengel moet zijn:
stempel

blz. 144, regel 9 van boven moet zijn:
5-tallig 414

blz. 151, regel 17 van boven moet zijn:
Acalypha poiretii Spreng.